

Ieguldījumi Satiksmes ministrijas aviācijas nozares kapitālsabiedrībās Covid-19 krīzes seku mazināšanai

Starpziņojums

Rīga 2021

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Starpziņojums

Ieguldījumi Satiksmes ministrijas aviācijas nozares kapitālsabiedrībās Covid-19 krīzes seku mazināšanai

Datums skatāms dokumenta paraksta laika zīmogā un dokumenta numurs teksta failā.

Pārbaudes veiktas un starpziņojums sagatavots finanšu revīzijas “Par Latvijas Republikas 2020.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” ietvaros (Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 13.07.2020. revīzijas grafiks Nr.2.4.1-36/2020) un pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 3.punkta c) apakšpunktu.

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļa vietnes <http://depositphotos.com>, *Challenge success concept, Author georgejmclittle, ID 58065143*.

Saturs

Kāpēc sagatavots šis starpziņojums?.....	5
Kopsavilkums	6
Valsts kontroles ieteikumi un priekšlikumi.....	11
1. Finansējums aviācijas nozares kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai Covid-19 krīzes seku mazināšanai	12
2. airBaltic pamatkapitāla palielināšana	14
2.1. Lēmumi par finansējuma piešķiršanu airBaltic pamatkapitāla palielināšanai, atbalsta apmēra pamatojums un to ietekmējošie faktori	14
airBaltic izdevumus mazinošie pasākumi.....	21
Atbalsta saskaņošana ar Eiropas Komisiju	22
Obligāciju saistības ierobežo citus iespējamus darbības finansēšanas risinājumus	23
airBaltic finanšu situācija līdz Covid-19 krīzei	23
2.2. Sasniedzamie mērķi, sagaidāmie rezultāti un prasības rīcībai ar piešķirtajiem līdzekļiem	26
2.3. airBaltic pamatkapitāla palielināšanas, lēmumu izpildes un uzraudzības procesa nodrošināšana	30
2.4. Finansējuma izlietojums un 2020.gada finanšu rezultāti.....	39
3. Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšana	42
3.1. Lēmums par finansējuma piešķiršanu Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanai, atbalsta apmēra pamatojums un sasniedzamie mērķi	42

3.2. Darbības pēc lēmuma pieņemšanas par Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanu un 2020.gada rezultāti	45
4. Lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšana	49
Revīzijas raksturojums	52
Atsauces.....	54

Kāpēc sagatavots šis starpziņojums?

Kopš ir stājies spēkā 701.starptautiskais revīzijas standarts “Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā”¹, Valsts kontrolei ir pienākums izvērtēt nepieciešamību iekļaut galvenos revīzijas jautājumus revīzijas atzinumā par finanšu pārskatiem.

Minēto standartu izpratnē galvenie revīzijas jautājumi ir jautājumi, kas saskaņā ar revidenta profesionālo spriedumu ir kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijas kontekstā nozīmīgi jautājumi, par kuriem ziņo revidējamās vienības vadībai un kuriem revidents ir pastiprināti pievērsis uzmanību. Par galvenajiem revīzijas jautājumiem netiek sniegts atsevišķs atzinums.

Sniegtā informācija par galvenajiem revīzijas jautājumiem kalpo kā papildinformācija potenciālajiem finanšu pārskatu lietotājiem un palīdz gūt izpratni gan par jautājumiem, kurus revidents saskaņā ar profesionālo spriedumu ir atzinis par nozīmīgākajiem jautājumiem, gan par revidējamo vienību un jomām, kurās revidējamās vienības vadība ir izdarījusi nozīmīgus spriedumus revidēto finanšu pārskatu sagatavošanas procesā. Tāpat šī informācija var kalpot potenciālajiem lietotājiem kā pamatojums turpmākai saziņai ar revidējamās vienības vadību par konkrētiem pārvaldības aspektiem, revidētajiem finanšu pārskatiem vai veikto revīziju.

Galvenais revīzijas jautājums, kas ir visnozīmīgākais visās finanšu revīzijās par ministriju un centrālo valsts iestāžu 2020.gada pārskatu sagatavošanas pareizību, ir **papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums.**

2020.gadā Latviju, tāpat kā visu pasauli, ir skārusi Covid-19 pandēmija. 2020.gada 12.martā Ministru kabinets pieņēma lēmumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu, un ārkārtējā situācija turpinājās līdz 2020.gada 9.jūnijam², bet no 2020.gada 9.novembra ārkārtējā situācija tika izsludināta atkārtoti³. Covid-19 izraisītie ārkārtējie apstākļi ietekmē valsts, sabiedrības un katra cilvēka ikdienas dzīvi gan ārkārtējās situācijas laikā, gan pēc tās. Ārkārtējās situācijas apstākļi prasa spēju ātri reaģēt un pielāgoties, kā arī rada atkāpes no ierastās kārtības. Tie prasa institūciju spēju pastiprināti koordinēt savas darbības un savstarpēji sadarboties, izvairīties no juridiskā formālisma un resorisma, lai nodrošinātu valsts darbību un katra cilvēka aizsardzību ārkārtējos apstākļos.⁴

Covid-19 pandēmijas pārvarēšana un seku novēršana ir prasījusi ievērojamus valsts budžeta līdzekļus. Kopš ārkārtējās situācijas izsludināšanas Ministru kabinets saistībā ar Covid-19 radītās krīzes pārvarēšanu un seku novēršanu līdz 2020.gada 31.decembrim kopumā ir pieņēmis lēmumus par valsts budžeta līdzekļu piešķirumu un pārdali pamatfunkciju īstenošanai par 1 238 192 125⁵ euro. Valsts kontrole velta īpašu uzmanību, lai izvērtētu Covid-19 pandēmijas pārvarēšanai, tās seku novēršanai un mazināšanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Satiksmes ministrijai transporta nozares aviācijas apakšnozarei laikā no 12.03.2020. līdz 31.12.2020. saistībā ar Covid-19 radītās krīzes pārvarēšanu, seku mazināšanu un novēršanu Ministru kabinets ir atbalstījis kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanu 305 912 210 euro apmērā. Pamatkapitāla palielināšanai 2020.gadā aviācijas apakšnozares kapitālsabiedrībām faktiski pārskaitīti 256 000 000 euro.

Lai finanšu revīzijā “Par Latvijas Republikas 2020.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” sniegtu informāciju par izvīzīto galveno revīzijas jautājumu – papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums –, Valsts kontrole veica pārbaudi un sagatavoja šo starpziņojumu par Satiksmes ministrijai piešķirto un kapitālsabiedrībām pamatkapitāla palielināšanai pārskaitīto finansējumu 256 000 000 euro apmērā.

Kopsavilkums

Latvijā aviācijas nozares struktūras galvenie elementi, kuriem ir būtiska loma gaisa pārvadājumu nodrošināšanā, ir VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga”” (turpmāk – lidosta “Rīga”), VAS “Latvijas gaisa satiksme” (turpmāk – LGS) un gaisa pārvadātāji, no kuriem vislielākā ietekme ir nacionālajam pārvadātājam AS “Air Baltic Corporation” (turpmāk – airBaltic).

Covid-19 seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem Ministru kabinets 2020.gadā ir atbalstījis Latvijas aviācijas nozares kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanu **305 912 210 euro** apmērā, kas veido 25% no kopējā līdz 2020.gada beigām ar Ministru kabineta lēmumiem atbalstītā valsts budžeta līdzekļu piešķirumu apjoma. Līdz 2020.gada beigām faktiski veikti ieguldījumi aviācijas nozares kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai kopā **256 000 000 euro** jeb 84% apmērā no piešķirtā, līdz ar to finanšu revīzijas ietvaros Satiksmes ministrijai **papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums** vērtēti šādiem pasākumiem:

- ❖ **250 000 000 euro** piešķirti pamatkapitāla palielināšanai airBaltic, lai kompensētu saistībā ar Covid-19 izplatību radītos zaudējumus, nodrošinātu sabiedrības likviditāti ilgtermiņā un ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un stabilizēšanu nozarē⁶;
- ❖ **6 000 000 euro** piešķirti pamatkapitāla palielināšanai LGS, lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē⁷,

Revīzijā netika vērtēts **49 912 210 euro** piešķirums pamatkapitāla palielināšanai lidostai “Rīga”, lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē⁸, jo 2020.gadā pamatkapitāla palielināšana faktiski nav veikta.

Covid-19 krīze aviācijas nozari skāra ļoti smagi. Lai ierobežotu Covid-19 izplatību, Ministru kabinets pieņēma lēmumu ar 17.03.2020. atcelt starptautiskos pasažieru pārvadājumus caur lidostām, izņemot pasažieru pārvadājumus ar valsts gaisa kuģiem un militāro transportu. Tāpat citās valstīs tika noteikti lidojumu ierobežojumi, kas negatīvi ietekmēja aviācijas nozari, ierobežoja iespēju veikt komercdarbību un gūt ieņēmumus, ar kuriem varētu segt savas izmaksas. Līdz ar to ir secināms, ka atbalsts aviācijas nozarei kopumā bija nepieciešams.

Pamatojoties uz veikto revīzijas darbu, tika secināts, ka lēmumi par Satiksmes ministrijas aviācijas nozares kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanu ir pieņemti operatīvi – nedaudz vairāk kā mēneša laikā no ārkārtējās situācijas izsludināšanas jau bija pieņemti pirmie lēmumi par visu triju kapitālsabiedrību – LGS, airBaltic un lidosta “Rīga” atbalstu.

Lēmumi par kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanu pieņemti ar kopēju mērķi – ekonomiskās krīzes pārvarēšana un ekonomiskās situācijas stabilizēšana aviācijas nozarē. Ņemot vērā kapitālsabiedrību specifiku un piemērojamo regulējumu, ieguldījumu mērķi ir atšķirīgi. Izmērāmi rādītāji regulārai sasniegto rezultātu uzraudzībai nav noteikti. Pamatkapitāla palielinājuma apjoms ir aprēķināts, prognozējot zaudējumu apjomu, un neparedz norādes, kādu tieši pasākumu vai izdevumu segšanai līdzekļi tiek piešķirti, tostarp izdevumi tiek segti arī no pašu ieņēmumiem. 2020.gada izdevumu atbilstība piešķiršanas mērķim nav izvērtējama, jo piešķiršanas mērķis ir definēts ļoti plaši un tā sasniegšanu varēs novērtēt tikai ilgtermiņā. Izdevumu pieprasījumos ir norādīti plānotie izdevumus mazināšie pasākumi, bet netiek norādīts to finansiālais ieguvums, līdz ar to nav izvērtējams, vai izdevumu mazināšana ir veikta atbilstoši plānam. Revidenti vērs uzmanību, ka izdevumus

mazinošo pasākumu apmērs tieši ietekmē valstij papildus ieguldāmo līdzekļu apmēru, tāpēc tam ir būtiska nozīme.

Faktiski secināms, ka šobrīd valsts līdzekļi tiek novirzīti tam, lai aviācijas nozares kapitālsabiedrības spētu turpināt savu darbību. Savukārt to, vai valsts ieguldījums ir devis rezultātu, kopumā varēs vērtēt tikai ilgtermiņā, ja Satiksmes ministrijas aviācijas nozares kapitālsabiedrības turpinās noteikto uzdevumu izpildi, to naudas plūsma un likviditāte būs pietiekama darbības nodrošināšanai, būs pārvarēta Covid-19 krīze un stabilizējusies situācija nozarē.

airBaltic pamatkapitāla palielināšana

Latvijas aviokompānijas airBaltic galvenā akcionāre ir Latvijas valsts ar 96,14% akciju, bet Larsam Tūsenam ar viņam pilnībā piederošo SIA "AIRCRAFT LEASING 1" pieder 3,86%. 2020.gada sākumā līdz lēmumu par pamatkapitāla palielināšanu pieņemšanai airBaltic Latvijas valstij piederēja 80,05% akciju.

Valsts turpina būt galvenais airBaltic akcionārs, lai nodrošinātu tautsaimniecībai nozīmīgās aviokompānijas turpmāku attīstību, kura tiek īstenota saskaņā ar airBaltic biznesa plānu. airBaltic ir iesaistīts aviācijas nozares politikas īstenošanā, nodrošina savienojamību starp Baltijas valstīm un pasauli, kā arī sniedz nozīmīgu ieguldījumu ekonomikā, t.sk. ietekmi uz Latvijas iekšzemes kopproduktu⁹. airBaltic darbības pārtraukšana ietekmētu izvirzīto mērķu¹⁰ sasniegšanu Latvijas starptautiskās savienojamības uzlabošanai.

Ņemot vērā minēto valsts atbalsta sniegšana airBaltic Covid-19 krīzes situācijā ir vērtējama kā ieguldījums valsts interesēs. Turklāt, sniedzot atbalstu airBaltic, Latvija ir uzņēmusies saistības pret Eiropas Komisiju valsts atbalsta lietā¹¹.

Lēmums par atbalsta sniegšanu airBaltic ir saskaņots ar atbildīgajām iestādēm, tas ir skatīts vairākās Ministru kabineta sēdēs, kā arī ir saņemts Eiropas Komisijas apstiprinājums. Covid-19 krīzes seku mazināšanai plānotā valsts atbalsta apmērs airBaltic pamatkapitāla palielināšanai līdz ar Covid-19 krīzes ietekmes pastiprināšanos pieauga no sākotnēji apstiprinātā 36,1 milj. *euro* un konceptuāli atbalstītajiem 150 milj. *euro* uz kopīgi plānoto atbalsta summu 286 milj. *euro*. Eiropas Komisija saskaņoja samazinātu atbalsta apmēru – 250 milj. *euro*. Atbalsta sniegšana airBaltic tika nodrošināta četru mēnešu laikā no brīža, kad izsludināta ārkārtējā situācija, kas, ņemot vērā saskaņošanas procesu ar Eiropas Komisiju, vērtējama kā operatīva.

Eiropas Komisijas novērtējumā par atbalsta pieprasījumu airBaltic kopumā ir secināts, ka atbalsts ir nepieciešams, piemērots un samērīgs¹², tostarp, ka bez atbalsta airBaltic rastos nopietnas grūtības saglabāt savu darbību, atbalsts nepārsniedz minimumu, kas vajadzīgs airBaltic dzīvotspējas nodrošināšanai, nav citu pasākumu, kas atbalstītu airBaltic vajadzības u.c.¹³. Eiropas Komisijas lēmumā ir noteikti valsts atbalsta saņemšanas nosacījumi un turpmākā rīcība, tostarp, piemēram, nosacījumi attiecībā uz ieguldījuma atgūšanu un atlīdzību valstij, progresivitātes mehānisms, ja noteiktā termiņā nav veikti soļi valsts ieguldījuma atgūšanai, nosacījums paziņot Eiropas Komisijai par airBaltic pārstrukturēšanu¹⁴, ja septiņus gadus pēc Covid-19 rekapitalizācijas valsts iejaukšanās netiks samazināta zem 15% no airBaltic pašu kapitāla.

Eiropas Komisijas lēmums paredz arī konkrētus uzraudzības un ziņošanas nosacījumus¹⁵, tostarp, ka:

- 12 mēnešu laikā pēc atbalsta piešķiršanas dienas jāiesniedz stratēģija valsts līdzdalības daļas samazināšanai airBaltic pamatkapitālā par rekapitalizācijas daļu. Stratēģijā jāiekļauj airBaltic plānu savas darbības turpināšanai un valsts ieguldīto līdzekļu izmantošanai, grafiku atlīdzības piešķiršanai un valsts ieguldījuma atmaksai, kā arī pasākumus, kurus airBaltic un valsts veiks, lai ievērotu atmaksas grafiku;
- katru gadu jāziņo Komisijai par atmaksas grafika izpildi un atbilstību Pagaidu regulējuma nosacījumiem u.c.

Pieņemot lēmumu par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu, Ministru kabinets bija informēts par atbildīgo institūciju sniegtajiem atzinumiem, tostarp par Pārresoru koordinācijas centra (turpmāk – PKC) viedokli un iebildumiem¹⁶ saistībā ar airBaltic optimistiskajām tirgus izaugsmes un saimnieciskās darbības ieņēmumu prognozēm, kā arī vispārīgajiem nefinanšu mērķiem bez skaidrām sasniedzamajām vērtībām. Tāpat Ministru kabinets bija informēts par airBaltic saimnieciskās darbības un finanšu analīzes rādītājiem un airBaltic faktisko situāciju. Revīzijā konstatētais liecina, ka 2019.gada obligāciju emisijas saistības ierobežoja citus iespējamus airBaltic darbības finansēšanas risinājumus, kā rezultātā valdība faktiski izvēlējās starp diviem piedāvātajiem scenārijiem – vai nu sniegt atbalstu un ieguldīt papildu līdzekļus airBaltic pamatkapitāla palielināšanā, vai atbalstu nesniegt, kas, visticamāk, rezultētos ar airBaltic maksātnespēju. Latvijas valdība ir pieņēmusi politisku lēmumu atbalstīt airBaltic.

Revīzijā konstatētais liecina, ka, lai arī atbalsta sniegšanas nepieciešamība ir pamatota tikai ar Covid-19 krīzes izraisītajām sekām, tomēr arī pirms Covid-19 pandēmijas airBaltic finansiālā neatkarība jeb pašu kapitāla apjoms ir bijis zems, uz ko savos iebildumos uzmanību vērš arī PKC. Tāpēc nevar izslēgt iespēju, ka kapitāla struktūras uzlabošanai ieguldījums airBaltic pamatkapitālā vēlākā posmā būtu nepieciešams arī gadījumā, ja pasaule nesaskartos ar Covid-19 pandēmiju.

airBaltic pamatkapitāla palielināšanas mērķi ietver pamatā finanšu aspektu – likviditātes nodrošināšanu ilgtermiņā un kapitāla atjaunošanu. Izpildot Eiropas Komisijas lēmuma nosacījumus, valsts cer atgūt ieguldīto finansējumu piecu līdz septiņu gadu laikā. Tas, ko valsts ar ieguldījumu airBaltic vēlas sasniegt, ir ieskicēts tikai vispārīgi, jo izmērāmi rādītāji nav noteikti. Eiropas Komisijas lēmumā¹⁷ noteiktas prasības 12 mēnešu laikā iesniegt detalizētāku izejas stratēģiju un tad reizi gadā – progresa ziņojumu par iespējamās atmaksas grafiku.

Revīzijā konstatētais liecina, ka kopumā novērtēt, vai valsts ieguldījums ir sasniedzis mērķi, varēs tikai ilgtermiņā – mērķis būs sasniegts, ja airBaltic bez papildu finansējuma piesaistes no valsts turpinās darbību, būs nodrošināta tā likviditāte, pārvarēta Covid-19 krīze un stabilizējusies situācija aviācijas nozarē, kā arī valsts spēs atgūt ieguldītos līdzekļus 250 milj.euro apmērā.

Revīzijā saņemtā informācija par airBaltic pamatkapitāla palielināšanai piešķirtā finansējuma izlietojumu liecina, ka no 250 milj. euro līdz 09.02.2021. faktiski izlietoti 153,6 milj. euro jeb 61,4%. Līdzšinējiem izdevumiem, kuri veikti no piešķirtā valsts atbalsta finansējuma, airBaltic ir nodrošinājis detalizētu uzskaiti, tomēr pateikt, vai veiktie izdevumi ir tieši tie, kurus bija plānots segt ar pamatkapitāla palielināšanu, nevar. Vienlaikus secināms, ka airBaltic spēs nodrošināt atskaišu sniegšanu par valsts atbalsta finansējuma izlietojumu nepieciešamajā detalizācijas pakāpē.

Operatīvo 2020.gada finanšu datu analīze liecina, ka atbalsts airBaltic darbības turpināšanai bija nepieciešams, jo airBaltic finanšu situācija 2020.gadā ir bijusi vēl smagāka, nekā tas 2020.gada maijā tika prognozēts – zaudējumi prognozēto 252,7 milj. euro vietā ir sasnieguši 273 milj. euro –, kas var ietekmēt arī airBaltic turpmāko gadu finanšu rādītājus un valsts līdzekļu atgūšanu plānotajā termiņā

un apmērā. Tāpat ieņēmumu samazinājums bijis lielāks par prognozēto. Salīdzinot ar 2019.gadu, ieņēmumu apmērs ir samazinājies par 71%.

Revīzijā, vērtējot Satiksmes ministrijas izveidoto kapitālsabiedrību pārvaldības sistēmu, Valsts kontrole secina, ka šobrīd nav pietiekamu priekšnoteikumu airBaltic sniegtā valsts atbalsta nosacījumu izpildes uzraudzībai.

Pirmkārt, Satiksmes ministrijas izveidotā airBaltic darbības rezultātu noteikšanas un novērtēšanas uzraudzības sistēma ir pilnveidojama, nodrošinot spēkā esošo normatīvo aktu¹⁸ ievērošanu.

Otrkārt, Valsts kontroles ieskatā Ministru kabinetam būtu izvērtējama īpašas kārtības noteikšana un pasākumu veikšana valsts ieguldījuma airBaltic atgūšanas riska pārvaldībai. Ņemot vērā valsts ieguldījuma būtisko ietekmi uz valsts budžetu un tautsaimniecību, būtu nepieciešams izstrādāt un īstenot pasākumu plānu, paredzot pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzību, nosakot izpildes termiņus un atbildīgās personas papildus regulāriem kapitālsabiedrību pārvaldības procesiem.

Revīzijas rezultātā Valsts kontrole ir sagatavojusi attiecīgus ieteikumus Satiksmes ministrijai kapitālsabiedrību pārvaldības procesa pilnveidošanai un priekšlikumus Ministru kabinetam valsts ieguldījuma airBaltic uzraudzībai.

Satiksmes ministrija pilda gan nozares ministrijas, gan airBaltic kapitāla daļu turētāja funkcijas. Tomēr airBaltic pamatkapitālā veiktā valsts ieguldījuma pārbaudes procesā ir noskaidrojies, ka Satiksmes ministrijas izveidotā iekšējās kontroles sistēmas vide airBaltic kapitāla daļu pārvaldībai ir pilnveidojama.

Revīzijā konstatētais liecina, ka Satiksmes ministrija pilnvērtīgi nepiedalās sasniedzamo rezultātu noteikšanas procesā, bet tikai to vērtēšanā pēc fakta, paļaujoties uz airBaltic vadības sniegto informāciju. Tādējādi ir mazināta valsts kā akcionāra spēja īstenot savus stratēģiskos mērķus, kuru sasniegšanai ir veikti ieguldījumi kapitālsabiedrībā.

Papildus konstatēts, ka vēsturiski, līdz Covid-19 izraisītajai krīzes situācijai tiesību aktu¹⁹ neievērošanas dēļ airBaltic padome ir apstiprinājusi biznesa plānu (stratēģiju), nesāņemot PKC izvērtējumu un atzinumu. Tā rezultātā ikgadējo airBaltic darbības vērtēšanu PKC veicis, pamatojoties uz airBaltic sniegto informāciju, nevis izvērtēto stratēģiju.

Tāpat revīzijā konstatētais liecina, ka informācija par airBaltic sabiedrībai ne visos gadījumos tiek atklāta savlaicīgi un precīzi, kā to nosaka OECD korporatīvās pārvaldības principi. Konstatēts arī, ka sabiedrībai netiek sniegta vispusīga un pilnīga informācija par airBaltic darbības rezultātiem un valsts ieguldītā kapitāla atdevi. 2020.gadā sabiedrībai maz tika skaidroti un pamatoti arī ieguvumi no apjomīgā valsts budžeta līdzekļu ieguldījuma aviokompānijā, sniedzot vien vispārīgu informāciju par savienojamības būtiskumu un airBaltic ietekmi uz iekšzemes kopproduktu.

Valsts kontroles ieskatā, pirms papildu ieguldījumu veikšanas airBaltic vai jebkurā citā kapitālsabiedrībā valdībai ir pienākums izskaidrot sabiedrībai un sabiedrībai ir tiesības zināt pilnīgu, informāciju par kapitālsabiedrības finansiālo stāvokli, darbības rādītājiem, par plānotajiem ieguvumiem no ieguldījuma, kā arī ar to saistītajiem riskiem, ciktāl tas neskar kapitālsabiedrības, kurā daļas ir arī privātajam akcionāram, tiesības uz komercnoslēpuma aizsardzību.

Valsts kontroles ieteikumu ieviešana, sevišķi saistībā ar sasniedzamo rezultātu definēšanu gadījumos, ja tiek lemts par papildu ieguldījumiem, kā arī pilnīgas informācijas sniegšanu sabiedrībai, sniegs ieguldījumu ne tikai airBaltic, bet visu Satiksmes ministrijas kapitālsabiedrību pārvaldības uzlabošanā.

Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšana

LGS ir valsts akciju sabiedrība, kuras akciju turētāja ir Satiksmes ministrija.

LGS pienākums ir nodrošināt likumā “Par aviāciju” un saistītajos normatīvajos aktos no valsts puses uzdotos uzdevumus arī ārkārtējās situācijas apstākļos. LGS sniedz aeronavigācijas pakalpojumus un veic Latvijas Republikas gaisa telpas kontroli, kā arī nodrošina Latvijas Republikas gaisa telpas izmantošanas koordināciju/vadību civilajām un militārajām vajadzībām²⁰.

Revīzijā konstatētais liecina, ka faktiski nepastāv jautājums par to, vai LGS darbība ir atbalstāma no valsts puses krīzes situācijā, jo valstij jānodrošina Latvijas valsts drošības interešu īstenošana, ko t.sk. veic LGS.

Ministru kabineta lēmums par LGS pamatkapitāla palielināšanu pieņemts jau divu nedēļu laikā pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas.

Revīzijā konstatētais liecina, ka 2020.gada martā, pieprasot palielināt pamatkapitālu, LGS ir ievērojusi piesardzības principu, balstījusies uz pesimistiskāko scenāriju attiecībā uz prognozējamo notikumu attīstību un aprēķinājusi, ka līdz 2020.gada beigām būs nepieciešami papildu finanšu līdzekļi 6 milj. *euro* apmērā.

Piesardzīgās sākotnējās prognozes, neplānoto ienākumu un LGS vadības veikto naudas plūsmas optimizācijas pasākumu rezultātā LGS 2020.gada faktiskā naudas plūsma ir izrādījusies labāka, nekā sākotnēji plānots, un 2020.gada beigās LGS naudas līdzekļu atlikums ir 9,6 milj. *euro*. Revīzijā konstatētais liecina, ka iepriekš minēto faktoru ietekmē LGS izmaksu segšana 2020.gadā bija iespējama no LGS pašas līdzekļiem bez pamatkapitālā ieguldītajiem līdzekļiem 6 milj. *euro* apmērā, tomēr šo faktoru ticama iestāšanās ārkārtējās situācijas izsludināšanas brīdī nebija precīzi prognozējama. 2020.gada operatīvie finanšu dati liecina, ka 2020.gadu LGS ir noslēgusi ar zaudējumiem 7,5 milj. *euro* apmērā.

Lai arī tiek sagaidīts, ka 2021.gadā situācija nedaudz uzlabosies, LGS prognozē, ka arī 2021.gadā turpinās ciest zaudējumus. Saskaņā ar LGS teikto 2021.gadā valsts doto uzdevumu izpilde tiks nodrošināta ar valsts piešķirtajiem un LGS rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem.

Lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšana

Lidosta “Rīga” ir valsts akciju sabiedrība, kuras akciju turētāja ir Satiksmes ministrija. Lidosta “Rīga” ir Baltijas reģiona galvenais gaisa satiksmes centrs, kas nodrošina regulāru pasažieru satiksmi, kravas un pasta pārvadāšanu ar civilās aviācijas gaisa kuģiem uz Eiropas un citām pasaules valstu pilsētām, tādējādi nodrošinot Latvijas valsts starptautisko sasniedzamību.

Lai arī 2020.gadā lidostas “Rīga” plānotā pamatkapitāla palielināšana 49,9 milj. *euro* apmērā faktiski nav veikta, līdz ar to revidentu vērtējums netiek sniegts, revīzijā tika skaidroti iemesli tam, kāpēc vēl 10 mēnešus pēc lēmuma pieņemšanas atbalsts faktiski nav saņemts. Revīzijā noskaidrots, ka kavējas Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšana, kas ir obligāts nosacījums valsts atbalsta sniegšanai lidostai “Rīga”. Eiropas Komisijas lēmuma saņemšanas kavējumu lidosta “Rīga” pamato ar ilgu saskaņošanas procesu ar Eiropas Komisiju, kā arī Eiropas Komisijas *Pagaidu regulējuma valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā*, sākotnējām prasībām par valsts atbalsta atgriešanas nosacījumiem.

Revīzijas konstatējumi liecina, ka atbalsta pieprasījumā norādītais risks, ka bez valsts atbalsta lidosta "Rīga" ar 01.06.2020. būs spiesta pārtraukt operatīvo darbību, nav piepildījies, jo arī bez valsts atbalsta lidosta "Rīga" savu darbību ir turpinājusi. Lidosta "Rīga" to skaidro ar to, ka faktiskā saimnieciskā darbība 2020.gadā bija labāka, nekā tas tika prognozēts dokumentu sagatavošanas brīdī, kā arī ir samazināti saimnieciskās darbības izdevumi. Revidentu ieskatā, atbalsta apmērs lidostai "Rīga" ir pārskatāms, ņemot vērā 2020.gada darbības rezultātus un aktuālo situāciju saistībā ar Covid-19 ietekmi.

Turpmākai darbības nodrošināšanai saskaņā ar lidostas "Rīga" teikto ir jāsekmē iespējami ātrāka Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšana valsts atbalsta lietā.

Valsts kontroles ieteikumi un priekšlikumi

Revīzijā kopā Satiksmes ministrijai ir sniegti divi ieteikumi, kurus ieviešot:

- Satiksmes ministrijā tiks izveidota tāda kapitālsabiedrību, kurās valstij ir izšķiroša ietekme, pārvaldības sistēma, kas atbilstoši tiesību aktos noteiktajam nodrošina iespēju valstij īstenot nozares stratēģiskos mērķus un pilnvērtīgi piedalīties gan mērķu un rezultātu noteikšanas, gan vērtēšanas procesā, lai veicinātu valsts kapitāla daļu un kapitālsabiedrību efektīvu pārvaldību, racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, kā arī lai nodrošinātu publiskas personas līdzdalības nosacījumu ievērošanu;
- veicot ieguldījumus kapitālsabiedrību pamatkapitālā, tiks skaidri definēti valsts budžeta līdzekļu ieguldīšanas mērķi un noteikti izmērāmi sasniedzamie rezultāti, kā arī izstrādāts konkrēts pasākumu plāns pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzībai.

Priekšlikums

Ņemot vērā valsts ieguldījuma airBaltic pamatkapitālā būtisko ietekmi uz valsts budžetu un tautsaimniecību, aicinām Ministru kabinetu izvērtēt iespēju noteikt īpašu kārtību valsts ieguldījuma airBaltic atgūšanas riska pārvaldībai, izstrādājot un īstenojot pasākumu plānu, kas noteiktu pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzību, izpildes termiņus un atbildīgās personas papildus regulārajiem kapitālsabiedrības pārvaldības procesiem, vienlaikus nemazinot airBaltic valdes un padomes atbildību.

1. Finansējums aviācijas nozares kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai Covid-19 krīzes seku mazināšanai

2020.gadā, lai ierobežotu Covid-19 izplatību, Ministru kabinets pieņēma lēmumu ar 17.03.2020. atcelt starptautiskos pasažieru pārvadājumus caur lidostām, ostām, ar autobusiem un dzelzceļa transportu, izņemot pasažieru pārvadājumus ar valsts gaisa kuģiem un militāro transportu. Satiksmes ministram atļauts izdarīt izņēmumus attiecībā uz starptautisko pasažieru pārvadājumu izpildi²¹. Tāpat arī citās valstīs tika noteikti lidojumu ierobežojumi, kas negatīvi ietekmēja aviācijas nozari.

Latvijā aviācijas nozares struktūras galvenie elementi, kuriem ir būtiska loma gaisa pārvadājumu nodrošināšanā, ir lidosta “Rīga”, LGS un gaisa pārvadātāji, no kuriem vislielākā ietekme ir nacionālajam pārvadātājam airBaltic.

Covid-19 seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem, pamatojoties uz likumu “Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību”²², 2020.gada pirmajā pusē tika plānota visu triju iepriekš minēto aviācijas nozares kapitālsabiedrību, kurās valsts kapitāla daļu turētāja ir Satiksmes ministrija²³, pamatkapitāla palielināšana. Kopā līdz 31.12.2020. Ministru kabinets ir atbalstījis pamatkapitāla palielināšanu 305 912 210 *euro* apmērā, tajā skaitā:

- 1) **250 000 000 *euro*** pamatkapitāla palielināšanai airBaltic – lai kompensētu saistībā ar Covid-19 izplatību radītos zaudējumus, nodrošinātu sabiedrības likviditāti ilgtermiņā un ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un stabilizēšanu nozarē²⁴;
- 2) **49 912 210 *euro*** pamatkapitāla palielināšanai lidostai “Rīga” – lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē²⁵;
- 3) **6 000 000 *euro*** pamatkapitāla palielināšanai LGS – lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē²⁶.

No kopējā apstiprinātā finansējuma aviācijas nozarei būtiskākais finansējums 82% apmērā plānots airBaltic pamatkapitāla palielināšanai. Kopumā Satiksmes ministrijai apstiprinātais finansējums pamatkapitāla palielināšanai aviācijas nozares kapitālsabiedrībās veido 25,4% no kopējā līdz 2020.gada beigām ar Ministru kabineta lēmumiem atbalstītā valsts budžeta līdzekļu piešķirumu apjoma, kas veido 1 206 152 454 *euro*²⁷.

Līdz 2020.gada beigām faktiski veiktie ieguldījumi pamatkapitāla palielināšanai kopā veido 256 milj. *euro*, no tā airBaltic – 250 milj. *euro* un LGS – 6 milj. *euro*. Pamatkapitāla palielināšana lidostai “Rīga” 2020.gadā faktiski nav veikta.

Finansējumu piešķiršanas aviācijas nozares kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai Covid-19 krīzes seku mazināšanai hronoloģisko secību skatīt 1.tabulā.

1.tabula

Finansējuma piešķiršanas hronoloģiskā secība Covid-19 krīzes seku mazināšanai aviācijas nozares kapitālsabiedrībām

Datums	Notikums	Summa (<i>euro</i>)
--------	----------	-----------------------

12.03.2020.	Ministru kabinets ar rīkojumu ²⁸ izsludina ārkārtējo situāciju	
17.03.2020.	Atcelti starptautiskie pasažieru pārvadājumi tostarp caur lidostām, izņemot pasažieru pārvadājumus ar valsts gaisa kuģiem un militāro transportu. Satiksmes ministram atļauts izdarīt izņēmumus attiecībā uz starptautisko pasažieru pārvadājumu izpildi ²⁹	
20.03.2020.	Pieņemts likums par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību ³⁰	
25.03.2020.	Pieņemts Ministru kabineta rīkojums par Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanu ³¹	6 000 000
31.03.2020.	Pieņemts Ministru kabineta rīkojums par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu ³²	36 140 944
31.03.2020.	Ar Finanšu ministrijas rīkojumu ³³ palielināta vispārējā kārtībā sadalāmā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem Satiksmes ministrijas pamatbudžeta programmā 97.00.00 Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanai	6 000 000
01.04.2020.	Latvijas gaisa satiksmes kārtējā akcionāru sapulcē ³⁴ pieņemts lēmums par pamatkapitāla palielināšanu	6 000 000
06.04.2020.	Satiksmes ministrija veikusi pārskaitījumu Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanai ³⁵	6 000 000
23.04.2020.	Pieņemts Ministru kabineta rīkojums par Starptautiskās lidostas "Rīga" pamatkapitāla palielināšanu ³⁶	49 912 210
08.05.2020.	Pieņemts Ministru kabineta rīkojums par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu ³⁷ , nosakot ieguldījumu veikšanu trijos posmos	Līdz 250 000 000
03.07.2020.	Ar Eiropas Komisijas lēmumu lietā SA.56943 ³⁸ saskaņots valsts atbalsts airBaltic pamatkapitāla palielināšanai vienā posmā	250 000 000
15.07.2020.	Pieņemts Ministru kabineta rīkojums par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu ³⁹ , atbalstot pamatkapitāla palielināšanu vienā posmā	250 000 000
15.07.2020.	Pieņemts Ministru kabineta rīkojums par airBaltic izsniegtā Valsts kases aizdevuma procentu atmaksu ⁴⁰ , atzīstot par spēku zaudējušu Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojumu Nr.139	- 36 140 944
15.07.2020.	airBaltic ārkārtas akcionāru sapulcē pieņemts lēmums par pamatkapitāla palielināšanu	250 000 000
16.07.2020.	Ar Finanšu ministrijas rīkojumu ⁴¹ palielināta vispārējā kārtībā sadalāmā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem Satiksmes ministrijas pamatbudžeta programmā 48.00.00 airBaltic pamatkapitāla palielināšanai	250 000 000
17.07.2020.	Satiksmes ministrija veikusi pārskaitījumu airBaltic pamatkapitāla palielināšanai ⁴²	250 000 000

2. airBaltic pamatkapitāla palielināšana

Latvijas aviokompānija airBaltic dibināta 1995. gadā. Galvenā akcionāre ir Latvijas valsts ar 96,14% akciju, bet Larsam Tūsenam ar viņam pilnībā piederošo SIA "AIRCRAFT LEASING 1" pieder 3,86%.

2020.gada sākumā līdz lēmumu par pamatkapitāla palielināšanu pieņemšanai airBaltic galvenā akcionāre bija Latvijas valsts ar 80,05% akciju, bet Larsam Tūsenam ar viņam pilnībā piederošo SIA "AIRCRAFT LEASING 1" piederēja aptuveni 20%.

airBaltic misija ir nodrošināt būtisku savienojamību starp Baltijas valstīm un pasauli, kā arī sniegt nozīmīgu ieguldījumu ekonomikā⁴³.

airBaltic veic lidojumus no Rīgas, Viļņas un Tallinas. airBaltic lidojumu tīkls aptver Eiropu, Skandināviju, Krieviju, NVS un Tuvos Austrumus. Lai nodrošinātu tautsaimniecībai nozīmīgās aviokompānijas turpmāku attīstību, valsts ir kļuvusi par galveno airBaltic akcionāri. Satiksmes ministrija informē, ka veiksmīgi tiek realizēts airBaltic biznesa plāns, kas iezīmē aviokompānijas nākotnes attīstību, tostarp gaisa kuģu flotes modernizāciju, izmaksu optimizāciju, darbības efektivitātes paaugstināšanu, ieņēmumu palielināšanu un uzlabojumus lidojumu maršrutu tīklā⁴⁴.

2.1. Lēmumi par finansējuma piešķiršanu airBaltic pamatkapitāla palielināšanai, atbalsta apmēra pamatojums un to ietekmējošie faktori

Lai kompensētu saistībā ar Covid-19 izplatību radītos zaudējumus, nodrošinātu sabiedrības likviditāti ilgtermiņā un ekonomiskās krīzes pārvarēšanu, kā arī situācijas stabilizēšanu aviācijas nozarē, Satiksmes ministrija 2020.gada martā vērsās Ministru kabinetā ar lūgumu sniegt atbalstu nacionālajai aviokompānijai airBaltic.

Lēmums par atbalsta sniegšanu airBaltic ir saskaņots ar atbildīgajām iestādēm, tas ir skatīts vairākās Ministru kabineta sēdēs, kā arī ir saņemts Eiropas Komisijas apstiprinājums. Plānotā atbalsta apmērs airBaltic pamatkapitāla palielināšanai līdz ar Covid-19 krīzes ietekmes pastiprināšanos pieauga no sākotnēji apstiprinātā 36,1 milj. *euro* un konceptuāli atbalstītajiem 150 milj. *euro* uz kopīgi plānoto nepieciešamā atbalsta summu 286 milj. *euro*. Eiropas Komisija saskaņoja samazinātu atbalsta apmēru – 250 milj. *euro*. Lai izpildītu Eiropas Komisijas lēmumu, Satiksmes ministrija precizēja atbalsta saņemšanas nosacījumus – tā vietā, lai sniegtu atbalstu airBaltic posmos, atkarībā no zaudējumu apmēra pieņemts lēmums veikt ieguldījumu vienā maksājumā par visu ar Eiropas Komisiju saskaņoto summu.

Faktiski lēmumu pieņemšana par atbalsta sniegšanu airBaltic tika nodrošināta četru mēnešu laikā no brīža, kad izsludināta ārkārtējā situācija, kas, ņemot vērā saskaņošanas procesu ar Eiropas Komisiju, vērtējama kā operatīva.

Nepieciešamā atbalsta apmērs pamatots ar prognozējamo zaudējumu apmēru bez precīzas norādes, konkrēti kādu izdevumu segšanai nepieciešami 250 milj. *euro*.

Finansējums airBaltic pamatkapitāla palielināšanai ir piešķirts, kā arī lēmumi par atbalsta apmēru un nosacījumiem ir pieņemti, balstoties uz airBaltic sagatavoto un sniegto informāciju, kā arī airBaltic piesaistīto ārējo konsultantu sagatavotiem viedokļiem.

Pieņemot lēmumu par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu, Ministru kabinets bija informēts par atbildīgo institūciju sniegtajiem atzinumiem, t.sk. par PKC viedokli un iebildumiem saistībā ar airBaltic optimistiskām tirgus izaugsmes un saimnieciskās darbības ieņēmumu prognozēm, kā arī vispārīgiem nefinanšu mērķiem bez skaidrām sasniedzamajām vērtībām. Tāpat Ministru kabinets bija informēts par airBaltic saimnieciskās darbības un finanšu analīzes rādītājiem. Līdzšinējās airBaltic obligāciju saistības ierobežoja citus iespējamus airBaltic darbības finansēšanas risinājumus, kā rezultātā valdība faktiski izvēlējās starp diviem piedāvātajiem scenārijiem – vai nu sniegt atbalstu un ieguldīt papildu līdzekļus airBaltic pamatkapitāla palielināšanā, vai atbalstu nesniegt, kas, visticamāk, rezultētos ar airBaltic maksātnespēju. Latvijas valdība ir pieņēmusi politisku lēmumu atbalstīt airBaltic.

Revīzijā secināts, ka, lai arī atbalsta sniegšanas nepieciešamība ir pamatota tikai ar Covid-19 krīzes izraisītajām sekām, tomēr arī pirms Covid-19 pandēmijas airBaltic finansiālā neatkarība jeb pašu kapitāla apjoms ir bijis zems, uz ko savos iebildumos uzmanību vērš arī PKC. Tāpēc nevar izslēgt iespēju, ka kapitāla struktūras uzlabošanai ieguldījums airBaltic pamatkapitālā būtu nepieciešams arī gadījumā, ja pasaule nesaskartos ar Covid-19 pandēmiju.

2020.gadā saistībā ar airBaltic pamatkapitāla palielināšanu ir pieņemti vairāki lēmumi, kuros pamatota atbalsta nepieciešamība un noteikts pamatkapitāla palielinājuma apmērs un citi nosacījumi:

31.03.2020., nepilnas trīs nedēļas pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas, airBaltic likviditātes nodrošināšanai, kā arī ekonomiskās krīzes pārvarēšanai un ekonomiskās situācijas stabilizēšanai nozarē Ministru kabinets lēma par airBaltic izsniegtā Valsts kases aizdevuma procentu maksājumu atlikšanu, tos uzkrājot, un pamatkapitāla palielināšanu 36 140 944 *euro* apmērā, lai atmaksātu airBaltic izsniegto valsts aizdevumu⁴⁵. Plānoto pamatkapitāla palielinājuma summu veidoja Valsts kases aizdevuma neatmaksātā daļa.

Tāpat tika noteikts, ka pamatkapitāla palielināšanu var veikt pēc Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas un ievērojot Komerclikuma noteikumus par akcionāru pirmtiesībām. Satiksmes ministrijai bija jāturpina sarunas ar mazākuma akcionāru par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu⁴⁶.

Informatīvajā ziņojumā par airBaltic 2019.gada darbības rezultātiem un Covid-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību⁴⁷ tika sniegta informācija par airBaltic 2019.gadā sasniegtajiem rezultātiem, uzsverot, ka rezultāti ir pārsnieguši plānoto, sniegta informācija par airBaltic darbību 2020.gada sākumā, Covid-19 pandēmijas radītajām sekām uz aviācijas nozari un ietekmi uz airBaltic darbību, kā arī par indikatīvi nepieciešamo atbalstu apmēru airBaltic saistībā ar neparedzamo ārkārtējo situāciju. Uzsvērts, ka lēmumu pieņemšanas brīdī nav iespējams paredzēt, kad tiks pārvarēta Covid-19 krīze un kādu iespaidu tā atstās. Aprēķināts, ka airBaltic zaudējumi sasniegs 150 milj. *euro*, līdz ar to ir nepieciešama iemaksa airBaltic kapitālā 150 milj. *euro* apmērā, pieņemot, ka airBaltic lidojumus atsāk 2020.gada jūlijā. Norādīts, ka gadījumā, ja airBaltic būs spiests atsākt regulārus pasažieru pārvadājumu lidojumus vēlāk vai arī airBaltic lidošanas kapacitāte nevar tikt palielināta pietiekoši strauji, apmērs nepieciešamajai iemaksai airBaltic kapitālā var pieaugt līdz pat 250 milj. *euro*.

Lai arī pamatā visai ar airBaltic pamatkapitāla palielināšanu saistītajai informācijai ir ierobežotas pieejamības statuss⁴⁸, informatīvais ziņojums⁴⁹ pēc tā izskatīšanas Ministru kabineta sēdē ir deklasificēts⁵⁰, līdz ar to tā saturs ir pieejams jebkuram interesentam.

Detalizētu pamatojumu tam, kā noteikts nepieciešamā ieguldījuma pamatkapitālā apmērs, ziņojums neietver, uz ko norāda arī Finanšu ministrija⁵¹. PKC⁵² izteicis iebildumus, ka ziņojums neietver informāciju par to, ko valsts ar šo ieguldījumu vēlas sasniegt, kā arī lūdz iezīmēt potenciālo nākotnes stratēģiju rīcībai ar airBaltic akcijām, papildināt ar informāciju par iespējamiem 250 milj. *euro* zaudējumiem, kā arī sniegti citi iebildumi.

Ministru kabinets 31.03.2020., pieņemot lēmumu par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu 36 140 944 *euro* apmērā, konceptuāli atbalstījis arī papildu naudas līdzekļu ieguldījumu airBaltic pamatkapitāla palielināšanai 150 milj. *euro* apmērā. Vienlaikus Ministru kabinets uzdeva Satiksmes ministrijai papildināt informatīvo ziņojumu ar detalizētu pamatojumu papildu naudas līdzekļu 150 milj. *euro* apmērā ieguldīšanai airBaltic pamatkapitālā, saskaņot informatīvo ziņojumu ar Finanšu ministriju un Pārresoru koordinācijas centru, un iesniegt izskatīšanai Ministru kabineta sēdē.⁵³

08.05.2020. Ministru kabinets, lai kompensētu saistībā ar Covid-19 izplatību radītos zaudējumus, nodrošinātu sabiedrības likviditāti ilgtermiņā un ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un stabilizēšanu nozarē, atbalstījis airBaltic pamatkapitāla palielināšanu par 250 000 000 *euro*⁵⁴.

Ieguldījuma veikšana pēc Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas plānota trijos posmos:

- pirmais posms: 204 000 000 *euro* ieguldīšana pamatkapitālā un ar Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojumu Nr.139 palielinātā pamatkapitāla 36 140 944 *euro* apmērā konvertēšana akcijās;
- otrais posms: 30 000 000 *euro* ieguldīšana pamatkapitālā, kad kopējie sabiedrības zaudējumi 2020.gadā pārsniegs 240 000 000 *euro*;
- trešais posms: 16 000 000 *euro* ieguldīšana pamatkapitālā, kad kopējie sabiedrības zaudējumi saistībā ar Covid-19 izplatību un ar darbības atsākšanu saistītās izmaksas 2020.gadā pārsniegs 270 000 000 *euro*.

Precizēts arī informatīvais ziņojums par airBaltic 2019.gada darbības rezultātiem un Covid-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību⁵⁵.

Ziņojumā norādīts, ka ir precizēts airBaltic biznesa plāns “Destination 2025 CLEAN”⁵⁶, kas iekļauj Covid-19 krīzes ietekmi un paredz darbības atsākšanas scenāriju. Sniegts pamatojums nepieciešamajam naudas līdzekļu ieguldījumam, kas balstīts uz pārskatīto airBaltic biznesa plānu “Destination 2025 CLEAN”, kā arī atspoguļoti ekspertu un konsultantu novērtējumi, kuri tika piesaistīti, lai nodrošinātu, ka ieguldījums ir izvērtēts no finanšu, ekonomiskā un juridiskā viedokļa.

Informatīvais ziņojums ietver divu alternatīvu scenāriju izvērtēšanu:

1) valsts investē airBaltic, pamatojoties uz biznesa plānu “Destination 2025 CLEAN”. Uzsvērts, ka airBaltic pamatkapitāla palielināšana ir vienīgais finansiālais risinājums, lai nodrošinātu airBaltic likviditātes pietiekamību un Covid-19 izraisītās krīzes pārvarēšanu, jo, piemēram, aizdevumu ņemšanu ierobežo 2019.gadā izdoto obligāciju saistības. *Ieguldot valstij pastāv iespēja atgūt šo ieguldījumu, ja airBaltic vidējā termiņā veic savu akciju sākotnējo publisko piedāvājumu;*

2) valsts neveic nepieciešamo ieguldījumu. Uzsvērts, ka *šāds scenārijs ir absolūti negatīvs ne tikai airBaltic, bet arī valstij kopumā*. Neieguldot līdzekļus airBaltic, valsts īstermiņā iegūst naudas ekonomiju, savukārt *bez ieguldījuma airBaltic pamatkapitālā ar lielu varbūtību prognozējama airBaltic maksātspēja*. *Ievērojot, ka airBaltic savieno Eiropas galvenos ekonomiskos centrus ar Baltijas valstīm, airBaltic maksātspēja radīs neatgriezenisku negatīvu ietekmi uz Latvijas ekonomiku*. Tāpat uzsvērts, ka, zaudējot airBaltic pārvadāto pasažieru skaitu, zustu nepieciešamība veikt investīcijas lidostas “Rīga” paplašināšanā un attiecīgi “Rail Baltica” stacijas, saistītās infrastruktūras un estakādes būvniecībā lidostā “Rīga”.

Attiecībā uz ieguldījuma apmēru scenārijā par valsts ieguldījuma veikšanu ziņojumā norādīts, ka, ievērojot Covid-19 krīzes progresiju un lēnāku aviācijas nozares atveseļošanu, zaudējumu aplēse ir pieaugusi, salīdzinot ar situāciju 2020.gada martā. Ziņojumā ir ietverta Peļņas vai zaudējumu pārskata prognoze, kurā 2020.gadam aprēķinātais zaudējumu apmērs veido 252,7 milj. *euro*. Turpmākajā laika posmā, t.i., 2021.–2025.gadā, airBaltic darbība plānota ar pakāpeniski pieaugošu peļņu. Precīzas norādes, kādu tieši izdevumu segšanai nepieciešami 250 milj. *euro*, ziņojums neietver. Konstatējams, ka prognozēto zaudējumu apmērs ir tieši atkarīgs no Covid-19 krīzes progresijas, airBaltic biznesa plānā noteiktajām darbībām Covid-19 krīzes pārvarēšanai un darbības atjaunošanai, tostarp plānotajiem un veiktajiem izdevumus mazinošiem pasākumiem.

Būtiska ietekme ir plānotajām flotes sastāva izmaiņām – 38% no aprēķinātajiem zaudējumiem 2020.gadā veido Q400 lidmašīnu ekspluatācijas pārtraukšanas izdevumi. Ņemot vērā sagaidāmos pēckrīzes tirgus apstākļus un airBaltic flotes sastāvu, airBaltic vadība ir analizējusi iespēju samazināt tās flotē aktīvi izmantoto lidmašīnu skaitu, pārtraucot Q400 izmantošanu agrāk, nekā plānots iepriekš, paredzot pāreju uz viena tipa – Airbus A220-300 lidmašīnām jau 2021.gadā⁵⁷.

Plāna izstrādē veikta arī virkne citu pieņēmumu un vienlaikus norādīts, ka attiecībā uz nākotni ir grūti izdarīt pilnībā nekļūdīgus pieņēmumus, un nav izslēgts, ka šie pieņēmumi var mainīties.

airBaltic precizētais biznesa plāns un izvēlētais scenārijs tiek pamatots arī ar konsultantu slēdzieniem un neatkarīgu ekspertu viedokli:

- par airBaltic lēmumu pārtraukt lidojumus ar Q400 tipa lidmašīnām, novērtējot (1) airBaltic vadības veikto analīzi, pieņēmumus un slēdzienus attiecībā uz Q400 flotes pārtraukšanu (“PA Nyras”), (2) līzinga līgumu izbeigšanas pamatotību un izvērtējot piedāvātā akciju kapitāla palielināšanas struktūras

atbilstību valsts akcionāra interesēm (SIA “ERNST & YOUNG BALTIC”), (3) Q400 gaisa kuģu nomas priekšlaicīgas pārtraukšanas juridisko aspektu (Londonas advokātu birojs “Clyde&Co”);

- par airBaltic tiešo un netiešo ietekmi uz tautsaimniecību, uzsverot, ka 2018. gadā airBaltic tiešā un netiešā ietekme uz Latvijas iekšzemes kopproduktu sasniedza 2,5% , un tā nodrošināja atbalstu gandrīz 30 tūkstošiem darbvietu visā valstī (konsultāciju uzņēmuma “Roland Berger” veiktais pētījums);

- par pamatkapitāla palielināšanas komercietību aspektiem (zvērīnātu advokātu birojs “Cobalt”);

- par to, ka plānotais valsts atbalsts ir atbilstošs piemērojamajām Eiropas Savienības tiesībām (Briseles advokātu biroju “Covington & Burling LLP”).

Informatīvajā ziņojumā un Ministru kabineta rīkojumu⁵⁸ pamatojošajos dokumentos arī sniegta informācija, ka mazākuma akcionāre SIA “AIRCRAFT LEASING 1” šobrīd nav spējīga atbalstīt airBaltic, ieguldot naudas līdzekļus airBaltic pamatkapitālā, un ir izteikusi piekrišanu, ka ieguldījums airBaltic pamatkapitālā tiek veikts bez tās, tādējādi mazākuma akcionāres īpatsvars sabiedrības kapitālā tiek samazināts⁵⁹. Līdz ar to ieguldījumu pamatkapitālā Covid-19 krīzes pārvarēšanā šajā brīdī var sniegt tikai valsts kā airBaltic akcionāre.

PKC atzinumos⁶⁰ ir norādījis uz, iespējams, optimistiskām tirgus izaugsmes un saimnieciskās darbības ieņēmumu prognozēm, kas var izraisīt būtiskas korekcijas plānotajos finanšu rādītājos, kā rezultātā būs nepieciešami ieguldījumi airBaltic pamatkapitālā jau 2022.gadā. Tiek norādīts, ka līdzšinējās airBaltic darbības rezultātā pašu kapitāla un aktīvu attiecība krītas ar katru gadu un neatkarīgi no Covid-19 krīzes būtu nepieciešami papildu kapitalizācijas risinājumi. Tāpat tiek norādīts uz to, ka informatīvajā ziņojumā noteiktie sasniedzamie nefinanšu mērķi ir pārāk vispārīgi, nenorādot skaidras sasniedzamās vērtības, kā arī izteikti citi iebildumi (par nefinanšu mērķiem informācija sniegta starpziņojuma 2.2.sadaļā).

03.07.2020. ir pieņemts Eiropas Komisijas lēmums par valsts atbalstu airBaltic⁶¹ (turpmāk – Eiropas Komisijas lēmums).

Eiropas Komisija nolēma, ka atbalsts airBaltic, tās pamatkapitālu palielinot par 250 000 000 *euro*, ir atbalsts Līguma par Eiropas Savienības darbību un Eiropas Komisijas paziņojuma “Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā” (2020/C 91 I/01) un tā grozījumu (turpmāk – Pagaidu regulējums) nozīmē. Eiropas Komisija ir saskaņojusi airBaltic pamatkapitāla palielināšanu 250 000 000 *euro* apmērā, pieņemot lēmumu necelt iebildumus pret atbalstu, pamatojoties uz tā saderību ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta 3.punkta b) apakšpunktu.

Eiropas Komisijas paziņojumā prese⁶² par pieņemto lēmumu ir uzsvērts: airBaltic ir svarīga loma Latvijas ekonomikā. Tā veicina ārējo tirdzniecību un Latvijas iekšējās un starptautiskās savienojamības nodrošināšanu. Krīze ir īpaši smagi skārusi šo aviosabiedrību tāpat kā daudzus citus aviācijas nozares uzņēmumus. Latvijas rekapitalizācijas pasākums 250 miljonu eiro apjomā palīdzēs airBaltic pārvarēt krīzi. Tajā pašā laikā pasākums nodrošina, ka valsts saņem pietiekamu atlīdzību par risku, ko uzņemas nodokļu maksātāji, un ka atbalsts tiek sniegts kopā ar virkni ierobežojumu, tostarp dividenžu aizliegumu, kā arī turpmākiem pasākumiem konkurences izkropļojumu ierobežošanai.

Eiropas Komisijas lēmums ietver detalizētu informāciju par lēmuma pieņemšanas procedūru, atbalsta pasākuma aprakstu, Eiropas Komisijas novērtējumu un secinājumus.

Saziņu ar Eiropas Komisiju Latvija uzsāka 07.05.2020., paziņojums iesniegts 17.06.2020. Veikta formāla un neformāla informācijas apmaiņa ar Eiropas Komisiju, daudzkārtīgi sniegta papildu informācija, atbildot uz Eiropas Komisijas papildu informācijas pieprasījumiem⁶³.

Atbalsta pasākuma aprakstā norādītais valsts atbalsta mērķis – atjaunot airBaltic kapitālu un tā piekļuvi likviditātei saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu, kas izraisīja nopietnus traucējumus Latvijas ekonomikā⁶⁴.

Sākotnēji plānotais atbalsts airBaltic ir samazināts – 17.06.2020. paziņojumā Eiropas Komisija sākotnēji Latvija plānoja ieguldīt EUR 286 milj. *euro*, ko veido lēmumu par 36 milj. *euro* un 250 milj. *euro* kopsumma. Pēc diskusijām ar Eiropas Komisiju par pasākuma proporcionalitāti Latvija 29.06.2020. informēja Eiropas Komisiju par savu lēmumu samazināt atbalstu līdz 250 milj. *euro*, attiecīgi mainot paziņojumu⁶⁵. Eiropas Komisijas lēmums pieņemts par samazināto atbalsta apmēru – 250 milj. *euro*.

Attiecībā uz atbalsta apmēru Eiropas Komisija ir secinājusi, ka atbalsts ir samērīgs, jo tas nepārsniedz minimumu, kas vajadzīgs airBaltic dzīvotspējas nodrošināšanai, un tas nepārsniedz airBaltic kapitāla struktūras atjaunošanai vajadzīgo tādā līmenī, kāds tas bija pirms Covid-19 uzliesmojuma, t.i., stāvokli 31.12.2019., līdz ar to ir ievērots Pagaidu regulējumā⁶⁶ noteiktais atbalsta samērīgums.

Lai novērtētu, vai atbalsts atbilst minimālajam līmenim, kas vajadzīgs, lai atjaunotu airBaltic kapitāla struktūru tādā stāvoklī, kāda tā bija pirms Covid-19 uzliesmojuma, Eiropas Komisija ņēma vērā finanšu prognozes attiecībā uz pašu kapitāla stāvokli un saņēma neto parāda un uzskaites pašu kapitāla attiecību pēc rekapitalizācijas. Eiropas Komisija salīdzināja šo rādītāju vērtību ar tiem, kas bija pirms Covid-19 uzliesmojuma, t.i., ar situāciju 31.12.2019.⁶⁷

Savukārt, lai novērtētu, vai atbalsts atbilst minimālajam apjomam, kas nepieciešams airBaltic dzīvotspējas nodrošināšanai, Eiropas Komisija ņēma vērā airBaltic pašu kapitāla un likviditātes pozīcijas un jo īpaši esošo noteikumu pārkāpumus, lai analizētu minimālo nepieciešamo rekapitalizācijas apmēru⁶⁸. Ņemti vērā airBaltic 2019.gadā emitēto obligāciju nosacījumi, kas paredz, ka gadījumā, ja airBaltic naudas līdzekļi ir mazāki par 25 milj. *euro*, var iestāties 2019.gada obligāciju atmaksas pienākums 200 milj. *euro* apmērā⁶⁹.

Eiropas Komisijas novērtējumā bez minētā atbalsta apmēra izvērtējuma par atbalsta pieprasījumu airBaltic kopumā ir secināts, ka atbalsts ir nepieciešams, piemērots un samērīgs⁷⁰, tostarp:

- bez atbalsta airBaltic rastos nopietnas grūtības saglabāt savu darbību⁷¹;
- airBaltic tirgus vērtības novērtējuma ziņojums ir izveidots, balstoties uz pamatotām un ticamām biznesa prognozēm⁷²;
- airBaltic ieguldījums Latvijas ekonomikā ir ievērojams, un tā maksātspēja var nopietni ietekmēt Latvijas ekonomiku un tās savienojamību Covid-19 krīzes apstākļos⁷³;
- nav citu piemērotu pasākumu, kas atbalstītu airBaltic vajadzības, un Latvija ir pierādījusi, ka tirgos nav alternatīva finansējuma, kas segtu airBaltic likviditātes vajadzības⁷⁴.

Būtiska Eiropas Komisijas lēmuma daļa ir plānotā airBaltic akciju emitēšana 250 milj. *euro* apmērā, kā arī Eiropas Komisijas ierosinātā progresivitātes mehānisma ieviešana, lai stimulētu valsts aiziešanu no dalības airBaltic pamatkapitālā ar Covid-19 emitētājām daļām. Eiropas Komisijas lēmums nosaka arī citus nosacījumus attiecībā uz airBaltic pārvaldību un pārmērīgu konkurences izkropļojumu novēršanu, kā arī uz stratēģiju rekapitalizācijas rezultātā iegūtās valsts līdzdalības izbeigšanai.

Lēmums nosaka arī konkrētus uzraudzības un ziņošanas pienākumus (detalizētāka informācija sniegta starpziņojuma 2.2.sadaļā).

Eiropas Komisijas lēmuma lietā Nr.SA.56943 pilns autentiskais teksts, no kura izņemta konfidenciālā informācija, atrodams Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē⁷⁵, un tas sniedz iespēju ikvienam detalizēti iepazīties ar Eiropas Komisijas lēmuma pamatojumu un nosacījumiem. Informācija par Eiropas Komisijas lēmumu publicēta arī “Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī”⁷⁶.

15.07.2020., pamatojoties uz Eiropas Komisijas lēmumu, ar vienu pamatojošo dokumentu paketi ir pieņemti divi Ministru kabineta rīkojumi:

1) ar Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojumu Nr.373⁷⁷ atzīts par spēku zaudējušu Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139⁷⁸. Līdz ar to vairs netiek plānota esošā airBaltic pamatkapitāla palielināšana par valsts aizdevuma atmaksai nepieciešamo finansējumu 36 140 944 *euro* apmērā. Vienlaikus noteikts⁷⁹ Satiksmes ministrijai nodrošināt, ka airBaltic izsniegtā Valsts kases aizdevuma procentu maksājums par laikposmu no 01.03.2020. tiek veikts 10.08.2020.;

2) ar Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojumu Nr.372⁸⁰ izdarīti grozījumi Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojumā Nr.256⁸¹.

Ar šiem grozījumiem svītrotā iepriekš paredzētā ieguldījumu veikšana trijos posmos, kuros ieguldījuma summu bija plānots tieši saistīt ar Covid-19 izplatības radīto zaudējumu apmēru, kas tiktu īstenots, Satiksmes ministrijai piedaloties akcionāru sapulcēs un izvērtējot attiecīgi airBaltic gada vai pusgada pārskatu, kā arī ceturkšņa vai mēneša aktuālākos operatīvos finanšu datus. Tā vietā paredzēts veikt vienu maksājumu airBaltic pamatkapitāla palielināšanai 250 000 000 *euro* apmērā. Noteikts, ka Satiksmes ministrija veic šā rīkojuma izpildi, ievērojot Komerclikuma noteikumus par akcionāru pirmtiesībām, saistības, kas noteiktas 2016.gada 4.februāra akcionāru līgumā (ar grozījumiem), un Eiropas Komisijas lēmuma lietā SA.56943 minētos nosacījumus⁸².

PKC⁸³ iebilst, ka minētie Ministru kabineta rīkojumu grozījumi ir uzskatāmi par “tehniska rakstura precizējošiem grozījumiem”, kā tas teikts Ministru kabineta rīkojumu anotācijā⁸⁴, pamatojoties uz to, ka atbilstoši Eiropas Komisijas lēmumam būtiski papildināti Satiksmes ministrijas un airBaltic uzdevumi saistībā ar Eiropas Komisijas lēmuma nosacījumu, uzraudzības un ziņošanas pienākumu izpildi. Tāpat PKC vērs uzmanību, ka Satiksmes ministrijai kā valstij piederošo airBaltic kapitāla daļu turētājai jānodrošina, ka airBaltic biznesa plāns “Destination 2025 CLEAN” tiek pārskatīts atbilstoši Eiropas Komisijas lēmumā minētajam, tai skaitā izmantojot konservatīvākas biznesa projekcijas attiecībā uz pāravadājumu apjomu prognozēm.

Ministru kabineta 07.05.2020. un 14.07.2020. attālinātā veidā organizētajās sēdēs, kurās lemts par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu, bez Satiksmes ministrijas ir piedalījušies gan PKC, gan airBaltic pārstāvji⁸⁵. Revīzijas intervijās ar Satiksmes ministriju⁸⁶, PKC⁸⁷ un airBaltic⁸⁸ saņemta informācija, ka Ministru kabineta sēdēs ir uzklauti gan airBaltic argumenti un pamatojums pamatkapitāla palielināšanai, gan PKC iebildumi. Ministru kabineta sēžu protokolos ir fiksēts arī atšķirīgs viedoklis par atbalsta sniegšanu airBaltic⁸⁹.

Konstatējams, ka Ministru kabineta lēmumi saistībā ar airBaltic pamatkapitāla palielināšanu ir pieņemti, ņemot vērā Eiropas Komisijas lēmuma nosacījumus. Tāpat Ministru kabinetam, pieņemot

lēmumu, ir bijusi iespēja uzklaut un ieklausīties PKC iebildumos un izteiktajā viedoklī, tostarp par airBaltic finanšu situāciju.

Valsts kontrole starpziņojuma turpinājumā vērš papildu uzmanību uz faktoriem, kuri ietekmējuši atbalsta pieprasījumu par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu un nepieciešamā atbalsta apmēru.

airBaltic izdevumus mazinošie pasākumi

Ņemot vērā, ka nepieciešamā atbalsta apmērs ir tieši saistīts ar Covid-19 radīto zaudējumu segšanu, zaudējumu mazināšanā būtiska loma ir plānotajiem un veiktajiem izdevumus mazinošiem pasākumiem.

airBaltic plānotie un atbalsta pieprasīšanas brīdī veiktie izdevumus mazinošie pasākumi norādīti informatīvajā ziņojumā⁹⁰ un ietver gan mainīgo, gan fiksēto izmaksu samazināšanas aktivitātes:

- airBaltic pieņēma lēmumu samazināt savu kopējo darbības apjomu, atceļot aptuveni 50% lidojumu;
- samazināts airBaltic uzņēmumu grupā nodarbināto darbinieku skaits par gandrīz 40%;
- panākta vienošanās ar visiem lidmašīnu iznomātājiem, kuri piekrituši atbalstīt airBaltic un atlikt nomas maksājumus par lidmašīnām, kamēr airBaltic risinās Covid-19 krīzi;
- dienas kārtībā individuālas pārrunas arī ar citiem lielākajiem airBaltic piegādātājiem par maksājumu atlikšanu un restrukturizāciju, lai uzlabotu likviditāti;
- darbs pie vispārīga airBaltic flotes samazināšanas plāna izstrādes, atsakoties no četrām “Boeing” un 12 turbopropelleru Q400 lidmašīnām, sākotnēji saglabājot tikai 22 “Airbus” lidaparātus;
- uzsāktas sarunas ar A220-300 lidmašīnu piegādātāju “Airbus” par jauno lidmašīnu piegādes grafika pielāgošanu krīzes apstākļiem, atliekot dažu jauno lidmašīnu piegādi uz vēlāku laiku un uzlabojot īstermiņa likviditāti, kā arī uzsāktas sarunas, lai panāktu tādu lidmašīnu piegādes grafiku, kas atbilstu airBaltic prognozēm attiecībā uz tirgus atveseļošanu;
- airBaltic investīciju projektu iesaldēšana vai arī atteikšanās no tiem pavisam, lai nodrošinātu airBaltic likviditāti iespējami ilgākā laika periodā;
- piedāvājums airBaltic pasažieriem kā alternatīvu naudas atmaksai saņemt dāvanu kartes ar papildu vērtību 20 euro apmērā katram vienvirziena ceļojumam, lai uzlabotu īstermiņa likviditāti par aptuveni 50 miljoniem euro;
- airBaltic padomes un valdes locekļi, kā arī vadītāji brīvprātīgi piekrituši samazināt savu atalgojumu par 20%, savukārt airBaltic izpilddirektors Martins Gauss krīzes laikā pilnībā atteicies no savas algas, lai saglabātu airBaltic likviditāti, u.c. pasākumi.

Informatīvajā ziņojumā nav norādīts konkrēts plānotais izmaksu samazinājuma apmērs, nedz arī periods, uz kādu, piemēram, plānots airBaltic vadības atalgojuma samazinājums. Detalizēta informācija par plānoto un veikto pasākumu izmaksu samazinājuma apjomu nav sniegta arī revīzijas ietvaros – saņemtajos materiālos pieejama informācija, ka *kopumā airBaltic 2020.gadā spēs ietaupīt izmaksas vairāk nekā 250 milj. euro*⁹¹. Informācija par faktisko airBaltic izdevumu samazinājumu 2020.gadā sniegta starpziņojuma 2.4.sadaļā.

PKC rekomendācijās par kapitālsabiedrību atbalstam iesniedzamo informāciju⁹² kā viens no atbalsta saņemšanas nosacījumiem kapitālsabiedrībām ir: *veikti visi iespējamie efektivitātes un izmaksas samazinoši pasākumi*. Satiksmes ministrija un PKC, vērtējot airBaltic sagatavoto informāciju par nepieciešamo atbalstu Ministru kabineta lēmumu pieņemšanai, ir paļāvušies uz airBaltic sniegto informāciju, vienlaikus ir lūguši airBaltic to papildināt⁹³.

Atbalsta saskaņošana ar Eiropas Komisiju

Satiksmes ministrija atbilstoši nozares ministrijas kompetencei ir nodrošinājusi airBaltic pamatkapitāla palielināšanai nepieciešamo dokumentu sagatavošanu un iesniegšanu izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai Ministru kabinetam⁹⁴, kā arī dokumentu iesniegšanu Finanšu ministrijai, lai nodrošinātu paziņojuma iesniegšanu Eiropas Komisijai un tās saskaņojuma saņemšanu⁹⁵. Pamatā visu informatīvajos ziņojumos⁹⁶ ietvertu saturisko informāciju, kā arī Eiropas Komisijas iesniegto saturisko informāciju ir gatavojis airBaltic. Gan Satiksmes ministrija, gan PKC ir paļāvušies uz airBaltic sniegto informāciju⁹⁷.

Eiropas Komisijas lēmumā viscaur uzsvērts, ka tas ir balstīts uz *Latvijas teikto, Latvijas skaidroto, Latvijas viedokli, Latvijas apstiprināto...* Oficiālo Latvijas viedokli ir sniegusi Finanšu ministrija, savukārt Finanšu ministrija viedokli ir saņēmusi no Satiksmes ministrijas. Faktiski Latvijas viedokli ir paudis un saskaņošanas procesā Latvijas valsti pārstāvējis arī airBaltic nolīgts Briseles advokātu birojs “Covington & Burling LLP”, kura iesaiste saziņā ar Eiropas Komisiju ir prasījusi papildu līdzekļus no airBaltic.

Revīzijas ietvaros saņemts⁹⁸ advokātu biroja “Covington & Burling LLP” sagatavotais ziņojums, kurš ietver apkopojošu un detalizētu informāciju par saskaņošanas procesu ar Eiropas Komisiju, Eiropas Komisijas jautājumiem un sniegtajiem skaidrojumiem. Gūts apliecinājums, ka Eiropas Komisija ir lūgusi Latviju atteikties no plāna palielināt airBaltic pamatkapitālu par valsts aizdevuma daļu 36 milj. *euro* apmērā, savukārt plānotos 250 milj. *euro* pārskaitīt vienā maksājumā. Eiropas Komisija savu lūgumu ir pamatojusi ar tiesvedību risku, Eiropas Komisijas darbu, veicot pieprasījumu salīdzinājumu un precizētiem atbalsta nosacījumiem. Tāpat Eiropas Komisija ir ierosinājusi izmantot konservatīvākas biznesa prognozes, samazinot satiksmes prognozi. Eiropas Komisija lēmusi, ka 250 milj. *euro* atbalsts ir samērīgs, jo atzīstams kā minimāli nepieciešams, lai nodrošinātu dzīvotspēju, – tas arī ir apstiprināts Eiropas Komisijas lēmumā.

Eiropas Komisijas veiktais izvērtējums tomēr nav ļāvis izvairīties no tiesvedību riska par Eiropas Komisijas pieņemto lēmumu – “Ryanair DAC” 16.12.2020. iesniedzis prasījumu pret Eiropas Komisiju par Eiropas Komisijas lēmuma par valsts atbalstu airBaltic atcelšanu. Informācija publicēta “Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī” 15.02.2021.⁹⁹ Ryanair ir iesniedzis prasības arī citās aviokompāniju valsts atbalsta lietās sakarā ar Covid-19 krīzi.

Advokātu biroja piesaisti Satiksmes ministrija pamato¹⁰⁰ ar to, ka *pārrunas ar Eiropas Komisiju ir komplicēts process un šī iemesla dēļ airBaltic (un Latvijas valsti) pārstāvēja advokātu birojs, kuram ir pieredze šādu jautājumu saskaņošanā*. Tāpat Satiksmes ministrija norāda, ka *Eiropas Komisijas lēmumā ir redzams, cik kvalitatīvi un pamatoti bija sagatavota airBaltic un ministrijas iesniegtā informācija*.

airBaltic intervijā¹⁰¹ ir skaidrojis, ka advokātu biroja piesaiste ir ierasta prakse valsts atbalsta saskaņošanas procesā, tā ir nodrošinājusi atbilstošo kompetenci, un saskaņojums ar Eiropas Komisiju

ir panākts maksimāli īsā laikā, jau sākotnēji uzsākot sarunu procesu ar Eiropas Komisiju, lai nodrošinātu valsts atbalsta saņemšanai atbilstošas informācijas sagatavošanu. Ieguldījums advokātu biroja piesaistei, airBaltic ieskatā, ir atmaksājies, jo, ja finansējums ātra saskaņošanas procesa rezultātā nebūtu saņemts jau jūlijā, tas būtu negatīvi ietekmējis airBaltic finanšu situāciju un darbību. Tāpat airBaltic ir atzinis, ka Eiropas Komisijas stingrais saskaņošanas process ir palīdzējis precizēt biznesa plāna pieņēmumus un novērst kļūdas.

Obligāciju saistības ierobežo citus iespējamus darbības finansēšanas risinājumus

airBaltic 2019.gada 23.jūlijā emitēja piecu gadu obligācijas 200 milj. *euro* vērtībā, kuru procentu likme ir 6,75%. Obligācijas iegādājās vairāk nekā simts investoru no 25 valstīm, un pieprasījums pārsniedza piedāvājumu. Līdzekļi tika izmantoti atsevišķu ilgtermiņa saistību refinansēšanai, jaunu gaisa kuģu avansa maksājumiem, kā arī likviditātes stiprināšanai¹⁰².

Obligāciju emisija uzlaboja airBaltic likviditāti 2019.gada beigās, bet vienlaicīgi tas arī būtiski paaugstināja airBaltic saistību īpatsvaru bilancē, kas 2019.gada beigās bija 95% no bilances kopsummas. airBaltic kredītreitings 2019.gadā bija BB- līmenī, kas ir augstāks par iepriekšējā gada B- līmeni, tomēr tas ir samērā zems finanšu resursu piesaistei, un tas arī rezultējās ar augstu procentu likmju (6,75%) obligāciju emisiju, kas rada būtisku ietekmi uz airBaltic finanšu plūsmu nākamajos gados¹⁰³.

Obligāciju saistības ierobežo citus iespējamus finansiālos risinājumus airBaltic atbalstam, kā, piemēram, aizdevumu ņemšanu. Šīs saistības ietver aizņēmumu ņemšanas aizliegumu airBaltic un/vai airBaltic meitas sabiedrībām (izņemot obligāciju prospektā atrunātos gadījumus) ar mērķi uzlabot likviditāti. airBaltic likviditātei samazinoties līdz 25 milj. *euro*, tiktu pārkāptas obligāciju saistības, uzliekot par pienākumu airBaltic atgriezt obligācijas 200 milj. *euro* vērtībā, kas atstātu negatīvu ietekmi ne tikai uz airBaltic kredītreitingu, bet arī uz tās iespēju aizņemties starptautiskajos finanšu tirgos nākotnē. Līdz ar to valsts ieguldījums airBaltic pamatkapitālā ir vienīgais un primārais instruments, kas spētu nodrošināt airBaltic turpmāko darbību un Covid-19 krīzes pārvarēšanu, kas atzīts arī Eiropas Komisijas lēmumā¹⁰⁴.

Apstiprinātais obligāciju prospekts ir publiski pieejams arī airBaltic mājaslapā¹⁰⁵.

airBaltic finanšu situācija līdz Covid-19 krīzei

Nepieciešamā atbalsta apmērs Covid-19 krīzes seku mazināšanai tiek rēķināts, ņemot vērā 2019.gada finanšu rādītājus, kapitāla struktūru un aprēķinot iespējamo krīzes ietekmi un zaudējumus. Tāpat būtiska nozīme ir airBaltic finanšu situācijai līdz Covid-19 krīzei.

Informatīvajā ziņojumā¹⁰⁶ sniegta informācija, ka iepriekšējo deviņu gadu laikā no valsts puses airBaltic kapitālā ieguldīti aptuveni 205 milj. *euro*, kuri izmantoti, lai restrukturētu lidsabiedrību, kas 2011.gadā atradās uz bankrota robežas. 2016.gadā piesaistītie līdzekļi galvenokārt ieguldīti flotes atjaunošanā. Atzīts, ka pēc ieguldījumu veikšanas airBaltic finanšu situācija nostabilizējās, taču tā *nav uzskatāma par pietiekošu un atbilstošu nozares rādītājiem*. Norādīts, ka situācijas stabilizēšana bija iecerēta, realizējot biznesa plānu “Destination 2025”, kurā papildu akcionāru ieguldījumi nebija plānoti. airBaltic darbības veiksmē tiek ilustrēta tai skaitā ar to, ka 2013.–2018.gadā airBaltic strādājis ar peļņu.

Revīzijā, analizējot airBaltic gada pārskatu datus¹⁰⁷ (skatīt 2.tabulu) un citu informāciju, konstatēts, ka:

- iepriekšējo gadu uzkrāto zaudējumu rezultātā līdz 2020.gadam akcionāru ieguldījums airBaltic no kopumā ieguldītajiem 256,5 milj. *euro* ir samazinājies vērtībā līdz 45,7 milj. *euro* (skatīt 2.tabulā pašu kapitālu 2019.gada beigās) jeb samazinājies par 82%. Tai skaitā Latvijas valsts ieguldījums no 205,3 milj. *euro* samazinājies vērtībā uz 36,6 milj. *euro* (proporcioniāli līdzdalībai akciju kapitālā 80%);

- airBaltic pašu kapitāla un bilances kopsummas attiecības rādītājs, kas parāda, cik liela uzņēmuma aktīvu jeb resursu daļa pieder uzņēmuma īpašniekiem (akcionāriem), ir zems, un tas ar katru gadu krītas. Jo lielāks pašu kapitāla īpatsvars, jo stabilāka ir uzņēmuma finanšu struktūra, attiecīgi kreditori labprātāk kreditē uzņēmumu un paveras iespējas piekļūt lētākiem finanšu resursiem. airBaltic pašu kapitāla un bilances kopsummas attiecība 2019.gadā bija tikai 5%, kas ir kritiski zema un neliecina par uzņēmuma pietiekamu pašu kapitāla apjomu. Citiem vārdiem sakot, airBaltic finansiālā neatkarība pasliktinās un to norāda arī PKC savos atzinumos¹⁰⁸;

- neto darbības rezultāts periodā pēc 2016.gada ir samazinājies pašu kapitālu par 17,8 milj. *euro*, tas ir, no 63,5 milj. *euro* 2016.gada beigās samazinoties līdz 45,7 milj. *euro* 2019.gadā. Līdz ar to arī nav jēgpilni aprēķināt pašu kapitāla rentabilitātes jeb atdeves rādītāju, kas raksturo akcionāru ieguldījuma uzņēmumā atdevi jeb akcionāru apmierinātību. Tādos gadījumos, kad uzņēmuma pamatkapitālu jeb akciju kapitālu ir mazinājuši iepriekšējo gadu zaudējumi, augsta pašu kapitāla rentabilitāte neliecina par uzņēmuma efektīvu darbību;

- lai arī ieņēmumi pēdējo triju gadu laikā ir ievērojami auguši, pie esošā peļņas līmeņa, kāds tas bija 2017. un 2018.gadā, un ņemot vērā iepriekšējo gadu uzkrātos zaudējumus, var secināt, ka valstij praktiski nepastāv reāla iespēja saņemt dividendes, jo tās nedrīkst noteikt, aprēķināt un izmaksāt, ja sabiedrības pašu kapitāls ir mazāks par pamatkapitālu¹⁰⁹. Līdz ar to secināms, ka Eiropas Komisijas lēmumā noteiktais dividenžu maksājumu veikšanas aizliegums, kamēr nav izpirkta Covid-19 rekapitalizācija¹¹⁰, faktiski airBaltic situācijā nav aktuāls.

2.tabula

airBaltic finanšu pārskatu dati un to analīze

	2017.gads ¹¹¹	2018.gads ¹¹²	2019.gads ¹¹³	2020.gads (operatīvie dati) ¹¹⁴
<i>Ieņēmumi (neto apgrozījums), tūkst. euro</i>	347 651	408 706	503 281	148 352
<i>Peļņa (zaudējumi), tūkst. euro</i>	3743 ¹¹⁵	5378	(7729)	(272 786)
<i>Apgrozāmie līdzekļi kopā, tūkst. euro</i>	51 410	36 838	177 489	200 837
<i>Akciju kapitāls (pamatkapitāls), tūkst. euro</i>	256 473	256 473	256 473	506 473
<i>Pašu kapitāls kopā, tūkst. euro</i>	46 957	52 178	45 739	20 111
<i>Ilgtermiņa kreditori kopā, tūkst. euro</i>	275 214	402 998	773 339	807 841
<i>Īstermiņa kreditori kopā, tūkst. euro</i>	75 830	115 343	162 124	115 889
<i>Bilances kopsumma, tūkst. euro.</i>	398 001	570 519	981 202	943 841

<i>Finansiālās neatkarības rādītājs (pašu kapitāls / bilances kopsumma)</i>	0,12	0,09	0,05	0,02
<i>Kopējās likviditātes rādītājs (Apgrozāmie līdzekļi / īstermiņa saistības)</i>	0,68	0,32	1,09	1,73

Investoru piesaiste jau vairākus gadus ir bijis viens no airBaltic nefinanšu mērķiem. 2018.gada septembrī iepirkuma rezultātā tika izvēlēta starptautiska investīciju banka airBaltic investora un papildu kapitāla piesaistei¹¹⁶, bet līdz šim tas nav devis rezultātu.

airBaltic ir skaidrojis¹¹⁷, ka

kopumā mērķis piesaistīt līdzekļus gaisa kuģu flotes atjaunošanai tikai sasniegts 2019. gadā, ar investīciju bankas JP Morgan palīdzību emitējot obligācijas un piesaistot 200 milj. euro finansējumu parāda kapitāla tirgū, turklāt viens no pozitīviem rezultātiem, ko deva 2018. gadā veiktais process ar starptautisko investīciju banku, ir airBaltic stratēģijas pilnveidošana un jaunā biznesa plāna Destination 2025 izstrāde.

airBaltic, komentējot finanšu situāciju pirms Covid-19 krīzes un zemos pašu kapitāla un ienesīguma rādītājus, norāda¹¹⁸, ka finansiālās neatkarības pasliktināšanās ir tieši saistāma ar uzņēmuma izaugsmi, gaisa kuģu flotes atjaunošanu un paplašināšanos. AirBaltic vērs uzmanību, ka citu salīdzināmu lidsabiedrību datu analīze liecina, ka pamatā strādājošas ar peļņu ir lidsabiedrības ar viena tipa floti – dažādu tipu lidmašīnu uzturēšana ir pārāk dārga. Šī iemesla dēļ airBaltic biznesa plānā ir paredzējis pāriet uz viena tipa lidmašīnām. 2020.gada sākumā airBaltic bija uzsāktas sarunas investoru piesaistei. Tāpat airBaltic ir informējis¹¹⁹, ka nebūtu bijis nepieciešams pārplānot līdzšinējo biznesa attīstības kursu vai piesaistīt valsts atbalstu, ja Covid-19 pandēmija nebūtu izpostījusi aviācijas un tūrisma nozari gan Latvijā, gan pasaulē. Turpmākajos gados airBaltic plāno piesaistīt finansējumu, panākot akciju kotēšanos starptautiskā biržā.

Ziņojuma saskaņošanas procesā Satiksmes ministrija ir sniegusi sekojošu viedokli¹²⁰:

Satiksmes ministrijas uzskata, ka kaut arī nevar izslēgt iespēju, ka ieguldījums airBaltic vēlāk būtu nepieciešams arī neraugoties uz Covid-19 krīzi, tomēr vienlaikus nevar izslēgt arī pretējo, proti, ka šāds ieguldījums vēlāk nebūtu nepieciešams arī neraugoties uz Covid-19 krīzi. Eiropas Komisija saskaņoja valsts atbalstu, jo viens no Pagaidu regulējumā iekļautajiem atbalsta sniegšanas kritērijiem ir kapitālsabiedrības finanšu stāvoklis pirms Covid-19, t.i. līdz 31.12.2019. un kapitāla struktūras atjaunošana ne vairāk par to, kāda tā bija līdz minētajam datumam. Savukārt attiecībā uz pašu kapitāla līmeni šāda secinājuma izdarīšanai būtu nepieciešams veikt salīdzinošu analīzi par aviācijas nozares uzņēmumu (aviokompāniju) darbības specifiku vismaz Eiropas Savienības līmenī.

2.2. Sasniedzamie mērķi, sagaidāmie rezultāti un prasības rīcībai ar piešķirtajiem līdzekļiem

airBaltic ir iesaistīts aviācijas nozares politikas īstenošanā, un tā darbības pārtraukšana ietekmētu politikas plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu sasniegšanu Latvijas starptautiskās savienojamības uzlabošanai. Plānošanas dokumentos norādītais finansējuma avots airBaltic uzdevumu izpildei ir airBaltic biznesa plāns, tomēr situācija ar papildus nepieciešamā finansējuma piesaisti liecina, ka airBaltic uzdevumu izpildei šobrīd jāplāno arī valsts budžeta līdzekļi.

airBaltic pamatkapitāla palielināšanas mērķi ietver finanšu aspektu – likviditātes nodrošināšanu ilgtermiņā un kapitāla atjaunošanu, kas nodrošinātu to, ka tiek kompensēti Covid-19 krīzes radītie zaudējumi, airBaltic turpinātu pastāvēt un darboties saskaņā ar biznesa plānu. Izpildot Eiropas Komisijas lēmuma nosacījumus, plānots, ka valsts atgūst ieguldīto finansējumu piecu līdz septiņu gadu laikā. Izmērāmi rādītāji un nefinanšu mērķi regulārai sasniegto rezultātu uzraudzībai nav noteikti. Novērtēt, vai valsts ieguldījums ir sasniedzis mērķi, varēs ilgtermiņā – mērķis būs sasniegts, ja airBaltic bez papildu finansējuma piesaistes no valsts turpinās darbību, būs nodrošināta tā likviditāte, pārvarēta Covid-19 krīze un stabilizējusies situācija aviācijas nozarē, kā arī valsts spēs atgūt ieguldītos līdzekļus.

Piešķirtā atbalsta izlietojuma uzraudzībai ir plānoti vairāki pasākumi. Pamatā visi Eiropas Komisijas noteiktie ziņošanas un uzraudzības pasākumi jāveic 12 mēnešus pēc atbalsta piešķiršanas dienas, t.i., sākot ar 2021.gada augustu. Informācija par finansējuma izlietojumu būs vērtējama saskaņā ar Eiropas Komisijas lēmumā noteikto uzraudzības un ziņošanas pienākumu izpildes grafiku. Savukārt PKC ir plānojis veikt izvērtējumu par piešķirto valsts atbalsta finanšu līdzekļu izlietojumu kopā ar ikgadējo kapitālsabiedrības darbības rezultātu vērtēšanu pēc gada pārskata apstiprināšanas.

airBaltic kā nacionālajam pārvadātājam ir noteikti uzdevumi Latvijas politikas plānošanas dokumentos.

Transporta attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam¹²¹ norādīts, ka gaisa transports *veicina citu nozaru, jo sevišķi tūrisma attīstību, tādējādi veicinot ekonomikas izaugsmi, darbavietu skaita pieaugumu un iekšzemes kopprodukta pieaugumu*. airBaltic kā iesaistītā institūcija ir norādīta pamatnostādņu Satiksmes ministrijas atbildībā esošu pasākumu¹²² izpildē, no kuriem viens – *airBaltic finanšu situācijas stabilizācija un tālākas attīstības nodrošināšana*. Finansējuma avots – airBaltic biznesa plāns.

Transporta attīstības pamatnostādņu projektā 2021.-2027.gadam¹²³ attiecībā uz airBaltic teikts, ka būtiskākie izaicinājumi ir īstenot airBaltic biznesa plānā paredzētos pasākumus, tajā skaitā līdz 2024.gadam ieviest vienotu gaisa kuģu parku, ko veidos līdz pat 80 "Airbus A220-300" lidmašīnas, un tālāk paplašināt lidojumu tīklu. Pamatnostādņu projektā rīcības virziena Starptautiskās savienojamības uzlabošana ietvaros airBaltic kā līdzatbildīgā institūcija ir noteikta divu Satiksmes ministrijas atbildības uzdevumu izpildei¹²⁴. Finanšu avots airBaltic uzdevumiem – airBaltic līdzekļi atbilstoši "Destination 2025 CLEAN" biznesa plānā paredzētajam.

Savienojamība, kas ir viens no pamatnostādņu projekta rīcības virzieniem, ir arī kā viens no aspektiem, ko Eiropas Komisija, pieņemot lēmumu par atbalstu airBaltic, ir uzsvērusi. Savienojamība ir viena no "Aviācijas stratēģijā Eiropai"¹²⁵ noteiktajām prioritātēm. Stratēģijā uzsvērts, ka savienojamība (kas plašākā nozīmē definēta kā gaisa transporta pakalpojumu starp diviem punktiem skaits, biežums un kvalitāte) ir būtiska ceļotājiem un uzņēmumiem, kā arī ekonomikai kopumā. Pētījumi rāda – jo labāk pilsēta, reģions vai valsts pa gaisa ceļiem ir savienota ar citiem galamērķiem Eiropā un citās pasaules daļās, jo lielāku izaugsmi var panākt.

Konstatējams, ka airBaltic Latvijā ir iesaistīts aviācijas nozares politikas īstenošanā un tā darbības pārtraukšana ietekmētu arī politikas plānošanas dokumentos noteikto mērķu izpildi, kā arī ietekmētu Latvijas starptautisko savienojamību.

Saskaņā ar ziņojuma 2.1.sadaļā izklāstīto Ministru kabineta noteiktais¹²⁶ airBaltic pamatkapitāla palielināšanas mērķis 250 milj. euro apmērā ir kompensēt saistībā ar Covid-19 izplatību radītos zaudējumus, nodrošināt sabiedrības likviditāti ilgtermiņā un ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un stabilizēšanu nozarē.

Eiropas Komisijas lēmumā¹²⁷ norādītais atbalsta mērķis – atjaunot airBaltic kapitālu un tā piekļuvi likviditātei saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu, kas izraisīja nopietnus traucējumus Latvijas ekonomikā.

Faktiski konstatējams, ka pamatkapitāla palielināšanas mērķi ietver finanšu aspektu – likviditātes nodrošināšanu ilgtermiņā un kapitāla atjaunošanu, kas nodrošinātu to, ka tiek kompensēti Covid-19 krīzes radītie zaudējumi, airBaltic turpinātu pastāvēt un darboties saskaņā ar biznesa plānu, t.sk. pildīt savas saistības pret finanšu tirgus dalībniekiem un kotēt akcijas biržā.

Sākotnējos pamatojumos par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu¹²⁸ papildus finanšu mērķiem nefinanšu mērķi nebija noteikti.

Pamatojoties uz PKC iebildumiem¹²⁹, informatīvais ziņojums¹³⁰ tika papildināts ar vispārīgi definētiem nefinanšu mērķiem jeb aprakstu par to, ko valsts ar ieguldījumu airBaltic pamatkapitālā vēlas sasniegt:

- strādājot pie plāna aviokompānijas darba atsākšanai pēc Covid-19 krīzes, identificēt un īstenot tādas aktivitātes, kas veicina Latvijas iekšzemes kopprodukta pieaugumu;
- atsākot lidojumus pēc Covid-19 krīzes, veidot tādu kritisko gaisa infrastruktūru, kas stiprina Latvijas un Baltijas savienojamību;
- stiprināt un turpināt audzēt aviokompānijas aktīvu bāzi;
- attīstīt "Airbus A220-300" gaisa kuģu apkopes pakalpojumu sniegšanu starptautiskajā lidostā "Rīga";
- izstrādāt un īstenot plānu akciju sākotnējam piedāvājumam ar mērķi samazināt valsts līdzdalību airBaltic kapitālā un veicināt akcionāru veikto ieguldījumu atmaksu;

- veicināt tālāku virzību uz vides ilgtspējas standartu paaugstināšanu, virzoties uz vienotu savā klasē efektīvāko lidmašīnu floti un tādējādi sekmējot Eiropas Zaļā kursa mērķu sasniegšanu aviācijā.

Atbilstoši airBaltic sniegtajai informācijai¹³¹ šos nefinanšu mērķus bija definējis airBaltic, pamatojoties uz PKC pieprasījumu. airBaltic definētie nefinanšu mērķi¹³² ietver arī konkrētus rādītājus un to skaitliskās vērtības 2020.–2025.gadam šo mērķu novērtēšanai. Tā kā šie rādītāji un to plānotās vērtības nav ietverti informatīvajā ziņojumā, secināms, ka Ministru kabineta līmenī tie nav noteikti un to izpildes pakāpe nebūs novērtējama.

airBaltic ir skaidrojais¹³³, ka:

jaunu nefinanšu mērķu noteikšana papildus jau eksistējošiem nefinanšu mērķiem neizrietēja no Eiropas Komisijas regulējuma valsts atbalsta saskaņošanai ar EK Covid-19 radīto zaudējumu novēršanai. Tieši Eiropas Komisijas Pagaidu regulējumā noteikti kritēriji, pamatojoties uz kuriem dalībvalstis varēja nodrošināt rekapitalizāciju, no kuriem nav pieļaujamas atkāpes. Vienlaikus pēc PKC ieteikuma šādi mērķi, cik tālu tie nav pretrunā Eiropas Savienības regulējumam, tika noteikti, aprakstīti Ministru kabinetam iesniegtajā informatīvajā ziņojumā un no airBaltic padomes puses atbilstoši likumā noteiktajai procedūrai tiem noteikta tālāka detalizācijas pakāpe, ietverot arī konkrētus rādītājus un to skaitliskās vērtības 2020.–2025.gadam.

Ministru kabinetā iesniegtajā informatīvajā ziņojumā¹³⁴ norādīti Latvijas valsts ieguvumi, kas saistīti ar valsts savienojamību, airBaltic ietekmi uz ekonomiku u.c., kas bija par pamatu valdības izvēlei, vai ieguldīt nozīmīgus līdzekļus, lai saglabātu airBaltic iespēju turpināt savas darbības attīstību.

Konkrēti valsts **atbalsta saņemšanas nosacījumi un turpmākā rīcība** ir noteikta Eiropas Komisijas lēmumā, no kā būtiskākais¹³⁵:

- pamatkapitāla palielināšanas nolūkā airBaltic emitēs jaunas akcijas 250 milj. euro apmērā, nodrošinot, ka emitēto akciju vidējā nominālvērtība iespējami precīzi atbilst palielinātajam pamatkapitāla apmēram;
- ir ieviests progresivitātes mehānisms, lai stimulētu valsts aiziešanu no dalības airBaltic pamatkapitālā ar Covid-19 emitētajām daļām. airBaltic jānoslēdz divpusējs līgums ar valsti ar mērķi kompensēt valstij Covid-19 kapitāla ieguldījuma izmantošanu piecu līdz septiņu gadu laikā no kapitāla ieguldījuma datuma. Kompensācija tiks noteikta tādā apmērā, kas palielinās valsts Covid-19 līdzdalību airBaltic par 10% (ar katru palielināšanas soli). Kompensācija tiks pārveidota par papildu akcijām datumā, kad tiek aktivizēts kāds no progresivitātes mehānisma soļiem;
- ja septiņus gadus pēc Covid-19 rekapitalizācijas valsts iejaukšanās netiks samazināta zem 15% no airBaltic pašu kapitāla, Latvija paziņos Eiropas Komisijai airBaltic pārstrukturēšanas plānu saskaņā ar Eiropas Komisijas Pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai;
- kamēr valsts nav pilnībā izstājies no saviem kapitālieguldījumiem, kas radīti ar rekapitalizāciju, airBaltic ir noteikts dividenžu un akciju atpirkšanas aizliegums. Tāpat, kamēr nav atlīdzināti vismaz 75% no rekapitalizācijas, airBaltic vadības locekļiem piemēros stingru atalgojuma ierobežojumu, tostarp ir aizliegti prēmiju maksājumi;

- lai nodrošinātu, ka airBaltic neizmanto valsts atbalstu, lai kaitētu godīgai konkurencei vienotajā tirgū, kamēr nav atmaksāti vismaz 75% no rekapitalizācijas, airBaltic nevar iegūt vairāk kā 10% kapitāldaļu konkurējošos vai citos tā paša darbības virziena uzņēmumos.

Eiropas Komisijas lēmums paredz arī konkrētus **uzraudzības un ziņošanas nosacījumus**¹³⁶:

- 12 mēnešu laikā pēc atbalsta piešķiršanas dienas jāiesniedz valsts aiziešanas no airBaltic pamatkapitāla stratēģija. Stratēģijā jāiekļauj airBaltic plāns savas darbības turpināšanai un valsts ieguldīto līdzekļu izmantošanai, grafiks atlīdzības piešķiršanai un valsts ieguldījuma atmaksai, kā arī pasākumi, kurus airBaltic un valsts veiks, lai ievērotu atmaksas grafiku;

- katru gadu jāziņo Komisijai par atmaksas grafika izpildi un atbilstību Pagaidu regulējuma nosacījumiem;

- airBaltic 12 mēnešu laikā no rekapitalizācijas dienas un pēc tam periodiski ik pēc 12 mēnešiem triju gadu laikā jāpublicē informācija par saņemtā atbalsta izmantošanu, iekļaujot informāciju par to, kā airBaltic saņemtā atbalsta izmantošana atbalsta tā darbības saskaņā ar Eiropas Savienības mērķiem un valstu saistībām saistībā ar zaļo un digitālo transformāciju, ieskaitot Eiropas Savienības klimata neitralitātes mērķi līdz 2050.gadam;

- triju mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas brīža visaptverošajā valsts atbalsta vietnē vai Eiropas Komisijas IT rīkā jāpublicē informācija par airBaltic piešķirto rekapitalizāciju.

Konstatējams, ka pamatā visi Eiropas Komisijas noteiktie uzraudzības un ziņošanas pasākumi jāveic 12 mēnešus pēc atbalsta piešķiršanas dienas, izņemot informācijas publicēšana Eiropas Komisijas IT rīkā.

Eiropas Komisijas lēmumā noteikto atbalsta saņemšanas, uzraudzības un ziņošanas nosacījumu izpilde ir noteikta kā Latvijas atbildība. Nacionālā līmenī par šo pienākumu izpildi atbildīgā institūcija ir Satiksmes ministrija¹³⁷.

Satiksmes ministrija Eiropas Komisijas lēmuma izpildes nodrošināšanai vēstulē airBaltic¹³⁸ ir noteikusi konkrētus veicamos uzdevumus un to izpildes termiņus, kā arī airBaltic darbībā ievērojamos Eiropas Komisijas lēmuma nosacījumus. Pamatā visu uzdevumu izpildes termiņi ir 2021.gadā, izņemot vienu – līdz 28.09.2020. airBaltic bija jāiesniedz Satiksmes ministrijai pārskatīts airBaltic biznesa plāns “Destination 2025 CLEAN” atbilstoši Eiropas Komisijas lēmumā noteiktajam, t.sk. saistībā ar pārvaldājumu apjomu prognožu samazināšanu (uzdevums nav izpildīts plānotajā termiņā, detalizētāka informācija ziņojuma 2.3.sadaļā). Savukārt vēstulē airBaltic padomei¹³⁹ Satiksmes ministrija ir lūgusi nodrošināt Eiropas Komisijas lēmumā un Satiksmes ministrijas vēstulē airBaltic noteikto uzdevumu un termiņu ievērošanu.

Bez Eiropas Komisijas uzraudzības nosacījumiem arī PKC no savas puses ir noteicis sniegtā atbalsta airBaltic pamatkapitāla palielināšanai uzraudzības pasākumus¹⁴⁰ – airBaltic padomei pēc airBaltic 2020.gada pārskata apstiprināšanas jāveic izvērtējums par piešķirto valsts atbalsta finanšu līdzekļu izlietojumu, ieviestajiem izdevumu un maksājumu mazināšanas pasākumiem un finanšu situāciju 2020.gada beigās. Veiktais izvērtējums jāpievieno kapitālsabiedrības darbības rezultātu izvērtējumam, ko iesniedz Satiksmes ministrija un PKC (par darbības rezultātu vērtējumu papildu informācija sniegta ziņojuma 2.3.sadaļā).

2.3. airBaltic pamatkapitāla palielināšanas, lēmumu izpildes un uzraudzības procesa nodrošināšana

Pamatojoties uz revīzijā konstatēto, Valsts kontrole secina, ka Satiksmes ministrijas izveidotā iekšējās kontroles sistēmas vide airBaltic kapitāla daļu pārvaldībai ir pilnveidojama, jo šobrīd nav pietiekamu priekšnoteikumu airBaltic sniegtā valsts atbalsta nosacījumu izpildes uzraudzībai.

Ņemot vērā valsts ieguldījuma airBaltic pamatkapitālā būtisko ietekmi uz valsts budžetu un tautsaimniecību, Valsts kontroles ieskatā būtu izvērtējama īpašas kārtības noteikšana, kas ietvertu pastāvīgu un papildu t.i. ārpus regulārās pārvaldības procesa noteiktu pasākumu veikšanu valsts ieguldījuma uzraudzībai, tostarp konkrēta pasākumu plāna izstrāde pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzībai, izpildes termiņu un konkrētu atbildīgo personu noteikšana.

Valsts kontroles ieskatā Satiksmes ministrijas izveidotā uzraudzības sistēma attiecībā uz airBaltic darbības rezultātu noteikšanu un novērtēšanu kopumā ir pilnveidojama, nodrošinot tiesību aktu ievērošanu¹⁴¹.

Satiksmes ministrija pilda gan nozares ministrijas, gan airBaltic akcionāra funkcijas. Tomēr Valsts kontroles ieskatā valsts pilnvērtīgi neīsteno efektīvu tai piederošo kapitāldaļu pārvaldību un labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu kapitālsabiedrībā, kurā tai ir izšķirošā ietekme, sasniegto rezultātu izvērtēšanai saistībā ar kapitālsabiedrības vidēja termiņa attīstības stratēģijā noteikto. Arī līdz Covid-19 izraisītajai krīzei airBaltic biznesa plāni un sasniedzamie darbības rādītāji no Satiksmes ministrijas un PKC puses nav izvērtēti un saskaņoti to izstrādes un noteikšanas stadijā. PKC nevarēja izvērtēt biznesa plānu un sniegt atzinumu, jo airBaltic padome, neievērojot tiesību aktu¹⁴², biznesa plānu PKC nebija iesniegusi. Institūcijas ir paļāvušās vien uz airBaltic sniegto informāciju, un tādējādi ir mazināta valsts kā akcionāra spēja īstenot savus stratēģiskos mērķus, kuru sasniegšanai ir veikti ieguldījumi kapitālsabiedrībā.

Tāpat revīzijā konstatētais liecina, ka informācija par airBaltic sabiedrībai ne visos gadījumos tiek atklāta savlaicīgi un precīzi, kā to nosaka OECD korporatīvās pārvaldības principi. Sabiedrībai netiek sniegta vispusīga un pilnīga informācija par airBaltic darbības rezultātiem un valsts ieguldītā kapitāla atdevi, aprobežojoties vien ar airBaltic darbības pozitīvo aspektu izcelšanu. Sabiedrībai 2020.gadā maz tika skaidroti un pamatoti arī ieguvumi no apjomīgā valsts budžeta līdzekļu ieguldījuma aviokompānijā, sniedzot vien

vispārīgu informāciju par savienojamības būtiskumu un airBaltic ietekmi uz iekšzemes kopproduktu.

Valsts kontroles ieskatā, pirms papildu ieguldījumu veikšanas airBaltic vai jebkurā citā kapitālsabiedrībā valdībai ir pienākums izskaidrot sabiedrībai un sabiedrībai ir tiesības zināt pilnīgu informāciju par kapitālsabiedrības finansiālo stāvokli, darbības rādītājiem, par plānotajiem ieguvumiem no ieguldījuma, kā arī ar to saistītajiem riskiem.

Valsts kapitālsabiedrību pārvaldību likumu līmenī reglamentē Valsts pārvaldes iekārtas likums, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums un Komerclikums, kā arī tiem pakārtotie tiesību akti.

Satiksmes ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde transporta un sakaru nozarēs nodrošina attiecīgās nozares politikas īstenošanu valsts kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja. Tāpat Satiksmes ministrija ārējos normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros¹⁴³ uzrauga kapitālsabiedrību, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, darbību¹⁴⁴. Satiksmes ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja privātajā kapitālsabiedrībā¹⁴⁵ – airBaltic¹⁴⁶.

Satiksmes ministrija pilda gan nozares ministrijas, gan kapitāla daļu turētāja funkcijas.

PKC ir vadošā valsts attīstības plānošanas iestāde Latvijā, kas nodrošina vienotu valsts attīstības plānošanu un kapitāla daļu pārvaldības koordināciju Latvijā¹⁴⁷. PKC kā koordinācijas institūcija veic Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktos uzdevumus¹⁴⁸, tostarp izstrādā kapitālsabiedrību un kapitāla daļu efektīvas pārvaldības vadlīnijas, sniedz valsts kapitāla daļu turētājiem atzinumu par kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā izvirzītajiem finanšu mērķiem un darbības finanšu rādītājiem, kā arī to saskaņotību ar kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā izvirzītajiem nefinanšu mērķiem, sniedz atzinumu Ministru kabineta par valsts līdzdalības iegūšanu, saglabāšanu vai izbeigšanu u.c.

Saistībā ar pamatkapitāla palielināšanu Covid-19 seku novēršanai PKC 17.04.2020. ir izstrādājis rekomendācijas Ministru kabineta iesniedzamajai informācijai lēmuma pieņemšanai par valsts atbalstu kapitālsabiedrībai ārkārtējās situācijas laikā¹⁴⁹ un sniedzis atzinumus par Ministru kabineta rīkojumu projektiem kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai. Tā kā PKC rekomendācijas izstrādātas pēc tam, kad pirmie lēmumi par Satiksmes ministrijas kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanu bija vai nu jau pieņemti, vai atradās saskaņošanas procesā, PKC lēmuma pieņemšanai nepieciešamo informācijas papildināšanu Ministru kabineta rīkojumu pamatojošajā dokumentācijā ir veicinājis, sniedzot atzinumus.

airBaltic pārvaldību, ievērojot likumus¹⁵⁰, kā arī OECD korporatīvās pārvaldības principus nodrošina:

- akcionāri, kuri izmanto savas tiesības iesaistīties airBaltic pārvaldībā, piedaloties akcionāru sapulcēs, t.sk. piedaloties lēmumu par līdzdalības iegūšanu, turpināšanu un izbeigšanu, vērtēšanā;
- akcionāru sapulces, lemjot par gada pārskata apstiprināšanu, peļņas izlietošanu un pamatkapitāla palielināšanu vai samazināšanu;
- padome, kura ir airBaltic pārraudzības institūcija, kas pārstāv akcionāru intereses sapulču starplaikā un pārrauga valdes darbību. Satiksmes ministrija kā kapitāla daļu turētāja slēdz pilnvarojuma līgumus

par airBaltic padomes locekļa pienākumu izpildi¹⁵¹ atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem¹⁵², airBaltic statūtiem, akcionāru sapulces lēmumiem un paredzot atskaišu sniegšanas pienākumu;

- valde, kuras kompetencē ietilpst airBaltic ikdienas darbības vadīšana un nākotnes stratēģijas noteikšana, sniedzot regulāras atskaites padomei.

Revīzijā konstatēts, ka līdz 2021.gada februāra vidum pamatā visi Ministru kabineta rīkojumā par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu¹⁵³ un Eiropas Komisijas lēmumā noteiktie un ar to izpildi saistītie uzdevumi ir veikti, tai skaitā:

- **15.07.2020.** airBaltic ārkārtas akcionāru sapulcē¹⁵⁴ lemts par pamatkapitāla palielināšanas noteikumu apstiprināšanu un pamatkapitāla palielināšanu par 250 milj. *euro*. Vienlaikus sapulcē apstiprināts valsts atbalsta līgums starp Satiksmes ministriju un airBaltic¹⁵⁵. Tāpat apstiprināti atbilstoši statūtu grozījumi, nosakot sabiedrības pamatkapitālu 506 472 824 *euro* un tā sastāvu (A, B un C akciju apmēru un nominālvērtības), un akciju izmantošanas tiesības;

- **16.07.2020.** ar Finanšu ministrijas rīkojumu¹⁵⁶ palielināta Satiksmes ministrijai pamatbudžeta programmā 48.00.00 “AS “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšana” vispārējā kārtībā sadalāmā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem 250 000 000 *euro* apmērā un atbilstoši paredzēta apropriācija kategorijā “Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā” pamatkapitāla palielināšanai airBaltic, lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē;

- **17.07.2020.** Satiksmes ministrija, pamatojoties uz Ministru kabineta rīkojumu¹⁵⁷ un airBaltic 15.07.2020. ārkārtas akcionāru sapulces protokolu, veikusi maksājumu 250 000 000 *euro* apmērā airBaltic pamatkapitāla palielināšanai;

- **04.08.2020.** dati par pamatkapitāla palielināšanu reģistrēti Uzņēmumu reģistrā¹⁵⁸. No šī brīža var noteikt ar Eiropas Komisijas lēmumu noteiktos uzraudzības un ziņošanas darbību termiņus;

- Satiksmes ministrija ir informējusi¹⁵⁹, ka izpildīts pienākums visaptverošajā valsts atbalsta tīmekļa vietnē publicēt informāciju par airBaltic piešķirto rekapitalizāciju triju mēnešu laikā no piešķiršanas brīža¹⁶⁰;

- **27.11.2020.** airBaltic iesniedzis Satiksmes ministrijai risinājumu, kā valstij atgūt vasarā uzņēmuma kapitālā ieguldītos 250 milj. *euro*. Priekšlikums paredz aviokompānijas akciju kotāciju biržā¹⁶¹;

- **18.01.2021.** airBaltic valde parakstījusi 04.02.2016. starp Latvijas Republiku, SIA “AIRCRAFT LEASING 1” un AS Air Baltic Corporation noslēgtā akcionāru līguma otros grozījumus. **15.02.2021.** līguma grozījumus parakstījušas visas līgumslēdzējas puses¹⁶². Pirms parakstīšanas akcionāru līguma otrie grozījumi 27.10.2020. apstiprināti Ministru kabinetā¹⁶³. Ar šiem grozījumiem tiek precizēti akcionāru līguma nosacījumi, nosakot, ka akciju emitēšana notiek par akciju tirgus cenu, nevis akciju nominālvērtību. Tāpat informatīvajā ziņojumā tiek skaidrots, ka ar grozījumiem tiek ieviesti arī citi valsts pozīciju uzlabojoši nosacījumi¹⁶⁴, tostarp tiek noteikts akcionāru līguma spēkā esamības termiņš, kā arī mazākuma akcionāra piekrišana paredzēt valstij pie līgumā noteiktiem apstākļiem veto tiesības jaunu akciju emitēšanai. Satiksmes ministrija, lai izvērtētu precizējumu pamatotību un izdevīgumu valsts pozīcijai, ir saņēmusi divus zvērinātu advokātu biroju “Covington & Burling LLP” un “Cobalt” atzinumus.

- **11.02.2021.** Ministru kabinetā pieņemts zināšanai “*Informatīvais ziņojums par stratēģiju airBaltic rekapitalizācijas rezultātā iegūtās valsts līdzdalības izbeigšanai*”, t.sk. norādītais laika grafiks

starptautiskās investīciju bankas piesaistei, kas atbalstītu airBaltic sagatavošanu sākotnējā publiskā piedāvājuma procesam, kā arī indikatīvais laika grafiks šī procesa uzsākšanai. Ministru kabinets reizi pusgadā tiks informēts par sākotnējā publiskā piedāvājuma procesa gaitu¹⁶⁵.

Satiksmes ministrija Eiropas Komisijas lēmuma izpildei vēstulē airBaltic¹⁶⁶ bija arī noteikusi līdz 28.09.2020. iesniegt Satiksmes ministrijai pārskatītu airBaltic biznesa plānu “Destination 2025 CLEAN” atbilstoši Eiropas Komisijas lēmumā minētajam, t.sk. pārvaldājumu apjomu prognozēm¹⁶⁷. Revīzijā konstatēts, ka noteiktajā termiņā uzdevums nav izpildīts. airBaltic vēstulē Satiksmes ministrijai¹⁶⁸ ir skaidrojais, ka mainīgo apstākļu ietekmē prognozes ir mainīgas, un tas apgrūtina biznesa plāna precizēšanu. airBaltic plāno precizēt biznesa plānu 2021.gada 1.ceturksnī, kad *situācija ar Covid-19 pandēmiju kļūs prognozējamāka*.

Revīzijā konstatētas nepilnības airBaltic pārvaldības un uzraudzības procesā:

1. Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma normu interpretācija ietekmē airBaltic sasniedzamo rezultātu noteikšanu un novērtēšanu

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums nosaka publiskas personas kontrolētas kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes un izvērtēšanas nosacījumus¹⁶⁹, tostarp paredzot pirms stratēģijas apstiprināšanas padomē saņemt PKC un nozares ministrijas atzinumu. PKC sniedz atzinumu par kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā izvirzītajiem finanšu mērķiem un darbības finanšu rādītājiem (peļņas rādītājiem, kapitāla atdevi u.c.), kā arī to saskaņotību ar kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā izvirzītajiem nefinanšu mērķiem, kā arī nozares ministrijas vērtējumu par kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā izvirzītajiem nefinanšu mērķiem un to atbilstību nozares politikas mērķiem. Satiksmes ministrijai jānodrošina, ka airBaltic stratēģijas izstrādē ir ņemti vērā publiskas personas augstākās lēmējinstiācijas noteiktie kapitālsabiedrības vispārējie stratēģiskie mērķi un, ja attiecināms, Satiksmes ministrijas izvirzītie nefinanšu mērķi. Savukārt Ministru kabineta noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme¹⁷⁰.

airBaltic pamatkapitāla palielināšana par 250 milj. *euro* ir balstīta uz precizēto airBaltic biznesa plānu “Destination 2025 CLEAN” (jeb stratēģiju), kurā izvērtēta Covid-19 krīzes ietekme, līdz ar to uz pamatkapitāla palielināšanu, ciktāl tas neietekmē operatīvu lēmumu pieņemšanas procesu, attiecināmi minētie nosacījumi saistībā ar biznesa plāna iesniegšanu PKC.

PKC, sniedzot atzinumu par airBaltic pamatkapitāla palielināšanu¹⁷¹, ir norādījis, ka *airBaltic biznesa plāns nav bijis iesniegts PKC atzinuma sniegšanai, kā to paredz Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums*¹⁷². Revīzijā arī nav saņemts Satiksmes ministrijas kā nozares ministrijas atzinums vai vērtējums par airBaltic izstrādāto biznesa plānu un to, vai tā izstrādē ir ņemti vērā noteiktie vispārējie stratēģiskie mērķi.

Revīzijā papildus konstatēts, ka PKC arī savos ikgadējos vērtējumos par airBaltic darbības rezultātiem attiecībā uz airBaltic finanšu mērķu izpildi¹⁷³ ir norādījis, ka PKC nav bijusi iespēja sniegt atzinumu par airBaltic stratēģiju, kā to paredz tiesību akti¹⁷⁴, līdz ar to *PKC, sniedzot atzinumu par darbības rezultātu izvērtējumu un novērtējot finanšu mērķu izpildi, var paļauties tikai uz airBaltic sniegto informāciju, un PKC nav informācijas par to, kas pamato konkrēto finanšu un nefinanšu mērķu izvirzīšanu*.

No iepriekš minētā konstatējams, ka par airBaltic biznesa plānu, uz kura pamata t.sk. palielināts airBaltic pamatkapitāls, atbilstoši kompetencei nav varējis sniegt atzinumu PKC un to nav vērtējusi Satiksmes ministrija.

airBaltic uzskata¹⁷⁵, ka likumā¹⁷⁶ un Ministru kabineta noteikumos¹⁷⁷ definētās mērķu un stratēģiju vadlīnijas attiecas uz valsts deleģēto funkciju izpildi, bet airBaltic šādas funkcijas nepilda. Tāpēc, airBaltic ieskatā, Ministru kabineta noteikumos noteiktā kārtība tieši neattiecas uz airBaltic. Papildus tam airBaltic paskaidro, ka:

airBaltic padome ir izvirzījusi Sabiedrībai finanšu un nefinanšu mērķus, kas tuvinās likuma garam un pamatdomai – efektīvi uzraudzīt attiecīgā komersanta darbību.

Arī Satiksmes ministrija ir skaidrojusi¹⁷⁸, ka airBaltic neveic valsts deleģēto funkciju izpildi. Satiksmes ministrija uzsver, ka nav iespējams sniegt atzinumu par valsts funkciju izpildi, ja šādu valsts funkciju kapitālsabiedrībai nav. Vienlaikus Satiksmes ministrija kā valsts kapitāla daļu turētājs airBaltic veic uzraudzību atbilstoši labiem pārvaldības principiem, gan piedaloties akcionāru sapulcēs, gan ieceļot padomes locekļus, gan pieprasot atskaites no padomes locekļiem.

Likuma mērķis¹⁷⁹ ir veicināt publiskai personai piederošu kapitāla daļu un publiskas personas kapitālsabiedrību efektīvu pārvaldību, publiskas personas kapitālsabiedrību racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu, kā arī nodrošināt publiskas personas līdzdalības nosacījumu ievērošanu tostarp publiskas personas kontrolētās kapitālsabiedrībās, kāda ir airBaltic.

Likuma¹⁸⁰ un Ministru kabineta noteikumu¹⁸¹ normas, paredzot publiskas personas kontrolētā kapitālsabiedrībā izstrādāt vidēja termiņa darbības stratēģiju, kurā paredzēti kapitālsabiedrības stratēģiskie mērķi, finanšu mērķi, kā arī kapitālsabiedrības darbības efektivitāti raksturojošie rezultatīvie rādītāji, un paredzot kārtību un vadlīniju izstrādi šo rezultatīvo rādītāju novērtēšanai, ir saistītas ar to, lai valsts varētu īstenot efektīvu tai piederošo kapitāldaļu pārvaldību un labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu kapitālsabiedrībā, kurā tai ir izšķirošā ietekme neatkarīgi no tā, vai kapitālsabiedrībai ir vai nav deleģēts kāds valsts pārvaldes uzdevums. Attiecīgi uz airBaltic pārvaldību, tostarp stratēģijas izstrādi, saskaņošanu un darbības rezultātu vērtēšanu, attiecas Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma normas¹⁸². Izņēmums ir tikai par vidēja termiņa stratēģijā iekļaujamo saturu un tā vērtēšanu attiecībā uz nefinanšu mērķiem¹⁸³.

Valsts kontroles ieskatā, nav pieļaujama tāda tiesību aktu interpretēšana no kapitāla daļu turētāja un kapitālsabiedrības puses, kuras rezultātā tiek mazināta valsts kā akcionāra spēja īstenot savus stratēģiskos mērķus, kuru sasniegšanai ir veikti ieguldījumi kapitālsabiedrībā. Tāpat nevar runāt par pilnvērtīgu pārvaldības modeli un pilnu uzraudzības ciklu, ja trūkst kāds no cikla posmiem – t.i., nevar veikt pilnvērtīgu darbības novērtēšanu, ja plānošanas posmā nav saskaņots darbības plāns un sasniedzamie rezultāti stratēģiskā līmenī. Revidentu ieskatā, nav pieļaujama situācija, ka PKC savu uzdevumu izpildei nesaņem airBaltic biznesa plānu. Papildus jāņem vērā, ka airBaltic ir uzskatāma par valsts kontrolētu kapitālsabiedrību un valsts līdzdalība airBaltic pamatkapitālā ir pieaugusi no 80% 2020.gada sākumā uz 96% pēc apjomīgā 250.milj. euro valsts ieguldījuma pamatkapitālā.

Revīzijas laikā airBaltic sniedzis viedokli¹⁸⁴, ka:

valsts atbalsta izvērtēšanai airBaltic biznesa plāns Destination 2025 CLEAN 28.04.2020. tika nosūtīts PKC. Valsts atbalsta procedūra konkrētajā gadījumā Covid-19 krīzes apstākļos var būt efektīva vienīgi tad, ja visi nepieciešamie lēmumi tiktu pieņemti operatīvi, bez jebkādas kavēšanās no kompetento institūciju puses. Vispārējais ieguldījumu regulējums jānošķir no

Covid-19 ieguldījumu procesa, kam bija jābūt operatīvam, lai novērstu airBaltic maksātnespējas iestāšanos. Ja uzskatītu par pamatotu, piemēram, ka pamatkapitāla palielināšanas priekšnoteikums ir Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktās stratēģijas apstiprināšanas procedūras skrupuloza ievērošana, tad airBaltic turpmākai pastāvēšanai nepieciešamie publisko institūciju un airBaltic iekšējie lēmumi nevarētu tikt pieņemti operatīvi un atbilstoši īpaši mainīgajai situācijai aviācijas nozarē Covid-19 krīzes ietekmē. Tā, piemēram, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 26. panta ceturtā daļa noteic, ka PKC atzinumu par vidēja termiņa darbības stratēģiju sniedz "triju mēnešu laikā no tās saņemšanas". Ir acīmredzami, ka airBaltic nespētu sagaidīt PKC atzinumu par biznesa plānu, jo, lēmumi par valsts atbalsta sniegšanu sakarā ar Covid-19 krīzi bija jāpieņem nekavējoties. Tādējādi tāda pastāvošā tiesiskā regulējuma interpretācija, ka valsts atbalsta pasākumi būtu pieļaujami atkarībā no tā, vai ievērotas Stratēģijas apstiprināšanas procedūras (saņemti nepieciešamie atzinumi), apdraudētu operatīvu valsts atbalsta saņemšanas iespēju. Turklāt arī Eiropas Komisija ar savu lēmumu airBaltic valsts atbalsta lietā ir uzlikusi savu "kvalitātes zīmogu", proti, Eiropas Komisija, skrupulozi izvērtējot ieguldījuma pamatā esošos apstākļus, sagatavotos dokumentus un saskaņošanas procesa ietvaros gūto papildu informāciju, apstiprinājusi, ka Ministru kabineta pieņemtie lēmumi attiecībā uz airBaltic ir bijuši pareizi un pamatoti.

Ņemot vērā airBaltic sniegto viedokli konstatējams, ka biznesa plāns Destination 2025 CLEAN iesniegts PKC 28.04.2020., kas ir vien pāris dienas pirms jau atkārtotā PKC atzinuma sniegšanas par precizēto informatīvo ziņojumu 30.04.2020.¹⁸⁵ Tomēr Valsts kontroles ieskatā fakts, ka līdzšinēji PKC nesaņēma airBaltic biznesa plānus, kā arī nebija saņēmis vērtēšanai biznesa plānu Destination 2025 (uz kura pamata veikti precizējumi un izstrādāts biznesa plāns Destination 2025 CLEAN), apgrūtināja PKC atzinumu gatavošanu atbilstoši kompetencei¹⁸⁶ par dokumentiem airBaltic pamatkapitāla palielināšanai Covid-19 ietekmes mazināšanai. Turklāt jāņem vērā, ka PKC bija jāiekļaujas noteiktajos atzinumu sniegšanas termiņos, lai Ministru kabineta lēmumu pieņemšana netiktu kavēta.

2. Satiksmes ministrijā nav izveidota iekšējās kontroles vide airBaltic kapitāla daļu pārvaldībai

Ministru kabineta noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs nosaka, ka efektīvas, lietderīgas un ekonomiskas iestādes darbībai atbilstoši tās kompetencei, izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem jāizveido kontroles vide, t.sk. iestādes iekšējos normatīvajos aktos jānosaka loģiska, viegli pārskatāma un kontrolējama rīcības un atbildības deleģēšana, nodrošinot lēmumu pieņemšanas efektivitāti¹⁸⁷.

Satiksmes ministrijā ir izstrādāta valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība¹⁸⁸, kurā noteikta Satiksmes ministrijas struktūrvienību un amatpersonu kompetence, akcionāru sapulču sasaukšanas un norises kārtība, kā arī kapitālsabiedrību pārraudzības kārtība. Satiksmes ministrijas kārtība attiecas uz valsts kapitālsabiedrībām, vienlaikus ir noteikts, ka to nepiemēro valsts kapitāla daļu pārvaldei privātās kapitālsabiedrībās¹⁸⁹, par kādu likuma¹⁹⁰ izpratnē ir uzskatāma airBaltic.

Konstatējams, ka attiecībā uz airBaltic kapitāla daļu pārvaldību Satiksmes ministrija nav izstrādājusi iekšējos normatīvos aktus.

Satiksmes ministrija ir informējusi¹⁹¹ reidentus, ka airBaltic kapitāla daļu pārvalde tiek organizēta saskaņā ar ārējiem normatīvajiem aktiem, Komerclikumu un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu, Ministru kabineta noteikumiem un ministrijas valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtību, ciktāl to var attiecināt uz airBaltic. Satiksmes ministrija ir norādījusi¹⁹², ka

saskaņā ar iekšējo kārtību airBaltic iesniedz ceturkšņa finanšu atskaites kopsavilkuma un atskaišu formas, par kurām tiek sagatavots finansista atzinums par airBaltic darbības vispārīgo raksturojumu konkrētā pārskata periodā, un tas tiek iesniegts valsts sekretāram un ministram. Papildus konstatēts, ka atbilstoši Ministru kabineta 08.12.2015. lēmumam¹⁹³, Satiksmes ministrijai ne retāk kā divas reizes gadā ir jāsniedz izskatīšanai Ministru kabineta sēdē informācija par airBaltic faktisko situāciju.

Revīzijā konstatēts:

- Atbilstoši likumam¹⁹⁴ un Ministru kabineta noteikumiem¹⁹⁵ ir veikta airBaltic gada darbības rezultātu izvērtēšana. Pamatojoties uz airBaltic sniegto informāciju, PKC ir vērtējis¹⁹⁶ finanšu rādītāju izpildi – neto apgrozījums, peļņa vai zaudējumi, peļņa pirms procentu maksājumiem un nodokļiem, kā arī sniedzis vērtējumu arī par citiem finanšu rādītājiem. PKC finanšu mērķu izpildi 2018.gadā vērtējis kā “labu”, bet 2019.gadā kā “apmierinošu”, pamatojot, ka būtiski palielinājies saistību īpatsvars bilancē un peļņas un EBIT plāni nav sasniegti ar būtisku neizpildes procentu. Vienlaikus PKC norāda, ka atzinumu sniedz, pamatojoties uz airBaltic sniegto informāciju, jo airBaltic stratēģija PKC nav iesniegta. Savukārt Satiksmes ministrija ir sniegusi vērtējumu¹⁹⁷ par airBaltic gada darbības rezultātiem, pamatojoties uz airBaltic sniegto informāciju par darbības rezultātiem (finanšu, nefinanšu mērķi un finanšu rādītāji), kā arī valdes un padomes gada ziņojumiem. Satiksmes ministrijas vērtējums gan par 2018., gan 2019.gadu ir “labi” – lielākā daļa airBaltic nefinanšu mērķu ir sasniegti un arī pārsniegti. Konstatējams, ka Satiksmes ministrijas gada darbības rezultātu vērtējumi neietver Satiksmes ministrijas priekšlikumus turpmākajai rīcībai, kā to paredz likums¹⁹⁸. Iekšējo procesu trūkums un revīzijas ietvaros saņemtie ministrijas airBaltic gada darbības vērtējumi nesniedz pārliecību, ka Satiksmes ministrija, atbilstoši likumam¹⁹⁹ izvērtējot mērķu sasniegšanu, pieņem lēmumu par turpmāko rīcību, *lai nodrošinātu aktīvu atdeves un vērtības pieaugumu, kā arī vidēja termiņa darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu.*

- Atbilstoši noslēgtajiem pilnvarojuma līgumiem ar padomes locekļiem Satiksmes ministrija katru ceturksni saņem padomes sniegtās atskaites. No revīzijā saņemtajām padomes locekļu atskaitēm²⁰⁰ secināms, ka Satiksmes ministrija regulāri saņem detalizētu informāciju par notikušajām airBaltic padomes sēdēm un padomes sēdēs pieņemtajiem lēmumiem, izvērtējumu par airBaltic valdes veikto darbību atbilstību apstiprinātajam airBaltic stratēģiskajam attīstības plānam un papildu informāciju pēc padomes locekļu iniciatīvas vai akcionāru pieprasījuma. Padomes atskaitēs sniegta informācija, ka pamatā airBaltic darbojas saskaņā ar spēkā esošo stratēģisko plānu un saskaņā ar akcionāru sapulces un Ministru kabineta pieņemtajiem lēmumiem. 2020.gada atskaitēs norādīta informācija par Covid-19 ietekmi uz airBaltic mērķu un plānu izpildi, kā arī airBaltic veiktajiem Covid-19 krīzes mazināšanas pasākumiem. Vienlaikus konstatējams, ka nevienā no atskaitēm nav uzrādīti jautājumi, kas būtu izskatīti pēc Satiksmes ministrijas kā akcionāru pieprasījuma, kā to paredz atskaites forma, bet tikai jautājumi, kurus uzsvēruši padomes locekļi.

- Satiksmes ministrijas ikceturkšņa finansista atzinumi²⁰¹, kuri tiek iesniegti ministram un valsts sekretāram, ietver informāciju par operatīvo datu analīzi, rentabilitātes rādītājiem, galvenajiem finanšu rādītājiem par ceturksni, apgrozāmo līdzekļu apjoma izmaiņām, izmaksu apjoma izmaiņām, likviditātes rādītājiem, salīdzinot ar iepriekšējā gada to pašu periodu un iepriekšējo periodu. Lai arī 2020.gada finansista atzinumos²⁰² norādītie dati liecina par negatīvu tendenci airBaltic finanšu rādītājos, piemēram, norāda uz zaudējumiem, ieņēmumu samazinājumu, uz to, ka *finansciālās stabilitātes rādītāji liecina, ka airBaltic ir ļoti atkarīga no aizņemtā kapitāla un airBaltic finansēšanas procesā saskaras ar lielu riska pakāpi*, atzinumi neietver turpmākās rīcības priekšlikumus.

Satiksmes ministrija intervijā²⁰³ ir skaidrojusi, ka ministrijas finansista atzinums, kā arī padomes locekļu atskaites tiek iesniegtas valsts sekretāram, kurš atkarībā no atskaitēs sniegtās informācijas var lemt par turpmāko darbību, nepieciešamības gadījumā sasaucot akcionāru sapulci.

Revidentu ieskatā, Satiksmes ministrijas izveidotā iekšējās kontroles sistēma nenodrošina pilnvērtīgu un tiesību aktiem atbilstošu Satiksmes ministrijas uzdevumu izpildi airBaltic pārvaldei, tā nav vērsta uz riskiem balstītu pieeju un preventīvu darbību noteikšanu. Esošā sistēma nepasargā no formālas pieejas uzraudzības procedūru veikšanai un nenodrošina, ka tiek noteiktas turpmāk veicamās darbības kapitālsabiedrību darbībā konstatēto risku mazināšanai, tostarp nosakot konkrētus amatpersonām vai padomei veicamus uzdevumus, kas izriet no darbības rezultātu vērtējuma vai citas saņemtās informācijas par kapitālsabiedrību faktisko situāciju.

Ņemot vērā ieguldījuma airBaltic pamatkapitālā būtisko ietekmi uz valsts budžetu un tautsaimniecību un to, ka tas saistīts ar konkrētu Eiropas Komisijas lēmuma nosacījumu izpildi, par kuru īstenošanu atbild Satiksmes ministrija, revidentu ieskatā, būtu izvērtējama papildu, t.i., ārpus regulārās pārvaldības procesa noteiktu, pasākumu veikšana valsts ieguldījuma uzraudzībai, tostarp konkrēta pasākumu plāna izstrāde pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzībai, izpildes termiņu un konkrētu atbildīgo personu noteikšana. Revidentu ieskatā šādu papildu uzraudzības pasākumu noteikšanu ir iespējams sasaistīt arī ar esošajiem lēmumiem²⁰⁴ par Ministru kabineta informēšanu par airBaltic faktisko situāciju. Vienlaikus valsts kontroles ieskatā ir būtiski ar pārvaldības pasākumiem nemazināt kapitālsabiedrības valdes un padomes atbildību.

3. Informācija par airBaltic finansiālo stāvokli sabiedrībai ne visos gadījumos tiek atklāta savlaicīgi un precīzi

Korporatīvās pārvaldības mērķis ir palīdzēt izveidot vidi, kurā valdītu uzticēšanās, caurskatāmība un atbildība, kas nepieciešama ilgtermiņa ieguldījumu, finanšu stabilitātes un godprātīgas komercdarbības veicināšanai, tādējādi atbalstot spēcīgāku izaugsmi un iekļaujošāku sabiedrību²⁰⁵.

Viens no G20/OECD korporatīvās pārvaldības principiem ir “informācijas atklāšana un caurskatāmība”, kas nosaka, ka *korporatīvās pārvaldības sistēmai jānodrošina, lai informācija par visām būtiskajām lietām attiecībā uz kapitālsabiedrību, tostarp finansiālo stāvokli, darbības rādītājiem, īpašniekiem un kapitālsabiedrības pārvaldību, tiktu atklāta savlaicīgi un precīzi.*

Pēdējos gadus un īpaši kopš 2019. gada, kad airBaltic obligācijas ir kotētas Dublinas biržā, airBaltic ir nodrošinājis informācijas sniegšanu par kapitālsabiedrību²⁰⁶, tostarp publicēti finanšu pārskati un operatīvie finanšu dati - no 2019.gada arī ceturkšņu griezumā. Tāpat pēc obligāciju emisijas airBaltic mājas lapā izveidota sadaļa “Investoriem”, kurā publicēts obligāciju prospekts, kā arī sniegta papildu informācija par notikumiem airBaltic, tostarp par situāciju saistībā ar Covid-19 krīzi.

Papildus revīzijā konstatēts, ka informācija par airBaltic 2017.gada darbības rezultātiem sabiedrībai tiek pasniegta atšķirīgā veidā. AirBaltic mājaslapā ievietots 2017.gada pārskats, kas uzrāda peļņu 4,6 milj.euro. Neatkarīgs revidents atzinumu par gada pārskatu ir sniedzis ar iebildi, norādot, ka pārskatā nav atbilstoši likumam²⁰⁷ norādīta atliktā uzņēmumu ienākuma nodokļa aktīva norakstīšana, tādējādi pārskatā darbības rezultāts būtu nevis peļņa, bet gan zaudējumi. Gan airBaltic padome, gan akcionāru sapulce²⁰⁸ gada pārskatu ir apstiprinājusi, lemjot par peļņas 4,6 milj. apmērā novirzīšanu iepriekšējo gadu zaudējumu segšanai. Vienlaikus konstatēts, ka apstiprinātajā obligāciju prospektā²⁰⁹, kā arī PKC “Publiskajā pārskatā par valsts kapitālsabiedrībām un valstij piederošajām kapitāla daļām 2018.gadā” dati par 2017.gadu koriģēti, peļņas vietā norādot 18,7 milj. euro zaudējumus. Savukārt 2020.gada *Informatīvajā ziņojumā par Covid-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību²¹⁰* tabulā par pašu

kapitāla kustību 2017.gadā joprojām norādīta peļņa, kā arī uzsvērts, ka *airBaltic* ir *strādājis ar peļņu pēdējos sešus gadus*. Minētais liecina, ka izveidotā *airBaltic* korporatīvās pārvaldības sistēma nenodrošina, ka par *airBaltic* darbības rezultātiem un finanšu situāciju visos gadījumos ir sniegta pilnīga informācija, tādējādi secināms, ka ne visos gadījumos tiek ievērots informācijas atklāšanas un caurskatāmības princips.

Revīzijā, analizējot publiski pieejamo informāciju²¹¹ saistībā ar ieguldījumu *airBaltic* pamatkapitālā Covid-19 izraisīto zaudējumu segšanai, ir secināts, ka plašsaziņas līdzekļos informācija par *airBaltic* darbību, precizētā biznesa plāna apstiprināšanas jautājumiem, pieņemtajiem Ministru kabineta un Eiropas Komisijas lēmumiem pamatkapitāla palielināšanai, finanšu situācijas izmaiņām, zaudējumiem Covid-19 ietekmē, izmaksu samazināšanas pasākumiem u.c. tiek sniegta regulāri – gan ziņu portālā LETA, gan Satiksmes ministrijas, gan atsevišķos gadījumos *airBaltic* mājaslapā, kā arī citos plašsaziņas līdzekļos.

Konstatēts, ka lielākajā publikāciju daļā sabiedrībai informācija tiek pasniegta vienpusīgi, *airBaltic* atbalsta nepieciešamību pamatojot ar Covid-19 krīzi, uzsverot pozitīvos *airBaltic* sasniegumus, īpaši pēdējos gados un akcentējot *airBaltic* nozīmi un pozitīvo ietekmi uz tautsaimniecību. Sabiedrībai nav visaptveroši skaidrota *airBaltic* finanšu rādītāju informācija, savukārt informācija par valsts ieguldījuma neatgūšanas risku vadību nav sniegta.

Tāpat 2020.gadā salīdzinoši maz sabiedrībai tika skaidroti ieguvumi no apjomīgā valsts budžeta līdzekļu ieguldījuma aviokompānijā, sniedzot vien vispārīgu informāciju par savienojamības būtiskumu un *airBaltic* ietekmi uz iekšzemes kopproduktu. Tādējādi sabiedrībai netiek sniegti konkrēti fakti un vispusīgs situācijas izvērtējums, kas pamatotu valdības pieņemtus lēmumus.

Strauji mainās arī publiski pieejamā informācija par atkārtota atbalsta (neskaitot ieguldītos 250 milj. *euro*) nepieciešamību *airBaltic* darbības turpināšanai.

Tā, piemēram:

21.09.2020. *satiksmes ministrs pauž cerību, ka aviācijas nozarei tuvākajos gados vēlreiz valsts atbalsts nebūs jāsniedz*²¹².

15.10.2020. *airBaltic* uzsver, ka *neies pie valdības un neprasīs vairāk naudas*²¹³.

12.11.2020. *satiksmes ministrs informējis, ka airBaltic var turpināt darboties līdz 2021.gada beigām*²¹⁴.

26.11.2020. *airBaltic* informē, ka *pēc papildu palīdzības pie valdības vērsīsies tikai tad, ja situācija aviācijā neuzlabosies arī nākamā gada pavasarī*²¹⁵.

08.12.2020. *airBaltic* Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdē informē, ka *naudas līdzekļi varētu beigties nākamā gada septembrī*²¹⁶.

16.02.2020. *satiksmes ministrs ir paudis viedokli, ka nepieciešamības gadījumā valdība būs gatava atbalstīt airBaltic*²¹⁷.

Ieteikumi

- Satiksmes ministrijai izveidot tādu kapitālsabiedrību, kurās valstij ir izšķiroša ietekme, pārvaldības sistēmu, kas atbilstoši tiesību aktos noteiktajam nodrošina iespēju valstij īstenot nozares stratēģiskos mērķus un pilnvērtīgi piedalīties gan mērķu un rezultātu noteikšanas, gan vērtēšanas procesā, lai veicinātu Satiksmes ministrijas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību efektīvu pārvaldību, racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, kā arī lai nodrošinātu publiskas personas līdzdalības nosacījumu ievērošanu;
- Satiksmes ministrijai, veicot ieguldījumus kapitālsabiedrību pamatkapitālā, skaidri definēt valsts budžeta līdzekļu ieguldīšanas mērķus un noteikt izmērāmus sasniedzamos rezultātus, kā arī izstrādāt konkrētu pasākumu plānu pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzībai.

Priekšlikums

Ņemot vērā valsts ieguldījuma airBaltic pamatkapitālā būtisko ietekmi uz valsts budžetu un tautsaimniecību, aicinām Ministru kabinetu izvērtēt iespēju noteikt īpašu kārtību valsts ieguldījuma airBaltic atgūšanas riska pārvaldībai, izstrādājot un īstenojot pasākumu plānu, kas noteiktu pieņemto lēmumu, mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzību, izpildes termiņus un atbildīgās personas papildus regulārajiem kapitālsabiedrības pārvaldības procesiem, vienlaikus nemazinot airBaltic valdes un padomes atbildību.

2.4. Finansējuma izlietojums un 2020.gada finanšu rezultāti

No 250 milj. *euro*, kas pārskaitīti airBaltic pamatkapitāla palielināšanai, līdz 09.02.2021. faktiski izlietoti 153,6 milj. *euro* jeb 61,4%. Līdzšinējiem izdevumiem, kuri veikti no piešķirtā valsts atbalsta finansējuma, airBaltic ir nodrošinājis detalizētu uzskaiti, tomēr nevar pateikt, vai veiktie izdevumi ir tieši tie, kurus bija plānots segt ar pamatkapitāla palielināšanu. Secināms, ka airBaltic varēs nodrošināt atskaišu sniegšanu par valsts atbalsta finansējuma izlietojumu nepieciešamajā detalizācijas pakāpē.

Operatīvo 2020.gada finanšu datu analīze liecina, ka atbalsts airBaltic darbības turpināšanai bija nepieciešams, jo airBaltic finanšu situācija 2020.gadā ir bijusi vēl smagāka, nekā tas 2020.gada maijā tika prognozēts, – zaudējumi prognozēto 252,7 milj. *euro* vietā ir sasnieguši 273 milj. *euro*. Tāpat ieņēmumu samazinājums bijis lielāks par prognozēto. Salīdzinot ar 2019.gadu, ieņēmumu apmērs ir samazinājies par 71%. Lielāki pārskata gada zaudējumi, nekā tika prognozēts, turpinoties Covid-19 pandēmijai un pārvietošanās ierobežojumiem arī 2021.gadā, turpinās nelabvēlīgi ietekmēt airBaltic finanšu situāciju un stabilitāti, iespējams, izraisot papildu atbalsta nepieciešamību bez jau ieguldītajiem 250 milj. *euro*.

Revidenti secina, ka pamatkapitāla palielināšana īstermiņā, tas ir, 2020.gadā, ir devusi rezultātu, jo airBaltic nav iestājusies maksātnespēja, ir nodrošināta likviditāte, airBaltic ir nodrošinājis lidojumus, ciktāl Covid-19 krīzes apstākļos tas bijis iespējams.

Šobrīd nav izdarāmi ticami secinājumi par to, vai airBaltic pamatkapitāla palielināšana dos plānoto rezultātu ilgtermiņā. Tomēr tas, ka 2020.gadā Covid-19 ietekme ir bijusi vēl lielāka, nekā prognozēts, ietekmēs arī airBaltic turpmāko gadu finanšu rādītājus un rada nopietnu risku valsts ieguldīto līdzekļu atgūšanai saprātīgā termiņā, tai skaitā risku ieguldīto līdzekļu atgūšanai bez zaudējumiem.

Atbilstoši Ministru kabineta rīkojumam²¹⁸ Satiksmes ministrija 17.07.2020. ir veikusi pārskaitījumu airBaltic pamatkapitāla palielināšanai 250 milj. *euro* apmērā uz airBaltic kontu Valsts kasē²¹⁹.

Revīzijā noskaidrots, ka airBaltic veic pakāpenisku finansējuma pārskaitīšanu no Valsts kases konta uz airBaltic komercbankas kontu, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem²²⁰ iesniedzot Valsts kasē maksājuma uzdevumu pārskaitījuma veikšanai, pamatojoties uz nepieciešamo izdevumu apmēru.

Atsevišķos gadījumos Valsts kase pirms maksājumu veikšanas ir lūgusi airBaltic sniegt papildu informāciju par lielāko plānoto maksājumu mērķi un apmēru, ko airBaltic arī ir sniedzis²²¹. Papildu informācijas sniegšanu Valsts kasei airBaltic pamato²²² ar aizdevuma līguma²²³ nosacījumiem.

Revīzijā saņemta detalizēta airBaltic informācija²²⁴ gan par veiktajiem maksājumu pieprasījumiem, gan faktiskajiem izdevumiem no valsts atbalsta finansējuma. Konstatējams, ka airBaltic ir nodrošināta detalizēta uzskaitē par pamatkapitāla palielināšanai piešķirtā finansējuma izlietojumu.

No 17.07.2020. līdz 09.02.2021. no Valsts kases konta uz airBaltic komercbankas kontu veikti 11 maksājumi 10–20 milj. *euro* robežās katrs, no tiem 2020.gadā – deviņi maksājumi.

Līdz 09.02.2021. no Valsts kases konta airBaltic izdevumu segšanai pārskaitīti 160 milj. *euro* jeb 64% no ieskaitītajiem 250 milj. *euro*. Faktiski veikti izdevumi 153,6 milj. *euro* jeb 61,4% apmērā no pieejamā finansējuma, t.sk. 2020.gadā izlietoti 129,5 milj. *euro* jeb 52%.

No veiktajiem maksājumiem lielākais izmaksu īpatsvars ir par lidmašīnu līzingu un procentu maksājumiem, atalgojuma izmaksām u.c. fiksēto izmaksu segšanu. Kopējā informācija, kas ilustrē visu airBaltic fiksēto un tiešo mainīgo izmaksu struktūru, ir sniegta 08.12.2020. Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēdē, kurā izskatīts jautājums par airBaltic pamatkapitāla palielināšanai piešķirtā finansējuma plānoto izlietojumu.

Revīzijā saņemti²²⁵ un analizēti airBaltic operatīvie finanšu pārskati: neauditētais peļņas vai zaudējumu aprēķins, bilance un 2020.gada operatīvā naudas plūsma. Operatīvo finanšu informāciju salīdzinājumā ar 2020.gada prognozi²²⁶ un 2019.gadu skatīt 3.tabulā.

3.tabula

airBaltic 2020.gadam prognozēto un operatīvo finanšu datu salīdzinājums

Pozīcija	2020.gads, operatīvie dati / 2020.gada prognoze, izmaiņas	2020.gads, operatīvie dati / 2019.gads, izmaiņas
----------	---	--

Saimnieciskās darbības ieņēmumi	Par 25 milj. <i>euro</i> jeb 14% mazāki, nekā prognozēts	Par 365 milj. <i>euro</i> jeb 71% mazāki nekā 2019.gadā
Izmaksas kopā	Par 10 milj. <i>euro</i> jeb 5% mazākas, nekā prognozēts	Par 191 milj. <i>euro</i> jeb 49% mazākas nekā 2019.gadā
t.sk. personāla izmaksas	-	Par 18 milj. <i>euro</i> jeb 23% mazākas nekā 2019.gadā
Zaudējumi	Par 20 milj. <i>euro</i> jeb 8% lielāki, nekā prognozēts	Par 265 milj. <i>euro</i> jeb 3443% lielāki nekā 2019.gadā
Naudas atlikums	Par 40 milj. <i>euro</i> jeb 21% mazāks, nekā prognozēts	Par 25 milj. <i>euro</i> jeb 20% lielāks nekā 2019.gadā

Konstatējams, ka faktiskā airBaltic finanšu situācija un Covid-19 ietekme 2020.gadā ir sliktāka, nekā tika prognozēts 2020.gada sākumā, un ir būtiski pasliktinājusies, salīdzinot ar 2019.gadu. airBaltic zaudējumi sākotnēji prognozēto 252,7 milj. *euro* vietā ir sasnieguši 273 milj. *euro*.

Naudas plūsmas pārskats liecina, ka 2020.gadā, pateicoties valsts ieguldījumam airBaltic pamatkapitālā, nav iestājies 200 milj. *euro* obligāciju atmaksas risks – naudas atlikums pārskata perioda sākumā ir 123,2 milj. *euro*, bet pārskata perioda beigās – 148 milj. *euro*, un tas nav bijis mazāks par obligācijas emisijas noteikumos noteiktajiem 25 milj. *euro*.

Finanšu datu analīze liecina, ka pamatkapitāla palielināšana par 250 milj. *euro* nodrošinājusi to, ka airBaltic likviditātes rādītājs ir uzlabojies, savukārt finansiālās neatkarības rādītājs ir vēl vairāk pasliktinājies.

Revīzijas darba rezultātā konstatēts, ka ieņēmumi, salīdzinot ar 2019.gadu, ir samazinājušies par 71%, savukārt izdevumi – par 49%. Izdevumu samazināšanā būtiska nozīme ir faktiski veiktajiem izdevumiem mazinošiem pasākumiem. Saskaņā ar starpziņojuma 2.1.sadaļā sniegto informāciju airBaltic prognozēja, ka 2020.gadā *spēs ietaupīt izmaksas vairāk nekā 250 milj. euro*²²⁷. Faktiski 2020.gada izdevumi ir par 191 milj. *euro* mazāki nekā 2019.gadā – tas var liecināt, ka izdevumu mazināšanas pasākumi 2020.gadā veikti mazākā apmērā, nekā sākotnēji iecerēts. Tā kā katra plānotā izdevumu mazināšanas pasākumu finanšu ietilpība nekur nav noteikta, secinājumus par to, kurš pasākums ir sniedzis plānoto ietaupījumu, bet kurš – nav, izdarīt nevar.

Intervijā²²⁸ airBaltic par izdevumu mazināšanu akcentējis divus virzienus: mainīgo un fiksēto izmaksu samazināšanas pasākumus. Mainīgo izmaksu samazināšanai airBaltic ir pārplānojis, atcēlis lidojumus, raugoties, lai tiek atcelti tie reisi, kuru ieņēmumi nesedz ar konkrēto lidojumu saistītās mainīgās izmaksas. Fiksēto izmaksu samazināšanai lielākais ietaupījums ir uz darbinieku atlīdzības samazināšanas rēķina, tostarp samazinot darbinieku skaitu, kas saistīts arī ar Q400 flotes neizmantošanu. Pēc airBaltic aplēsēm ietaupījums algā ir aptuveni 3 milj. *euro* mēnesī, kas no 2020.gada jūlija veido 18 milj. *euro* ietaupījumu. airBaltic uzsver, ka ir darbojies, lai maksimāli ierobežotu strauju naudas aizplūšanu. Process pie plānotās Q400 līgumu pārtraukšanas vēl turpinās, kā arī saskaņā ar airBaltic teikto turpinās vēl citu risinājumu meklēšana izmaksu samazināšanai.

3. Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšana

LGS ir valsts akciju sabiedrība, kuras akciju turētāja ir Satiksmes ministrija. LGS pamatdarbības veids ir Latvijas Republikas gaisa telpas izmantošana un gaisa satiksmes organizēšana, īstenojot sabiedrības intereses, sniedzot drošus aeronavigācijas pakalpojumus, ievērojot gaisa satiksmes vadības drošības starptautisko un valsts standartu prasības, vienlaikus izpildot gan militāro, gan civilo operatoru prasības.

LGS ir pienākums nodrošināt likumā “Par aviāciju” un saistītajos normatīvajos aktos²²⁹ no valsts puses uzdevumus arī ārkārtējās situācijas apstākļos, nodrošinot valsts attīstības un drošības interešu īstenošanu, veicot aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanu un Latvijas Republikas gaisa telpas kontroli.

Atšķirībā no citiem aviācijas nozares dalībniekiem LGS pieder specifiskas iekārtas (sakaru, navigācijas, radiolokācijas, meteoroloģijas u.c.) un sistēmas (gaisa satiksmes vadības sistēma ATRACC), kurām ir jānodrošina nepārtraukta darbība. Līdz ar to arī LGS tehniskajam personālam ir jānodrošina to darbība atbilstoši starptautisko normatīvu prasībām 24/7 režīmā²³⁰.

LGS nodrošina arī Latvijas Republikas gaisa telpas izmantošanas koordināciju/vadību civilajām un militārajām vajadzībām²³¹.

3.1. Lēmums par finansējuma piešķiršanu Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanai, atbalsta apmēra pamatojums un sasniedzamie mērķi

Ministru kabineta lēmums par LGS pamatkapitāla palielināšanu 6 milj. *euro* apmērā pieņemts ļoti operatīvi – jau divu nedēļu laikā pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas.

Pieprasot palielināt pamatkapitālu, LGS ir ievērojusi piesardzības principu un balstījusies uz pesimistiskāko scenāriju saistībā ar prognozējamo notikumu attīstību.

Detalizēta pamatojuma, kā noteikts nepieciešamā ieguldījuma pamatkapitālā apmērs vai kādu izdevumu segšanai finansējums plānots, nav. Kā bāzes scenārijs izvirzīts neto apgrozījuma kritums par 57% un saņemto naudas līdzekļu samazinājums par 64%, kas apdraudētu LGS darbību. LGS, ņemot vērā prognozēto uzsākto izmaksu samazināšanas plānu ietekmi, 2020.gada martā bija aprēķinājusi, ka līdz 2020.gada beigām būs nepieciešami papildu finanšu līdzekļi 6 milj. *euro* apmērā.

Sasniedzamie mērķi un rezultāti saistībā ar 6 milj. *euro* pamatkapitāla palielinājumu nav noteikti. Finansējums LGS plānots, lai valstij stratēģiski svarīgā nozarē nodrošinātu Latvijas valsts drošības interešu īstenošanu, sniedzot aeronavigācijas pakalpojumus un kontrolējot Latvijas valsts gaisa telpu.

25.03.2020., nepilnas divas nedēļas pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas, Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu par LGS pamatkapitāla palielināšanu 6.milj. *euro* apmērā, lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē²³².

Finanšu ministrijai uzdots palielināt apropriāciju Satiksmes ministrijas programmā 97.00.00 “Nozaru vadība un politikas plānošana” no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un paredzēt apropriāciju kategorijā “Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā” sabiedrības pamatkapitāla palielināšanai²³³.

Sākotnēji bija noteikts, ka apropriācijas palielināšanu var veikt tikai pēc Saeimas atļaujas saņemšanas, bet jau 27.03.2020., lai nodrošinātu apropriācijas palielināšanas procesu atbilstoši precizētajam normatīvajam regulējumam, nosacījums svītrots²³⁴.

Ministru kabineta rīkojuma Nr.120²³⁵ anotācijā²³⁶ skaidrots LGS esošais un prognozētais finanšu stāvoklis, kā arī prognozētais situācijas scenārijs par aviācijas nozares attīstību kopumā. Pamatojot pamatkapitāla palielināšanas nepieciešamību, norādīts, ka lidojumu ierobežojumi atstāj būtisku, negatīvu ietekmi uz LGS finanšu situāciju, t.sk. naudas plūsmu ikdienas pamatdarbības nodrošināšanai.

Līdz Covid-19 pandēmijas izraisītajai krīzei LGS bija 100% pašfinansējošs uzņēmums, kas netika subsidēts vai dotēts no valsts budžeta. LGS darbības noteicošais mērķis nav peļņas gūšana, bet efektīvas darbības nodrošināšana atbilstoši starptautisko institūciju prasībām un noteiktajam regulējumam²³⁷. LGS ieņēmumus pamatā veido maksa par sniegtajiem aeronavigācijas pakalpojumiem, kas ir galvenais LGS pamatdarbības veids (99,5% no neto apgrozījuma)²³⁸. LGS pakalpojumu vienības maksas nosaka Eiropas Komisijas regula²³⁹, un tā tiek aprēķināta un iekasēta saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem²⁴⁰.

LGS 18.03.2020. saņēma vēstuli no Eiropas Aeronavigācijas drošības organizācijas Centrālā maršrutu maksājumu biroja *Eurocontrol* (turpmāk – *Eurocontrol*)²⁴¹, kuras dalībvalsts ir arī Latvija²⁴², vēstulē bija ieteikts gatavoties naudas plūsmas problēmām tuvākajos trijos, četros mēnešos, jo, ņemot vērā lidsabiedrību finanšu problēmas, būtiski krītas gan aprēķināto ieņēmumu apjoms, gan to iekasēšana.

Finanšu situācijas stabilizēšanai LGS plānoja izdevumus mazinošus pasākumus²⁴³: 1) uz laiku iesaldēt personāla izmaksas līdz 50% no darba algas; 2) nodrošināt jauno gaisa satiksmes vadības dispečeru apmācības no saviem iekšējiem resursiem, iekonomējot 282 tūkst. *euro*; 3) pārskatīt administrācijas, meteoroloģiskās un citas saimnieciskās darbības izmaksas par kopējo summu 129,2 tūkst. *euro* nākamajos trijos mēnešos; 4) izmantot saistībā ar Covid-19 pieņemto jauno dīkstāves regulējumu pēc atbilstoša Ministru kabineta regulējuma pieņemšanas.

Konstatēts, ka uz LGS pamatkapitāla palielināšanu neattiecas valsts atbalsta nosacījumi. Anotācijā²⁴⁴ norādīts, ka *ieguldījumi aeronavigācijas drošības un kontroles veikšanai, kā arī gaisa satiksmes kontroles nodrošināšanai nav kvalificējami kā saimnieciska darbība, un uz to nav attiecināmas komercdarbības atbalsta kontroles normas. Saskaņā ar likumu “Par aviāciju” un saistītajiem Ministru kabineta noteikumiem valsts akciju sabiedrība “Latvijas gaisa satiksme”, nodrošinot tai uzdoto aeronavigācijas drošības un kontroles funkciju, īsteno valsts varu, kas nav uzskatāma par saimniecisko darbību valsts atbalsta jēdziena ietvaros, līdz ar to pamatkapitāla palielināšanas process, salīdzinot ar airBaltic pamatkapitāla palielināšanas un saskaņošanas procesu, ir salīdzinoši vienkāršs.*

Pamatkapitāla apmērs

Nepieciešamā pamatkapitāla palielinājuma apmēra noteikšanai LGS kā bāzes scenāriju izvirzīja neto apgrozījuma kritumu par 57% un saņemto naudas līdzekļu samazinājumu par 64%, kas būtiski

apdraud LGS darbību un pastarpināti valsts saistību izpildi civilās aviācijas jomā. Ņemot vērā prognozēto uzsākto izmaksu samazināšanas plānu ietekmi, LGS ir aprēķinājusi, ka līdz 2020.gada beigām būs nepieciešami papildu finanšu līdzekļi 6 milj. euro apmērā²⁴⁵.

PKC atzinumā²⁴⁶ lūdzis papildināt anotāciju ar plānotajiem ieņēmumu/izdevumu apjomiem nākamajiem trim mēnešiem, atspoguļot darbības izmaksu optimizācijas pasākumus un to finansiālo ietekmi, t.sk. norādot, vai tiek izmantots saistībā ar Covid-19 pieņemtais jaunais dīkstāves regulējums. PKC ierosinājis apsvērt iespēju veikt pamatkapitāla pakāpenisku palielināšanu, piemēram, sākotnēji veicot palielinājumu par trim līdz četriem miljoniem euro un turpmāko pamatkapitāla palielināšanu veicot atkarībā no aviācijas nozares darbības atjaunošanas līmeņa. Rezultātā atzinums papildināts ar finanšu datu salīdzinājumu par 2019. un 2020.gadu aprīļa–jūnija mēnešiem un plānotajiem izdevumus mazinošiem pasākumiem.

LGS intervijā²⁴⁷ informēja, ka attiecībā uz PKC ierosinājumu par pakāpenisku palielinājuma veikšanu saskaņošanas procesā ir panākta vienošanās par vienreizēju pamatkapitāla palielinājumu.

Finanšu ministrijas atzinumā²⁴⁸ ir norādīts, ka rīkojuma projekta anotācijā nav sniegts detalizēts pamatojums, kā noteikts nepieciešamā ieguldījuma pamatkapitālā apmērs.

Konstatējams, ka arī pēc Ministru kabineta rīkojuma²⁴⁹ pieņemšanas anotācija neietver detalizētu 6 milj. euro aprēķina pamatojumu, kā arī neietver norādes, kādu izdevumu segšanai finansējums plānots.

Revīzijā saņemta informācija²⁵⁰, ka LGS pamatkapitāla palielināšanai nepieciešamais apmērs pamatā balstīts uz kapitālsabiedrības 12.03.2020. sagatavotu naudas plūsmas prognozi²⁵¹, kurā aprēķinātais potenciālais naudas līdzekļu atlikums 2020.gada beigās ir mīnus 6 milj. euro.

Attiecībā uz aprēķiniem, kurus LGS veica nepieciešamā finansējuma apmēra noteikšanai, LGS ir skaidrojusi²⁵², ka, *pieprasot papildu līdzekļus saimnieciskās darbības nodrošināšanai, daudzi lēmumi bija tikai sagatavošanas stadijā, līdz ar to nebija ticami un precīzi aplēšams to iespējamās pozitīvās ietekmes apmērs uz sabiedrības finanšu stāvokli. Pieprasot palielināt pamatkapitālu, LGS, ievērojot piesardzības principu, balstījās uz pesimistiskāko scenāriju attiecībā uz prognozējamo notikumu attīstību (t.sk. īstenoto optimizācijas pasākumu finansiālo efektu).*

Sasniedzamie mērķi un rezultāti

Ministru kabineta rīkojums²⁵³ par LGS pamatkapitāla palielināšanu 6 milj. euro apmērā nenosaka konkrētus sniedzamos mērķus un rezultātus.

Valsts finansējums LGS plānots, lai valstij stratēģiski svarīgā nozarē nodrošinātu Latvijas valsts drošības interešu īstenošanu, sniedzot aeronavigācijas pakalpojumus un kontrolējot Latvijas valsts gaisa telpu.

LGS darbība tiek plānota saskaņā ar LGS vidēja termiņa stratēģiju 2020.–2024.gadam²⁵⁴, kura apstiprināta 24.07.2020. Stratēģija nosaka uzņēmuma attīstības virzienus, mērķus, kā arī paredzamos galvenos darbības rādītājus, galvenos investīciju virzienus un plāna īstenošanai nepieciešamos resursus 2020.–2024.gadam. Stratēģijā ietvertie mērķi un rādītāji ir noteikti, pamatojoties uz Eiropas Komisijas 11.februāra Īstenošanas regulu Nr.2019/317, ar ko nosaka darbības uzlabošanas sistēmu un tarifācijas sistēmu Eiropas vienotajā gaisa telpā. Saskaņā ar stratēģiju ir izstrādāts rīcības plāns²⁵⁵ stratēģijas ieviešanai, kurā aprakstītas galvenās uzņēmuma aktivitātes, lai sasniegtu LGS vidēja termiņa darbības stratēģijā 2020.–2024.gadam noteiktos stratēģiskos mērķus, un tas tiek aktualizēts katru gadu.

Konstatēts, ka LGS stratēģiju Satiksmes ministrija atbilstoši kompetencei ir izvērtējusi un saskaņojusi jau 12.09.2019., PKC saskaņojums saņemts 29.01.2020. LGS stratēģiju ir apstiprinājusi pusgadu pēc saskaņojuma saņemšanas, ko ietekmēja lēmumu pieņemšana par dividenžu izmantošanas kārtību, bet stratēģijā nav ietverta Covid-19 krīzes ietekme.

LGS intervijā²⁵⁶ ir paskaidrojusi, ka Stratēģija netika pārskatīta un pārstrādāta, jo nebija zināma un paredzama krīzes attīstība nākotnē, kā arī nebija iespējas balstīties uz konkrētiem aprēķiniem. Stratēģijas pārstrāde un saskaņošana prasa resursus, un LGS plāno to pārstrādāt 2021.gada pirmajā pusgadā, kad, iespējams, būs konkrētāk prognozējama situācijas stabilizēšanās. Stabilizējoties situācijai, 23.07.2020. LGS, atbilstoši stratēģijai un izvērtējot Covid-19 ietekmi, padomes sēdē ir apstiprinājusi rīcības plānu, kurā precizēti arī 2020.gada finanšu plāni. Saskaņā ar LGS veikto visi nefinanšu mērķi (drošums, kapacitāte), kas noteikti stratēģijā, tiek uzturēti un pildīti pilnā apmērā²⁵⁷.

3.2. Darbības pēc lēmuma pieņemšanas par Latvijas gaisa satiksmes pamatkapitāla palielināšanu un 2020.gada rezultāti

LGS finansējumu pamatkapitāla palielināšanai 6 milj. *euro* apmērā ir saņēmusi 06.04.2020, t.i., trīs nedēļas pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas.

LGS pamatkapitāla palielināšanas ietvaros operatīvi saņemtais finansējums, LGS ieskatā, ir sniedzis drošības sajūtu un ļāvis izvairīties no apdraudējuma funkciju nepārtrauktai izpildei.

Revīzijā, analizējot 2020.gada operatīvos finanšu datus, ir secināts, ka pieņēmums par neto apgrozījuma kritumu ir izpildījies tuvu sākotnēji prognozētajam – sākotnēji prognozēts ieņēmumu samazinājums par 57%, faktiski tie ir 54%. Savukārt saimnieciskās darbības izdevumi 2020.gadā, salīdzinot ar 2019.gadu, ir samazinājušies procentuāli krietni mazāk – tikai 16% apmērā. Līdz ar to saskaņā ar LGS operatīvajiem finanšu datiem 2020.gads ir noslēdzies ar zaudējumiem 7,5 milj. *euro* apmērā.

Piesardzīgās sākotnējās prognozes, neplānoto ienākumu un LGS vadības veikto naudas plūsmas optimizācijas pasākumu rezultātā LGS 2020.gada faktiskā naudas plūsma ir izrādījusies labāka, nekā sākotnēji plānots, un 2020.gada beigās LGS naudas līdzekļu atlikums ir 9,6 milj. *euro*. Revīzijā konstatētais liecina, ka iepriekš minēto faktoru ietekmē LGS izmaksu segšana 2020.gadā bija iespējama no LGS pašu līdzekļiem bez pamatkapitālā ieguldītajiem līdzekļiem 6 milj. *euro* apmērā, tomēr šo faktoru ticama iestāšanās ārkārtējās situācijas izsludināšanas brīdī nebija precīzi prognozējama.

Lai gan tiek sagaidīts, ka 2021.gadā situācija nedaudz uzlabosies, LGS prognozē, ka arī 2021.gadā turpinās ciest zaudējumus. Vienlaikus LGS uzsver, ka 2021.gadā spēs

nodrošināt valsts doto uzdevumu izpildi ar valsts piešķirtajiem un tās rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem.

Satiksmes ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde transporta un sakaru nozarēs un kā LGS kapitāldaļu turētāja ārējos normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros²⁵⁸ nodrošina LGS pārvaldību.

Valsts kapitāla daļu pārvaldei valsts kapitālsabiedrībās, tostarp LGS, Satiksmes ministrijā ir apstiprināta iekšējā kārtība – *Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība*²⁵⁹, kurā noteikta Satiksmes ministrijas struktūrvienību un amatpersonu kompetence, akcionāru sapulču sasaukšanas un norises, kā arī sapulču dokumentu sagatavošanas un aprites kārtība.

Pēc Ministru kabineta rīkojuma pieņemšanas²⁶⁰ atbilstoši iesaistīto kompetencei ir nodrošinātas **darbības pamatkapitāla palielināšanai un finansējuma pārskaitīšanai LGS:**

- 24.03.2020. LGS valde²⁶¹ apstiprināja un 26.03.2020. LGS padome²⁶² atbalstīja kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšanas noteikumus un pieņēma lēmumu palielināt sabiedrības pamatkapitālu par 6 milj. *euro*, kā arī grozījumus sabiedrības statūtos saistībā ar pamatkapitāla palielinājumu;
- 01.04.2020. LGS kārtējā akcionāru²⁶³ sapulcē nolemts apstiprināt LGS pamatkapitāla palielināšanas noteikumus un palielināt kapitālsabiedrības pamatkapitālu par 6 milj. *euro*, pamatkapitālā ieguldot finanšu līdzekļus un prefī saņemot attiecīgu skaitu jaunu daļu, apstiprināt LGS statūtu grozījumus un jauno redakciju, kā arī apstiprināt, ka kapitālsabiedrības pamatkapitāls ir 28 765 948 *euro*, kuru veido 28 765 948 daļas;
- 31.03.2020. Finanšu ministrija²⁶⁴ izdeva rīkojumu palielināt Satiksmes ministrijai pamatbudžeta programmā 97.00.00 “Nozaru vadība un politikas plānošana” vispārējā kārtībā sadalāmo dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem 6 milj. *euro* apmērā un atbilstoši paredzēt aproprāciju kategorijā “Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā” pamatkapitāla palielināšanai LGS, lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē;
- 06.04.2020. Satiksmes ministrija veica pārskaitījumu LGS 6 milj. *euro* apmērā²⁶⁵;
- valde pieteikumu par pamatkapitāla palielināšanu ir iesniegusi Uzņēmumu reģistram pēc tam, kad veikta akciju apmaksa un jaunās akcijas ierakstītas akcionāru reģistrā. Pēc revīzijā iegūtās²⁶⁶ informācijas Uzņēmumu reģistrā iesniegti pamatkapitāla palielināšanas noteikumi, LGS statūtu grozījumi un LGS statūtu jaunā redakcija.

Saskaņā ar iekšējo kārtību²⁶⁷ Satiksmes ministrijā ir organizēts **regulārais uzraudzības process:**

- LGS ceturkšņa atskaitēs Satiksmes ministrijai sniegta informācija par finanšu mērķu izpildi salīdzinājumā ar plānoto, norādot aktuālo ceturkšņa bilanci, peļņas/zaudējumu aprēķinu, darbinieku skaitu un atalgojumu, pārskatu par komandējumu izmaksām un informāciju par kapitālsabiedrības darbības rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpildi salīdzinājumā ar plānoto rādītāju izpildi saskaņā ar aktuālo LGS stratēģiju²⁶⁸;
- Satiksmes ministrijas finansists sniedzis atzinumu par LGS ceturkšņa atskaitēs sniegto informāciju, veicot norādītās finanšu informācijas analīzi un norādot galvenos secinājumus par kapitālsabiedrības

finanšu stāvokli. Konstatēts, ka finansista atzinumos par 2020.gada 1.–4.ceturksni²⁶⁹ norādīts, ka LGS maksātspējas stāvoklis ir stabils un kapitālsabiedrība nepieciešamības gadījumā varēs segt savus kārtējos maksājumus un uzņemtās īstermiņa saistības, kā arī LGS uzrāda augstas likviditātes rādītājus ar tendenci samazināties. Attiecībā uz finanšu mērķu izpildi konstatēts, ka tie netiks sasniegti LGS stratēģijā plānotajā apmērā. Tā kā netiek veikta atsevišķa uzskaitē 6 milj. *euro* finansējumam, finanšu vērtējums tiek sniegts par kopējo LGS finanšu situāciju.

Sabiedrības informēšanai par pieņemto lēmumu LGS pamatkapitāla palielināšanai Satiksmes ministrija ir skaidrojusi²⁷⁰ LGS valsts uzdevumu izpildes un darbības nepārtrauktības būtiskumu. LGS ir detalizēti skaidrojusi²⁷¹ plānoto rīcību izdevumu mazināšanai, kā arī uzsvērusi to, cik būtiska ir LGS darbības nepārtrauktība. Konstatēts, ka sākotnēji, piešķirot finansējumu LGS pamatkapitāla palielināšanai, sabiedrība ir informēta par atbalsta lēmumu, skaidrojot atbalsta nepieciešamību. Turpmāk, līdz 2020.gada nogalei, informācija par faktiskajiem LGS darbības rezultātiem, ieguldījuma izlietojumu un faktiskajiem darbības izmaksu optimizācijas pasākumus nav sekojusi.

2020.gada finanšu rādītāju un darbības rezultātu analīzei revīzijā saņemti²⁷² un analizēti LGS operatīvie finanšu pārskati: neauditētais peļņas vai zaudējumu aprēķins, *balance*. Operatīvo finanšu informāciju salīdzinājumā ar 2019.gadu skatīt 4.tabulā.

4.tabula

LGS 2020.gada operatīvo un 2019.gada faktisko finanšu datu salīdzinājums

Pozīcija	2019.gads, milj. <i>euro</i>	2020.gads (operatīvie dati), milj. <i>euro</i>	2020.gads, operatīvie dati / 2019.gads, izmaiņas
Neto apgrozījums	30,8	14,2	Par 16,6 milj. <i>euro</i> jeb 54% mazāks nekā 2019.gadā
<i>Kopā saimnieciskās darbības ieņēmumi</i>	31,1	16,5	Par 14,6 milj. <i>euro</i> jeb 47% mazāki nekā 2019.gadā
<i>Kopā saimnieciskās darbības izdevumi</i>	28,6	24,2	Par 4,4 milj. <i>euro</i> jeb 16% mazāki nekā 2019.gadā
<i>t.sk. personāla izmaksas</i>	17,4	14,2	Par 3,2 milj. <i>euro</i> jeb 18% mazākas nekā 2019.gadā
<i>Peļņa/Zaudējumi</i>	2,5	-7,5	2020.gadā zaudējumi 7,5 milj. <i>euro</i> pretstatā peļņai 2019.gadā
Naudas atlikums	6,4	9,6	2020.gadā naudas atlikums 9,6 milj. <i>euro</i> , t.i., par 3,2 milj. <i>euro</i> jeb 50% lielāks nekā 2019.gadā

Konstatējams, ka pieņēmums par neto apgrozījuma kritumu ir izpildījies tuvu sākotnējai prognozei²⁷³ – sākotnēji prognozēts kritums 57%, faktiski saskaņā ar operatīvajiem finanšu datiem neto apgrozījuma kritums 2020.gadā ir 54%.

Savukārt kopējie saimnieciskās darbības izdevumi 2020.gadā ir samazinājušies salīdzinoši mazāk – tikai 16% samazinājumā ar 2019.gadu.

Personāla izmaksas LGS saimnieciskās darbības izdevumos veido lielāko īpatsvaru – 2020. gadā 59% un 2019.gadā 61%. Personāla izmaksas 2020.gadā ir samazinājušās par 18%, salīdzinot ar 2019.gadu.

Sākotnējās prognozēs 2020.gada martā²⁷⁴ LGS naudas līdzekļu atlikumu prognozēja ar mīnusa zīmi, taču 2020.gada beigās pēc operatīvajiem finanšu datiem LGS naudas līdzekļu atlikums ir 9,6 milj. *euro*, līdz ar to konstatējams, ka LGS izmaksu segšanu spēja nodrošināt no saviem līdzekļiem un faktiski 2020.gadā LGS pamatkapitālā ieguldītie līdzekļi 6 milj. *euro* apmērā netika izmantoti.

LGS ir skaidrojusi²⁷⁵, ka 6 milj. *euro* atbalsts deva stingru pamatu LGS turpmākai darbībai bez apdraudējuma darbības nepārtrauktības nodrošināšanai. Veikto naudas plūsmas optimizācijas pasākumu un labvēlīgu faktoru rezultātā, kas deva neplānotus ienākumus, LGS 2020.gadā izdevies nodrošināt pozitīvu naudas plūsmu.

Atbilstoši LGS sniegtajai informācijai²⁷⁶ 2020.gada saimnieciskās darbības izdevumu samazinājumu un naudas plūsmas optimizāciju ir t.sk. veicinājuši šādi LGS faktiski veiktie pasākumi:

- personāla izmaksu samazinājums, t.sk.: 74,7% no visu koplīguma labumu apturēšana; samazinātas vai atceltas piemaksas darbiniekiem; 2020.gada 2.ceturksnī panākta vienošanās ar darbiniekiem par daļas darba algas izmaksas atlikšanu uz laiku līdz diviem gadiem; 2020.gada 3. un 4.ceturksnī ar daļu darbiniekiem ir panāktas vienošanās par darba slodzes samazināšanu līdz 20%; veikta LGS reorganizācija, 2020.gadā pārtraucot darba attiecības ar 42 darbiniekiem; LGS valde un padome solidāri samazināja savu atalgojumu par 50% 2020.gada 2.ceturksnī un par 20% 2020.gada 3. un 4. ceturksnī;
- pieņemts lēmums par visu jauno investīcijas projektu apstādināšanu uz laiku, kamēr situācija normalizēsies, turpinot pildīt jau uzņemtas saistības, kā arī sākot tikai tos investīciju projektus, kas ir vitāli nepieciešami LGS pamatdarbības nodrošināšanai;
- veikti citi pasākumi: pārskatītas un samazinātas saimnieciskās darbības izmaksas; veiktas pārrunas ar lielākajiem klientiem, atsevišķos gadījumos panāktas garantijas un/vai mainīti debitoru apmaksas grafiki; saimnieciskās darbības izmaksu naudas plūsma samazināta, pārtraucot vai ievērojami samazinot iepirkumu apjomus.

Papildu faktori, kas atbilstoši LGS sniegtajai informācijai²⁷⁷ 2020.gadā uzlaboja LGS faktisko naudas plūsmu, salīdzinot ar sākotnēji martā prognozēto:

- LGS par 1,7 milj. *euro* atsavināja administratīvo ēku “Rail Baltica” projekta vajadzībām. Prognozējot naudas plūsmu 2020.gada martā, šis darījums netika ņemts vērā. Administratīvās ēkas atsavināšanas process tika uzsākts jau 2017.gadā, termiņiem arvien pagarinoties no LGS neatkarīgu iemeslu dēļ, tādējādi valdīja augsta nenoteiktība ap darījuma pabeigšanas termiņiem;
- 2020.gada jūnijā *Eurocontrol* organizācija piedāvāja samaksāt LGS avansu par sniegtajiem, bet neapmaksātajiem pakalpojumiem. Latvijas gadījumā avansa summa bija 4,2 milj. *euro*, kas saņemti četros maksājumos no 2020.gada jūnija līdz septembrim (ieskaitot);
- LGS sniedzis apmācību pakalpojumus ārpus uzņēmuma.

2020.gadu LGS, pēc operatīvajiem datiem, ir noslēdzis ar zaudējumiem 7,5 milj. *euro* apmērā. LGS prognozē²⁷⁸, ka arī 2021.gadā LGS turpinās ciest zaudējumus, lai arī tiek sagaidīts, ka 2021.gadā situācija nedaudz uzlabosies. LGS uzsver, ka vidēja termiņa stratēģijā noteiktie drošuma un kapacitātes nefinanšu mērķi tiek uzturēti. *Pie nosacījuma, ja izpildās LGS 2021.gada plānā iestrādātās*

Eurocontrol prognozes, tad, ņemot vērā 2020.gadā veikto uzņēmuma efektivitātes un izmaksu optimizācijas pasākumus, LGS spēs nodrošināt savu darbību arī 2021.gadā ar valsts piešķirtajiem un tās rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem.

4. Lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšana

Lidosta “Rīga” ir valsts akciju sabiedrība, kuras akciju turētāja ir Satiksmes ministrija.

Lidosta “Rīga” kā viens no valsts aviācijas nozares struktūras galvenajiem elementiem ir lielākais starptautiskās aviācijas uzņēmums Baltijā un ir šī reģiona galvenais gaisa satiksmes centrs, kas nodrošina regulāru pasažieru satiksmi, kravas un pasta pārvadāšanu ar civilās aviācijas gaisa kuģiem uz Eiropas un citām pasaules valstu pilsētām, tādējādi nodrošinot Latvijas valsts starptautisko sasniedzamību. Lidosta veicina ekonomisko izaugsmi, kas ir būtisks faktors, lai nodrošinātu valsts ilgtspējīgu attīstību. Tāpat gaisa transportam ir liela ietekme uz valsts ekonomikas attīstību kopumā un iekšzemes kopprodukta pieaugumu.²⁷⁹

Lidosta “Rīga” pastāvošos tirgus apstākļos kā valsts akciju sabiedrība, veicot normatīvajiem aktiem atbilstošu komercdarbību, nodrošina sabiedrības interesēm atbilstošus augstas kvalitātes, drošus un pieejamus gaisa satiksmes pakalpojumus aviācijas nozarē, sekmē komercdarbības attīstību un līdz globālajai Covid-19 krīzei ir nodrošinājusi stabilus finanšu rādītājus²⁸⁰.

Revīzijā konstatēts, ka Satiksmes ministrija plānoto un ar Ministru kabineta rīkojumu²⁸¹ apstiprināto ieguldījumu lidostas “Rīga” pamatkapitālā līdz 2020.gada beigām nav veikusi, jo netika saņemts Eiropas Komisijas saskaņojums. Līdz ar to Valsts kontrole lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielinājumu 49,9 milj. *euro* apmērā šīs revīzijas apjomā izvērtēšanai neiekļauj.

Vienlaikus Valsts kontrole ir skaidrojusi iemeslus Eiropas Komisijas saskaņojuma kavējumam, jo lēmums par lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu 49,9 milj. *euro* apmērā pieņemts 23.04.2020.

Eiropas Komisijas lēmuma saņemšanas kavējumu lidosta “Rīga” pamato ar ilgu saskaņošanas procesu ar Eiropas Komisiju, kā arī Pagaidu regulējuma sākotnējām prasībām par valsts atbalsta atgriešanas nosacījumiem. Latvija vairākkārt ir sniegusi gan precizējošu informāciju, gan precizētu valsts atbalsta paziņojuma projektu.

Plānoto pamatkapitāla palielinājuma summu 49,9 milj. *euro* veido prognozētais Covid-19 ietekmes rezultātā radītais naudas plūsmas deficīts 2021.gada beigās.

Finansējuma pieprasījumā norādītais risks, ka bez valsts atbalsta lidosta “Rīga” ar 01.06.2020. būs spiesta pārtraukt operatīvo darbību, nav piepildījies. Lidosta “Rīga” to skaidro tā, ka faktiskā saimnieciskā darbība 2020.gadā bija labāka, nekā tas tika prognozēts dokumentu sagatavošanas brīdī, un to galvenokārt ietekmēja spēja samazināt saimnieciskās darbības izdevumus.

Saskaņā ar lidostas “Rīga” teikto turpmākai darbības nodrošināšanai ir jāsekmē iespējami ātrāka Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšana valsts atbalsta lietā.

23.04.2020. Ministru kabinets pieņēma lēmumu atbalstīt lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu, ieguldot tajā finanšu līdzekļus 49 912 210 *euro* apmērā, lai nodrošinātu ekonomiskās krīzes pārvarēšanu un ekonomiskās situācijas stabilizēšanu nozarē²⁸².

Vienlaikus lemts par atļauju lidostai “Rīga” nemaksāt dividendes no peļņas par 2019. gadu, kā arī par 2019. pārskata gadā gūtās peļņas daļas 20% apmērā (4 508 299 *euro*) novirzīšanu, lai segtu Covid-19 izraisītās krīzes rezultātā radītos zaudējumus²⁸³.

Lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu var veikt tikai pēc saskaņojuma saņemšanas no Eiropas Komisijas²⁸⁴.

Revīzijā konstatēts, ka līdz 2020.gada beigām Satiksmes ministrija pārskaitījumu lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielināšanai nav veikusi, līdz ar to izvērtēšanai šīs revīzijas apjomā plānotais lidostas “Rīga” pamatkapitāla palielinājums 49,9 milj. *euro* apmērā netiek iekļauts.

Vienlaikus revidenti ir skaidrojuši iemeslus, kāpēc tik ilgstoši nav saņemts Eiropas Komisijas saskaņojums.

Saskaņā ar lidostas “Rīga” teikto²⁸⁵ Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas kavējums ir saistīts ar ilgu saskaņošanas procesu ar Eiropas Komisiju, kā arī ar Eiropas Komisijas Pagaidu regulējuma²⁸⁶ sākotnējām prasībām par valsts atbalsta atgriešanas nosacījumiem:

- valsts atbalsta paziņojuma projekts sagatavots un iesniegts saskaņošanai Finanšu ministrijā 02.06.2020. Kopš šī brīža ir norisinājušās pārrunas ar Eiropas Komisiju par valsts atbalsta paziņojuma saturu, nosacījumiem un plānotā valsts atbalsta atgriešanas nosacījumiem;
- saskaņošanas gaitu ir apgrūtinājuši valsts atbalsta atgriešanas nosacījumi, periodiskās izmaiņas Eiropas Komisijas Pagaidu regulējumā un tā nosacījumu izpilde, lai lidostas “Rīga” saimnieciskā darbība būtu saderīga ar Eiropas Savienības iekšējā tirgus funkcionēšanas principiem;
- 13.10.2020. Eiropas Komisija veica grozījumus Pagaidu regulējumā, tādējādi Lidostai “Rīga” radās iespēja izpildīt Pagaidu regulējuma prasības attiecībā uz valsts atbalsta atgriešanas nosacījumiem. Pārstrādāts valsts atbalsta paziņojuma projekts 16.10.2020. atkārtoti nosūtīts izskatīšanai Eiropas Komisijai. Pēc informācijas apmaiņas ar Eiropas Komisiju 25.01.2021. Satiksmes ministrija sadarbībā ar lidostu “Rīga” ir sagatavojusi un iesniegusi visus Eiropas Komisijas pieprasītos dokumentus un informāciju.

Ministru kabineta lēmuma pieņemšanai sniegtā informācija²⁸⁷ liecina, ka plānoto pamatkapitāla palielinājuma summu 49,9 milj. *euro* apmērā veido prognozētais Covid-19 ietekmes rezultātā radītais naudas plūsmas deficīts 2021.gada beigās.

Norādīts²⁸⁸, ka lidostai valsts atbalsta piešķiršana ir kritiski svarīga darbības nodrošināšanai un normatīvajos aktos noteikto funkciju un pienākumu izpildei un gadījumā, ja valsts atbalsts netiek piešķirts, lidosta “Rīga” ar 01.06.2020. būs spiesta pārtraukt operatīvo darbību. Tāpat finansējuma nesaņemšanas gadījumā norādīti riski pārejošo saistību finansēšanai un turpmākai Kohēzijas fonda projektu īstenošanai.

Par lidostas “Rīga” darbību 2020.gadā bez plānotā valsts atbalsta saņemšanas saņemts skaidrojums no lidostas “Rīga”²⁸⁹:

- faktiskā saimnieciskā darbība 2020.gadā bija labāka, nekā tas tika prognozēts dokumentu sagatavošanas brīdī, un to galvenokārt ietekmēja Lidostas spēja samazināt saimnieciskās darbības izdevumus;
- lidosta “Rīga” 2020.gadā ir spējusi saimnieciski izlietot tās resursus, tādējādi lidosta “Rīga” šobrīd joprojām sedz izdevumus no pašu līdzekļiem. Atbilstoši operatīvajiem datiem 2020.gadā kopējie saimnieciskās darbības izdevumi ir tikuši samazināti par 36% jeb 15,5 milj. *euro* (samazinājums ir panākts, pārskatot personāla izdevumus (samazināti par 28%), atbilstoši saimnieciskās darbības apjomam pārskatot līgumu apjomus, pieņemot lēmumus par taupības pasākumu īstenošanu u.c. aktivitātēm). Salīdzinājumā ar 2020.gada budžetā apstiprināto ir ticis samazināts arī plānotais investīciju apjoms (samazinājums par 42,4%, samazinot plānoto investīciju apjomu 2020.gadā līdz 17,37 milj. *euro*);
- lai izvairītos no likviditātes riska līdz brīdim, kad tiek palielināts pamatkapitāls, lidosta “Rīga” ir noslēgusi līgumu ar “OP Corporate Bank” par 20 milj. *euro* kredītlīnijas pieejamību. 25.01.2021. kredītlīnijas līdzekļi vēl nebija izmantoti.

Turpmākai darbības nodrošināšanai saskaņā ar lidostas “Rīga” teikto ir jāsekmē iespējami ātrāka Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšana valsts atbalsta lietā. Līdz ar valsts atbalsta saņemšanu lidosta “Rīga” atmaksās kredītlīnijas līdzekļus “OP Corporate Bank”, ja līdz valsts atbalsta saņemšanas brīdim būs radusies nepieciešamība izmantot kredītlīnijas ietvaros saņemtos līdzekļus.

Revīzijas raksturojums

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir pārbaudīt gada pārskatu, vai saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par konsolidētā kopbudžeta izpildi 2020.gadā, par valsts konsolidēto grāmatvedības bilanci 2020.gada 31.decembrī un par valsts konsolidēto parādu 2020.gada 31.decembrī un vai saimnieciskā gada pārskats ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Revīzijas mērķis ietver pārbaūžu veikšanu par **papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījumu pamatotību un faktisko izlietojumu**, ko Valsts kontrole ir izvirzījusi par galveno revīzijas jautājumu 701.starptautiskā revīzijas standarta “Ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem neatkarīga revidenta ziņojumā” izpratnē.

Šajā starpziņojumā ir apkopota informācija par veiktajām pārbaudēm Satiksmes ministrijā, AS “Air Baltic Corporation” un VAS “Latvijas gaisa satiksme” par **papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījumu pamatotību un faktisko izlietojumu**.

Juridiskais pamatojums

Pārbaudes veiktas un starpziņojums sagatavots finanšu revīzijas “Par Latvijas Republikas 2020.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem” ietvaros (Valsts kontroles Revīzijas un metodoloģijas departamenta 13.07.2020. revīzijas grafiks Nr.2.4.1-36/2020) un pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 3.punkta c) apakšpunktu.

Revidentu atbildība

Valsts kontrole ir atbildīga par revīzijas vadību, pārraudzību, veikšanu, starpziņojuma sagatavošanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem. Revīzija veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Saskaņā ar šiem standartiem revīzijas grupa ievēro ētikas prasības un pārbaudi plāno un veic, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījums ir pamatots un faktiskais izlietojums atbilst piešķiruma mērķim.

Revidējamās vienības atbildība

Satiksmes ministrija ir atbildīga par to, lai nodrošinātu, ka papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījums ir pamatots un faktiskais izlietojums atbilst piešķiruma mērķim.

Revīzijas apjoms

Revīzijas gaitā Valsts kontrole veica pārbaudes procedūras par laika posmā no 12.03.2020. līdz 31.12.2020. papildu 256 000 000 *euro* apmērā piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījuma pamatotību un faktiskā izlietojuma atbilstību piešķiruma mērķim.

Apjoma ierobežojumi: Valsts kontrole vērs uzmanību, ka pārbaudes ietvaros nav veikta pārbaude par VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga”” pamatkapitāla palielināšanai piešķirto finansējumu

49 912 210 *euro* apmērā, jo līdz 31.12.2020. Satiksmes ministrija nav veikusi pārskaitījumu VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga”” pamatkapitāla palielināšanai.

Šajā starpziņojumā norādītā informācija par galveno revīzijas jautājumu – papildus piešķirto līdzekļu Covid-19 seku novēršanai pieprasījumu pamatotība un faktiskais izlietojums – apkopotā veidā tiks iekļauta arī Valsts kontroles ziņojumā “Par Latvijas Republikas 2020.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem”.

Sektora vadītāja

L.Reine

Departamenta direktore

I.Kalvāne

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Atsauces

- ¹ Starptautiskos revīzijas standartus finanšu revīziju jomā izmanto arī Starptautiskā Augstāko revīzijas iestāžu organizācija (INTOSAI), līdz ar to tie ir saistoši Valsts kontrolei, kas veic revīzijas saskaņā ar starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem
- ² Ministru kabineta 12.03.2020. rīkojums Nr.103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”
- ³ Ministru kabineta 06.11.2020. rīkojums N.655 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”
- ⁴ Valsts prezidenta 23.03.2020. paziņojums Nr.8 “Valsts konstitucionālo orgānu darbības pamatprincipi ārkārtējā situācijā”
- ⁵ Valsts kontroles aplēse, kas balstīta uz Ministru kabineta lēmumiem par Covid-19 pandēmijas radītās krīzes pārvarēšanai, seku mazināšanai un novēršanai piešķirtajiem līdzekļiem
- ⁶ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr. 256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ⁷ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ⁸ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga”” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ⁹ <https://www.sam.gov.lv/lv/aviacija> Resurss skatīts 08.02.2021.
- ¹⁰ Ministru kabineta 27.12.2013. rīkojums Nr.683 “Par Transporta attīstības pamatnostādņem 2014.–2020.gadam” un Transporta attīstības pamatnostādņu projekts 2021.-2027.gadam
- ¹¹ Eiropas Komisijas 03.07.2020. lēmums Valsts Atbalsts SA.56943 (2020/N) – *Latvija* COVID-19: airBaltic rekapitalizācija (State Aid SA.56943 (2020/N) – *Latvia* COVID-19: Recapitalisation of airBaltic)
- ¹² Eiropas Komisijas lēmuma 160.punkts
- ¹³ Eiropas Komisijas lēmuma 83.punkts, Pagaidu regulējuma 49. punkta a) apakšpunkts, 97.punkts, 114.punkts
- ¹⁴ Atbilstoši Eiropas Komisijas Pamatnostādņem par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai
- ¹⁵ Eiropas Komisijas lēmuma 2.9. un 3.3.5. sadaļa
- ¹⁶ PKC 06.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/39 un 30.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/54 “Par precizēto informatīvo ziņojumu par COVID-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību (TA-466-IP)
- ¹⁷ Eiropas Komisijas 03.07.2020. lēmums Valsts Atbalsts SA.56943 (2020/N) – *Latvija* COVID-19: airBaltic rekapitalizācija (State Aid SA.56943 (2020/N) – *Latvia* COVID-19: Recapitalisation of airBaltic)
- ¹⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, Ministru kabineta 08.05.2012. noteikumi Nr.326 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”
- ¹⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 22.panta otrā daļa 2.apakšpunkts, 26.panta trešā un ceturtnā daļa
- ²⁰ Likuma “Par aviāciju” 42.pants
- ²¹ Ministru kabineta 12.03.2020. rīkojuma Nr. 103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” 4.16.apakšpunkts (zaudējis spēku no 10.06.2020.)
- ²² Likuma “Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību” 22.pants (zaudējis spēku no 10.06.2020.)
- ²³ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.242 “Satiksmes ministrijas nolikums” 25. un 26.punkts
- ²⁴ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ²⁵ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga”” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ²⁶ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ²⁷ Ministru kabineta 19.05.2020. sēdes protokola Nr.34 33.§ Informatīvais ziņojums “Par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējuma pārdalēm un risinājumiem COVID-19 seku mazināšanai” 2.punkts
- ²⁸ Ministru kabineta 12.03.2020. rīkojums Nr.103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (zaudējis spēku no 10.06.2020.)

- ²⁹ Ministru kabineta 12.03.2020. rīkojuma Nr. 103 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” 4.16.apakšpunkts (zaudējis spēku no 10.06.2020.)
- ³⁰ Likums “Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību” (zaudējis spēku no 10.06.2020.)
- ³¹ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojums Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu”
- ³² Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ³³ Finanšu ministrijas 31.03.2020. rīkojums Nr.103 “Par apropriācijas palielināšanu”
- ³⁴ VAS “Latvijas gaisa satiksme” 01.04.2020. kārtējā akcionāru sapulce (protokols Nr.2)
- ³⁵ Satiksmes ministrijas grāmatvedības dati par 06.04.2020. veikto pārskaitījumu VAS “Latvijas gaisa satiksme”
- ³⁶ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojums Nr. 219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga”” pamatkapitāla palielināšanu”
- ³⁷ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ³⁸ Eiropas Komisijas 03.07.2020. lēmums lietā Nr.SA.56943 (2020/N) “COVID-19: airBaltic rekapitalizācija”
- ³⁹ Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojums Nr.372 “Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 8.maija rīkojumā Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ⁴⁰ Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojums Nr.373 “Par akciju sabiedrībai “Air Baltic Corporation” izsniegtā Valsts kases aizdevuma procentu atmaksu”
- ⁴¹ Finanšu ministrijas 16.07.2020. rīkojums Nr.260 “Par apropriācijas palielināšanu”
- ⁴² Satiksmes ministrijas grāmatvedības dati par 17.07.2020. veikto pārskaitījumu airBaltic
- ⁴³ <https://www.airbaltic.com/lv/korporativa-parvaldiba> Resurss skatīts 30.10.2020.
- ⁴⁴ <https://www.sam.gov.lv/lv/aviacija> Resurss skatīts 08.02.2021.
- ⁴⁵ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojuma Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” 1. un 2.punkts (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ⁴⁶ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojuma Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” 5. un 6.punkts (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ⁴⁷ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”, informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 24.03.2020. sēdē (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ⁴⁸ Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 2. un 3.punktu un Komerclikuma 19.pantu
- ⁴⁹ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojuma Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ⁵⁰ https://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/Deklasificetie_dokumenti/dekl_sm_zino_240320_abc.pdf Resurss skatīts 16.09.2020.
- ⁵¹ Finanšu ministrijas 24.03.2020. atzinums Nr./12/A-7/1357-ip Par informatīvo ziņojumu “Par airBaltic 2019.gada darbības rezultātiem un Covid-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību” un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu
- ⁵² PKC 23.03.2020. vēstule Satiksmes ministrijai Nr.1.2.-5.1/1.2-5/34 “Informatīvais ziņojums par airBaltic 2019.gada darbības rezultātiem un Covid-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projekts”
- ⁵³ Ministru kabineta 24.03.2020. sēdes protokola Nr.17. 29.§
- ⁵⁴ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojums Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ⁵⁵ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ⁵⁶ 23.04.2020. airBaltic valde un padome apstiprinājusi airBaltic vadības izstrādāto biznesa plānu “Destination 2025 CLEAN”
- ⁵⁷ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ⁵⁸ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojums Nr. 256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ⁵⁹ AIRCRAFT LEASING Aircraft Leasing 1 SIA 26.04.2020. vēstule
- ⁶⁰ PKC 06.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/39 un 30.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/54 “Par precizēto informatīvo ziņojumu par COVID-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību (TA-466-IP)
- ⁶¹ Eiropas Komisijas 03.07.2020. lēmums Valsts Atbalsts SA.56943 (2020/N) – *Latvija* COVID-19: airBaltic rekapitalizācija (State Aid SA.56943 (2020/N) – *Latvia* COVID-19: Recapitalisation of airBaltic)

- ⁶² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/IP_20_1274 Resurss skatīts 03.02.2021.
- ⁶³ Eiropas Komisijas lēmuma 1., 2.punktspunkti
- ⁶⁴ Eiropas Komisijas lēmuma 4.punkts
- ⁶⁵ Eiropas Komisijas lēmuma 13.punkts
- ⁶⁶ 20.03.2020. Eiropas Komisijas paziņojums – Valsts atbalsta pasākumu Pagaidu regulējums ekonomikas atbalstam pašreizējā COVID-19 uzliesmojuma gadījumā (2020/C 91 I/01) ar grozījumiem
- ⁶⁷ Eiropas Komisijas lēmuma 103.punkts
- ⁶⁸ Eiropas Komisijas lēmuma 108.punkts
- ⁶⁹ Eiropas Komisijas lēmuma 111. punkts
- ⁷⁰ Eiropas Komisijas lēmuma 160.punkts
- ⁷¹ Eiropas Komisijas lēmuma 83.punkts, Pagaidu regulējuma 49.punkta a) apakšpunkts
- ⁷² Eiropas Komisijas lēmuma 119.punkts
- ⁷³ Eiropas Komisijas lēmuma 92.punkts
- ⁷⁴ Eiropas Komisijas lēmuma 97.punkts
- ⁷⁵ <http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>. Resurss skatīts 05.02.2021.
- ⁷⁶ 16.10.2020. publikācija “Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī”:: [JOCE C/346/2020](https://eur-lex.europa.eu/JOCE.do?numdoc=10000346) Resurss skatīts 05.02.2021.
- ⁷⁷ Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojums Nr.373 “Par akciju sabiedrībai “Air Baltic Corporation” izsniegtā Valsts kases aizdevuma procentu atmaksu”
- ⁷⁸ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ⁷⁹ Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojuma Nr.373 “Par akciju sabiedrībai “Air Baltic Corporation” izsniegtā Valsts kases aizdevuma procentu atmaksu” 2.punkts
- ⁸⁰ Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojums Nr.372 “Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 8.maija rīkojumā Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ⁸¹ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojums Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ⁸² Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” 7.punkts
- ⁸³ PKC 09.07.2020. atzinums Nr.1.2-5.1/81 “Par Ministru kabineta rīkojumu projektiem”
- ⁸⁴ Ministru kabineta rīkojumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 8.maija rīkojumā Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” un “Par Ministru kabineta 2020.gada 31.marta rīkojuma Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” atcelšanu” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija) (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ⁸⁵ Ministru kabineta 07.05.2020. sēdes protokols Nr.31., 10.§.§ un Ministru kabineta 14.07.2020. sēdes protokols Nr.44., 74.§
- ⁸⁶ 09.10.2020. Valsts kontroles intervija ar Satiksmes ministriju “Par piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās (airBaltic)”, protokols
- ⁸⁷ 15.10.2020. Valsts kontroles intervija ar PKC “Par PKC kompetences jautājumiem saistībā ar Covid-19 seku novēršanai Satiksmes ministrijai piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās”, protokols.
- ⁸⁸ 20.01.2021. Valsts kontroles intervija ar airBaltic “Saruna revīzijas ietvaros par ieguldījumu airBaltic pamatkapitālā”, protokols
- ⁸⁹ Ministru kabineta 07.05.2020. sēdes protokols Nr.31., 10.§ un Ministru kabineta 14.07.2020. sēdes protokols Nr.44., 74.§
- ⁹⁰ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 19.05.2020. sēdē
- ⁹¹ Satiksmes ministrijas 09.10.2020. vēstule Nr.02-03-IP/229 ar pielikumā pievienoto 20.07.2020. airBaltic sagatavoto kopsavilkumu par airBaltic darbību un piešķirtā finansējuma pamatojumu
- ⁹² 17.04.2020. PKC vēstule Nr.1.2.-4.1/20 “Par Ministru kabinetā iesniedzamo informāciju lēmuma pieņemšanai par valsts atbalstu valsts izšķirošā ietekmē esošai kapitālsabiedrībai ārkārtas situācijas laikā”
- ⁹³ 09.10.2020. Valsts kontroles intervija ar Satiksmes ministriju “Par piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās (airBaltic)”, protokols, un 15.10.2020. Valsts kontroles intervija ar PKC “Par PKC kompetences jautājumiem saistībā ar Covid-19 seku novēršanai Satiksmes ministrijai piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās”, protokols, PKC 30.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/54
- ⁹⁴ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” (zaudējis spēku no 15.07.2020.) un Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojums Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” un to grozījumu pamatojošie dokumenti

- ⁹⁵ Satiksmes ministrijas 12.06.2020. vēstule Valsts kontrolei Nr.02-03-IP/126 “Par Valsts kontroles informācijas pieprasījumu revīzijā Nr.2.4.1-15/2020”, Satiksmes ministrijas 19.05.2020. vēstule Finanšu ministrijai FM Nr.02-03-IP/96 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” un Satiksmes ministrijas 07.08.2020. e-pasta vēstule “Par nepieciešamo informāciju 2020.gada SGP revīzijā”
- ⁹⁶ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojuma Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” (zaudējis spēku no 15.07.2020.) un Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ⁹⁷ 09.10.2020. Valsts kontroles intervija ar Satiksmes ministriju “Par piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās (airBaltic)” un 15.10.2020. Valsts kontroles intervija ar PKC “Par PKC kompetences jautājumiem saistībā ar Covid-19 seku novēršanai Satiksmes ministrijai piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās”
- ⁹⁸ Satiksmes ministrijas 17.09.2020. e-pasta vēstule “Par nepieciešamo informāciju 2020.gada SGP revīzijā”
- ⁹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2021:053:FULL&from=EN> Resurss skatīts 19.02.2020.
- ¹⁰⁰ Satiksmes ministrijas 17.09.2020. Satiksmes ministrijas e-pasta vēstule “Par nepieciešamo informāciju 2020.gada SGP revīzijā”
- ¹⁰¹ 20.01.2021. Valsts kontroles intervija ar airBaltic “Saruna revīzijas ietvaros par ieguldījumu airBaltic pamatkapitālā”, protokols
- ¹⁰² Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”, informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 24.03.2020. sēdē (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ¹⁰³ PKC 29.06.2020. vēstule Satiksmes ministrijai Nr.1.2-5.1/79 “Par AS “Air Baltic Corporation” 2019.gada darbības rezultātiem”
- ¹⁰⁴ Eiropas Komisijas lēmuma 3.3.2.1. un 3.3.2.3.sadaļa
- ¹⁰⁵ https://www.airbaltic.com/about/investors/final-prospectus-66072893_1-.pdf Resurss skatīts 08.02.2021.
- ¹⁰⁶ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvā ziņojuma III sadaļas B.apakšsadaļa, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ¹⁰⁷ airBaltic gada pārskati par 2017., 2018. un 2019.gadu
- ¹⁰⁸ PKC 06.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/39
- ¹⁰⁸ PKC 30.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/54 un PKC 06.04.2020. atzinums Nr.1.2.-5.1/39
- ¹⁰⁹ Komerclikuma 161.pants
- ¹¹⁰ Eiropas Komisijas lēmuma 51.punkts
- ¹¹¹ Informācija no airBaltic gada pārskata par 2018.gadu. Resurss: https://www.airbaltic.com/about/annual_reports/report2018.pdf Resurss skatīts 22.02.2021.
- ¹¹² Informācija no airBaltic gada pārskata par 2018.gadu. Resurss: https://www.airbaltic.com/about/annual_reports/report2018.pdf Resurss skatīts 22.02.2021.
- ¹¹³ Informācija no airBaltic gada pārskata par 2019.gadu. Resurss: https://www.airbaltic.com/about/annual_reports/report2019.pdf Resurss skatīts 22.02.2021.
- ¹¹⁴ airBaltic 28.01.2021. e-pasta vēstule “airBaltic 2020.gada rezultāti”
- ¹¹⁵ Saskaņā ar airBaltic konsolidēto finanšu pārskatu, kas tika pievienots obligāciju emisijas prospektam, airBaltic 2017.gadā bija zaudējumi 18,7 milj.euro apmērā, kas saistīts ar atliktā uzņēmumu ienākumu nodokļa aktīva norakstīšanu
- ¹¹⁶ airBaltic 2018.gada vadības ziņojums
- ¹¹⁷ airBaltic 09.04.2021. e-pasta vēstule “Par ziņojumu par ieguldījumiem aviācijas nozares kapitālsabiedrībās Covid-19 seku mazināšanai”
- ¹¹⁸ 20.01.2021. Valsts kontroles intervija ar airBaltic “Saruna revīzijas ietvaros par ieguldījumu airBaltic pamatkapitālā”, protokols, airBaltic 09.04.2021. e-pasta vēstule “Par ziņojumu par ieguldījumiem aviācijas nozares kapitālsabiedrībās Covid-19 seku mazināšanai”
- ¹¹⁹ airBaltic 17.12.2020. e-pasta vēstule Nr.206/12/20
- ¹²⁰ Satiksmes ministrijas 24.03.2021. vēstule Nr.02-03-IP/85 “Par Satiksmes ministrijas viedokļa sniegšanu par Revīzijas starpziņojuma projektu”
- ¹²¹ Ministru kabineta 27.12.2013. rīkojums Nr.683 “Par Transporta attīstības pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam”
- ¹²² 1.5. uzdevums “Attīstīt Rīgu par nozīmīgu Ziemeļeiropas gaisa satiksmes centru” Satiksmes ministrijas atbildībā esošu pasākumu izpildē: *pasākums.1.5.1. airBaltic finanšu situācijas stabilizācija un tālākas attīstības nodrošināšana un pasākums 1.5.3. Jaunu starpvaldību nolīgumu par gaisa satiksmi sagatavošana un parakstīšana, radot priekšnoteikumus lidojumu maršrutu tīkla paplašināšanai*

- ¹²³ https://www.sam.gov.lv/sites/sam/files/media_file/tap-2021-2027_pec-sa-3.pdf TAP pēc sabiedriskās apspriešanas. Resurss skatīts 12.02.2021.
- ¹²⁴ 2.2.1. Atbilstoši pieprasījumam paplašināt lidojumu maršrutu tīklu un veicināt tranzīta plūsmas attīstību lidostā "Rīga", vienlaikus plānojot un īstenojot pasākumus ietekmes uz vidi mazināšanai un 5.5. Veicināt un atbalstīt gaisa kuģu pilotu apmācības
- ¹²⁵ Komisijas paziņojums Eiropas parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu Komitejai. Aviācijas stratēģija Eiropai Briselē, 7.12.2015. COM(2015) 598 final
- ¹²⁶ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 "Par akciju sabiedrības "Air Baltic Corporation" pamatkapitāla palielināšanu" 1.punkts
- ¹²⁷ Eiropas Komisijas lēmuma 4.punkts
- ¹²⁸ Ministru kabineta 31.03.2020. rīkojums Nr.139 "Par akciju sabiedrības "Air Baltic Corporation" pamatkapitāla palielināšanu", informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 24.03.2020. sēdē (zaudējis spēku no 15.07.2020.)
- ¹²⁹ PKC 23.03.2020. vēstule Satiksmes ministrijai Nr.1.2-5.1/1.2-5/34 "Informatīvais ziņojums par airBaltic 2019.gada darbības rezultātiem un Covid-19 pandēmijas ietekmi uz airBaltic darbību un Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projekts"
- ¹³⁰ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 "Par akciju sabiedrības "Air Baltic Corporation" pamatkapitāla palielināšanu" informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ¹³¹ airBaltic 17.12.2020. e-pasta vēstule Nr.206/12/20
- ¹³² airBaltic 17.12.2020. e-pasta vēstules Nr.206/12/20 pielikums "KPI matrix for equity injection by the state to overcome Covid-19 crisis"
- ¹³³ airBaltic 09.04.2021. e-pasta vēstule "Par ziņojumu par ieguldījumiem aviācijas nozares kapitālsabiedrībās Covid-19 seku mazināšanai"
- ¹³⁴ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 "Par akciju sabiedrības "Air Baltic Corporation" pamatkapitāla palielināšanu" informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ¹³⁵ Eiropas Komisijas lēmuma 2.7.2., 2.7.4., 2.7.5., 2.7.6., 3.3.3.2.sadaļa
- ¹³⁶ Eiropas Komisijas lēmuma 2.9. un 3.3.5.sadaļa
- ¹³⁷ Satiksmes ministrijas 07.08.2020. e-pasta vēstule "Par nepieciešamo informāciju 2020.gada SGP revīzijā"
- ¹³⁸ Satiksmes ministrijas 31.07.2020. vēstule Nr.02-03-IP/167 "Par Eiropas Komisijas lēmumu lietā Nr.SA.56943 (220/N)"
- ¹³⁹ Satiksmes ministrijas 03.08.2020. vēstule Nr.02-03-IP/169 "Par Eiropas Komisijas lēmumu lietā Nr.SA.56943 (220/N)"
- ¹⁴⁰ PKC 17.04.2020. vēstule nozaru ministrijām Nr.1.2.-4.1/20 "Par Ministru kabinetā iesniedzamo informāciju lēmuma pieņemšanai par valsts atbalstu valsts izšķirošā ietekmē esošai kapitālsabiedrībai ārkārtas situācijas laikā"
- ¹⁴¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, Ministru kabineta 08.05.2012. noteikumi Nr.326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs"
- ¹⁴² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 22.panta otrā daļa 2.apakšpunkts, 26.panta trešā un ceturtnā daļa
- ¹⁴³ Komerclikums, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, Ministru kabineta 09.02.2016. noteikumi Nr.95 "Kārtība, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme" u.c.
- ¹⁴⁴ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.242 "Satiksmes ministrijas nolikums" 1.,; 6.4. un 9.5.punktspunkti
- ¹⁴⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma izpratnē
- ¹⁴⁶ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.242 "Satiksmes ministrijas nolikums" 26.1.apakšpunkts
- ¹⁴⁷ <http://www.valstskapitals.gov.lv/lv/par-mums/pkc-koordinācijas-institūcija/> Resurss skatīts 15.02.2021.
- ¹⁴⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 22.pants
- ¹⁴⁹ 17.04.2020. PKC vēstule Nr.1.2.-4.1/20 "Par Ministru kabinetā iesniedzamo informāciju lēmuma pieņemšanai par valsts atbalstu valsts izšķirošā ietekmē esošai kapitālsabiedrībai ārkārtas situācijas laikā"
- ¹⁵⁰ Komerclikums, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums (kur attiecināms)
- ¹⁵¹ Revīzijā skatīts 31.03.2020. pilnvarojuma līgums par AS "Air Baltic Corporation" padomes locekļa pienākumu izpildi starp Satiksmes ministriju kā kapitāla daļu turētāju un Padomes locekli
- ¹⁵² Komerclikums, Civillikums u.c.
- ¹⁵³ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojums Nr. 256 "Par akciju sabiedrības "Air Baltic Corporation" pamatkapitāla palielināšanu"
- ¹⁵⁴ 15.07.2020. airBaltic ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.AK2/2020
- ¹⁵⁵ 15.07.2020. valsts atbalsta līgums starp Satiksmes ministriju un airBaltic
- ¹⁵⁶ Finanšu ministrijas 16.07.2020. rīkojums Nr.260 "Par apropiācijas palielināšanu"

- ¹⁵⁷ Ministru kabineta 15.07.2020. rīkojums Nr.372 “Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 8.maija rīkojumā Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu”
- ¹⁵⁸ <https://company.lursoft.lv/air-baltic-corporation/40003245752> *Apmaksātais un reģistrētais pamatkapitāls – 506 472 824.00 euro (Reģistrēts UR 04.08.2020)* Resurss skatīts 21.01.2021.
- ¹⁵⁹ Satiksmes ministrijas 15.10.2020. e-pasta vēstule “par Eiropas Komisijas lēmuma airBaltic lietā 61.punktu”
- ¹⁶⁰ Saite <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>, informācijas iegūšanai jāatzīmē valsts “Latvija” un jāieraksta piešķirtais lietas numurs - SA.56943
- ¹⁶¹ <https://www.db.lv/zinas/airbaltic-iesniegusi-risinajumu-valsts-ieguldijuma-atgusanai-499962> Resurss skatīts 15.02.2021.
- ¹⁶² Satiksmes ministrijas 16.02.2021. e-pasta vēstule “Par papildus nepieciešamo informāciju SGP revīzijā”
- ¹⁶³ 27.10.2020. Ministru kabineta sēde (TA-1942) IP lieta “Informatīvais ziņojums par nepieciešamajiem grozījumiem Air Baltic Corporation AS 2016.gada 4.februāra akcionāru līgumā (ar grozījumiem)”
- ¹⁶⁴ 27.10.2020. Ministru kabineta sēde (TA-1942) IP lieta “Informatīvais ziņojums par nepieciešamajiem grozījumiem Air Baltic Corporation AS 2016.gada 4.februāra akcionāru līgumā (ar grozījumiem)”
- ¹⁶⁵ Ministru kabineta 11.02.2021. sēdes protokola Nr.15 43.§. Informatīvais ziņojums "Par stratēģiju airBaltic rekapitalizācijas rezultātā iegūtās valsts līdzdalības izbeigšanai"
- ¹⁶⁶ Satiksmes ministrijas 31.07.2020. vēstule Nr.02-03-IP/167 “Par Eiropas Komisijas lēmumu lietā Nr.SA.56943 (220/N)”
- ¹⁶⁷ Pamatojoties uz Eiropas Komisijas lēmumu, diskusiju procesā ar Eiropas Komisiju Latvijas puse ir lūgusi “KPMG Baltics” izmantot konservatīvākas biznesa projekcijas attiecībā uz pārvaldājuma apjomu prognozēm, tai skaitā paredzot, ka 2019.gada faktiskie pasažieru apjomi tiks sasniegti 2022.gadā, nevis 2021.gadā, kā bija ietverts precizētajā airBaltic biznesa plānā “Destination 2025 CLEAN”. 2025.gada pasažieru pārvaldājuma prognoze ir samazināta līdz 8,55 miljoniem pasažieru, bet precizētajā airBaltic biznesa plānā šī prognoze bija 10,398 miljoni pasažieru
- ¹⁶⁸ airBaltic 07.10.2020. vēstule Satiksmes ministrijai “Par Eiropas Komisijas lēmumu lietā Nr.SA.56943 (2020/N)
- ¹⁶⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 8., 26., 57.pants
- ¹⁷⁰ Ministru kabineta 09.02.2016. noteikumi Nr.95 “Kārtība, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme”
- ¹⁷¹ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” dokumenti
- ¹⁷² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 26.panta otrā un trešā daļa
- ¹⁷³ PKC vērtējumi par airBaltic 2018. un 2019.gada darbības rezultātiem
- ¹⁷⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 8., 26., 57.pants
- ¹⁷⁵ airBaltic 17.12.2020. e-pasta vēstule Nr.206/12/20
- ¹⁷⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums
- ¹⁷⁷ Ministru kabineta 09.02.2016. noteikumi Nr.95 “Kārtība, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme”
- ¹⁷⁸ Satiksmes ministrijas 07.01.2021. e-pasta vēstule “Par papildus nepieciešamo informāciju SGP revīzijā”
- ¹⁷⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 2.pants
- ¹⁸⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums
- ¹⁸¹ Ministru kabineta 09.02.2016. noteikumi Nr.95 “Kārtība, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme”
- ¹⁸² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 8. panta otrās daļas 1) apakšpunkts, 26.panta trešā un ceturta daļa, 27.pants
- ¹⁸³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 57.panta ceturtais daļas 6.apakšpunkts
- ¹⁸⁴ airBaltic 09.04.2021. e-pasta vēstule “Par ziņojumu par ieguldījumiem aviācijas nozares kapitālsabiedrībās Covid-19 seku mazināšanai”
- ¹⁸⁵ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” dokumenti
- ¹⁸⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 22.panta 2.daļas 6.apakšpunkts
- ¹⁸⁷ Ministru kabineta 08.05.2012. noteikumu Nr.326 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs” 1., 2. un 6.punktspunkti
- ¹⁸⁸ Satiksmes ministrijas 09.01.2020. iekšējie noteikumi Nr.01-02/1 “Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība”
- ¹⁸⁹ Satiksmes ministrijas 09.01.2020. iekšējo noteikumu Nr.01-02/1 “Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība” 3.punkts
- ¹⁹⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1.pants
- ¹⁹¹ Satiksmes ministrijas 07.08.2020. e-pasta vēstule “Par nepieciešamo informāciju 2020.gada SGP revīzijā”
- ¹⁹² Satiksmes ministrijas 09.10.2020. vēstule Nr.02-03-IP/229 “Par revīzijai nepieciešamo informāciju”

- ¹⁹³ 08.12.2015. Ministru kabineta lēmums - protokols Nr.66, 68.§ “*Informatīvais ziņojums “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” biznesa plānu”*”, 3. punkts
- ¹⁹⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 27.pants
- ¹⁹⁵ Ministru kabineta 09.02.2016. noteikumi Nr.95 “Kārtība, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme”
- ¹⁹⁶ PKC vērtējumi par airBaltic 2018. un 2019.gada darbības rezultātiem
- ¹⁹⁷ Satiksmes ministrijas vērtējumi par airBaltic 2018. un 2019.gada darbības rezultātiem
- ¹⁹⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 27.panta ceturtdaļa
- ¹⁹⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 27.panta piektdaļa
- ²⁰⁰ Revīzijā izskatīta “airBaltic padomes locekļu sniegtā informācija” par 2018., 2019. un 2020.gada 1., 2., 3. un 4.ceturksni
- ²⁰¹ Revīzijā izskatīti Satiksmes ministrijas finansista atzinumi par airBaltic finansiālajiem rādītājiem 2020.gada 1. un 3.ceturksnīcēt
- ²⁰² Satiksmes ministrijas finansista atzinumi par airBaltic finansiālajiem rādītājiem 2020.gada 1. un 3.ceturksnīcēt
- ²⁰³ 09.10.2020. Valsts kontroles intervija ar Satiksmes ministriju “Par piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās (airBaltic)”
- ²⁰⁴ 08.12.2015. Ministru kabineta lēmums - protokols Nr.66, 68.§ “*Informatīvais ziņojums “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” biznesa plānu”*”, 3. punkts
- ²⁰⁵ <https://www.tm.gov.lv/lv/g20oecd-korporativas-parvaldibas-principi> Resurss skatīts 17.02.2021.
- ²⁰⁶ <https://www.airbaltic.com/lv/korporativa-parvaldiba> Resurss skatīts 26.03.2021.
- ²⁰⁷ Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums
- ²⁰⁸ 12.04.2018. airBaltic kārtējās akcionāru sapulces protokols Nr.AK1/2018
- ²⁰⁹ https://www.airbaltic.com/about/investors/final-prospectus-66072893_1-.pdf Resurss skatīts 08.02.2021.
- ²¹⁰ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 19.05.2020. sēdē
- ²¹¹ Revīzijā analizētas nacionālās informācijas aģentūras LETA, kā arī citu plašsaziņasplašsaziņas līdzekļu publikācijas par airBaltic, sagatavots kopsavilkums
- ²¹² <https://www.leta.lv/archive/search/?patern=airbaltic&item=4E2C39E4-0710-4FAE-AB6F-A90057C1205E&date=-7200,1609624800&mode=wide> Resurss skatīts 26.02.2021.
- ²¹³ <https://www.leta.lv/archive/search/?patern=airbaltic&item=11DD3955-69CA-4CB0-9A13-5AED4C66DA26&date=-7200,1609624800&mode=wide> Resurss skatīts 26.02.2021.
- ²¹⁴ <https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/12.11.2020-sodienas-jautajums-satiksmes-nozare-situacija-ar-celkiem-ostam-av.id202078/> Resurss skatīts 26.02.2021.
- ²¹⁵ <https://www.leta.lv/archive/search/?patern=airbaltic&item=68120669-9DCA-41BA-8260-C3B2D785BA58&date=-7200,1609624800&mode=wide> Resurss skatīts 26.02.2021.
- ²¹⁶ <https://www.leta.lv/archive/search/?patern=airbaltic&item=FDD675B8-5127-428C-9A9C-6557B7BB0690&date=-7200,1609624800&mode=wide> Resurss skatīts 26.02.2021.
- ²¹⁷ https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/satiksmes-ministrs-valdiba-bus-gatava-lemt-par-atkartotu-atbalstuaairbaltic.a393049/?utm_source=MLpoust&utm_campaign=news&utm_medium=soc&fbclid=IwAR0X079ZexlVo4Qf9l8GevyqWxXvyU4fkD5YHxUr_jlbMXrfrJ33F3lujj0 Resurss skatīts 26.02.2021.
- ²¹⁸ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr. 256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” 4.punkts
- ²¹⁹ 17.07.2020. maksājumu uzdevums Nr.0001
- ²²⁰ Ministru kabineta 17.12.2019. noteikumi Nr. 652 “Kārtība, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu”
- ²²¹ 10.02.2021. airBaltic e-pasta vēstule “Plānotie maksājumi”
- ²²² 04.02.2021. airBaltic e-pasta vēstulepasts “Naudas plūsma”
- ²²³ 14.12.2011. aizdevuma līguma Nr.A1/1/F11/796 starp Finanšu ministriju, airBaltic un Satiksmes ministriju par airBaltic komercdarbībai nepieciešamās naudas plūsmas finansēšanu 4.4.punkts
- ²²⁴ 10.02.2021. airBaltic e-pasta vēstule “Naudas izlietojums”
- ²²⁵ airBaltic 28.01.2021. e-pasta vēstule “airBaltic 2020.gada rezultāti” un airBaltic 03.02.2021. e-pasta vēstule “airBaltic naudas plūsma 2020.pdf”
- ²²⁶ Ministru kabineta 08.05.2020. rīkojuma Nr.256 “Par akciju sabiedrības “Air Baltic Corporation” pamatkapitāla palielināšanu” informatīvais ziņojums, izskatīts Ministru kabineta 07.05.2020. sēdē
- ²²⁷ Satiksmes ministrijas 09.10.2020. vēstule Nr.02-03-IP/229 ar pielikumā pievienoto 20.07.2020. airBaltic sagatavoto kopsavilkumu par airBaltic darbību un piešķirtā finansējuma pamatojumu

- ²²⁸ 20.01.2021. Valsts kontroles, airBaltic un Satiksmes ministrijas pārstāvju intervija “Par piešķirtajiem līdzekļiem pamatkapitāla palielināšanai kapitālsabiedrībās (airBaltic)”
- ²²⁹ Ministru kabineta 15.10.2013. noteikumi Nr.1112 “Gaisa kuģu lidojumu procedūras izstrādes, validēšanas, apstiprināšanas un uzturēšanas kārtība”, Ministru kabineta 12.01.2016. noteikumi Nr.26 “Gaisa telpas pārvaldības kārtība, gaisa telpas struktūra un tās mainīšanas kārtība”, Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.487 “Aeronavigācijas informācijas sagatavošanas un izplatīšanas kārtība”, Ministru kabineta 16.11.2016. noteikumi Nr.730 “Gaisa satiksmes vadības dienesta dispečeru, gaisa satiksmes informatīvā dienesta operatoru un to apmācību sniedzēju sertificēšanas kārtība” u.c.
- ²³⁰ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²³¹ Likuma “Par aviāciju” 42.pants
- ²³² Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ²³³ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” 2.punkts
- ²³⁴ Ministru kabineta 27.03.2020. rīkojuma Nr.134 “Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 25.marta rīkojumā Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” 2.punkts un anotācija
- ²³⁵ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojums Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu”
- ²³⁶ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²³⁷ LGS informācija par stratēģiskajiem mērķiem, resurss pieejams: <https://www.lgs.lv/korporativa-informacija/par-lgs/musu-merkis/> Resurss skatīts 28.12.2020.
- ²³⁸ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²³⁹ 11.02.2019. Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/3017, ar ko nosaka darbības uzlabošanas sistēmu un tarifkācijas sistēmu Eiropas vienotajā gaisa telpā
- ²⁴⁰ Ministru kabineta 03.01.2012. noteikumi Nr.28 “Valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” sniegto aeronavigācijas pakalpojumu maksas noteikšanas un iekasēšanas kārtība”
- ²⁴¹ *Eurocontrol* 18.03.2020. vēstule Nr.DGD20_0163 “Financing the ATM system – COVID-19”
- ²⁴² Latvija kļuva par *Eurocontrol* dalībvalsti 2011.gada 1.janvārī. Dalība šajā organizācijā atklāj LGS jaunas attīstības iespējas jomās, kas skar lidojumu drošumu un sniegto pakalpojumu kvalitāti, <https://www.eurocontrol.int/>
- ²⁴³ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁴⁴ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁴⁵ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁴⁶ PKC 24.03.2020. vēstule Satiksmes ministrijai Nr.1.2-5.1/31 “Ministru kabineta rīkojuma projekts “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” (IP)”
- ²⁴⁷ 26.01.2021. Valsts kontroles intervija ar LGS par ieguldījumu LGS pamatkapitālā, protokols
- ²⁴⁸ Finanšu ministrijas 23.03.2020. vēstule Nr.12/A-2/1352-ip “Par Ministru kabineta rīkojumu projektu”
- ²⁴⁹ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojums Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu”
- ²⁵⁰ 26.01.2021. Valsts kontroles intervija ar PKC par ieguldījumu LGS pamatkapitālā, protokols
- ²⁵¹ 28.01.2021. LGS e-pasta vēstule. “Faktiskā naudas plūsma 2020.gadam (sagatavots 12.03.2020.)”
- ²⁵² 19.01.2021. ar LGS e-pasta vēstuli atsūtītā informācija “Covid-19 ietekme uz VAS “Latvijas gaisa satiksme”
- ²⁵³ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojums Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu”
- ²⁵⁴ VAS “Latvijas gaisa satiksme” vidēja termiņa darbības stratēģija 2020.–2024.gadam (IP), apstiprināta 24.07.2020. padomes sēdē
- ²⁵⁵ VAS “Latvijas gaisa satiksme” Rīcības plāns (Nr. PL-AD/SPN-xx/x) vidēja termiņa darbības stratēģijas ieviešanai 2020.–2024.gadam, apstiprināts 23.07.2020. padomes sēdē
- ²⁵⁶ 26.01.2021. Valsts kontroles intervija ar LGS par ieguldījumu LGS pamatkapitālā, protokols
- ²⁵⁷ 19.01.2021. ar LGS e-pasta vēstuli atsūtītā informācija “Covid-19 ietekme uz VAS “Latvijas gaisa satiksme”
- ²⁵⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likums, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, Ministru kabineta 09.02.2016. noteikumi Nr.95 “Kārtība, kādā tiek vērtēti darbības rezultāti un finanšu rādītāji

- kapitālsabiedrībai, kurā valstij ir izšķirošā ietekme”, Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.242 “Satiksmes ministrijas nolikums” 1., 6.4., .9.5. un 25.10. punkti
- ²⁵⁹ Satiksmes ministrijas 09.01.2020. iekšējie noteikumi Nr. 01-02/1 “Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība”
- ²⁶⁰ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojums Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu”
- ²⁶¹ LGS 2020.gada 24.marta valdes sēdes lēmums (protokols Nr.12, 1.punkts)
- ²⁶² LGS 2020. gada 26.marta padomes sēde (protokols Nr.4)
- ²⁶³ VAS “Latvijas gaisa satiksme” 2020.gada 1.aprīļa kārtējā akcionāru sapulce (protokols Nr.2). Informācijas kopsavilkums par akcionāru sapulcēs izskatīto informāciju pieejams: <https://www.lgs.lv/korporativa-informacija/par-lgs/akcionars/> Resurss skatīts 04.01.2020.
- ²⁶⁴ Finanšu ministrijas 31.03.2020. rīkojums Nr.103 “Par apropiācijas palielināšanu”
- ²⁶⁵ Satiksmes ministrijas iesniegts Valsts kases 06.04.2020. konta izraksts par veikto pārskaitījumu VAS “Latvijas gaisa satiksme”
- ²⁶⁶ Uzņēmumu reģistra publiski pieejamā informācija. Resurss pieejams: <https://info.ur.gov.lv/#/data-search> Resurss skatīts 24.11.2020.
- ²⁶⁷ Satiksmes ministrijas 09.01.2020. iekšējie noteikumi Nr.01-02/1 “Valsts kapitāla daļu pārvaldes kārtība”
- ²⁶⁸ LGS vidēja termiņa darbības stratēģija 2020.–2024.gadam (IP), apstiprināta 24.07.2020.
- ²⁶⁹ Satiksmes ministrijas finansista atzinumi par LGS finansiālajiem rādītājiem un citiem kapitālsabiedrības raksturojošajiem lielumiem 1.–4.ceturksnī
- ²⁷⁰ Satiksmes ministrijas mājaslapa. Resurss pieejams: <https://www.sam.gov.lv/lv/jaunums/valdiba-atbalsta-latvijas-gaisa-satiksmes-pamatkapitāla-palielināšanu-krizes-parvaresanai> Resurss skatīts 13.11.2020.
- ²⁷¹ VAS “Latvijas gaisa satiksme” mājaslapas informācija. Resurss pieejams: <https://www.lgs.lv/2020/03/lgs-krizes-laika-ieviesis-stingrus-taupības-pasakumus/> Resurss skatīts 13.11.2020.
- ²⁷² 11.11.2020., 12.11.2020., 07.01.2021. saņemtā informācija e-pastā no Satiksmes ministrijas un VAS “Latvijas gaisa satiksme” starpperiodu pārskati par 2020.gadu (informācijas avots: LGS mājaslapa, resurss pieejams: <https://www.lgs.lv/korporativa-informacija/statistika-un-finansu-raditaji/parskati/> Resurss skatīts 23.12.2020.
- ²⁷³ Ministru kabineta 25.03.2020. rīkojuma Nr.120 “Par valsts akciju sabiedrības “Latvijas gaisa satiksme” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁷⁴ 28.01.2021. LGS e-pasta vēstule. “Faktiskā naudas plūsma 2020.gadam (sagatavots 12.03.2020.)”
- ²⁷⁵ 26.01.2021. Valsts kontroles intervija ar LGS par ieguldījumu LGS pamatkapitālā, protokols
- ²⁷⁶ 19.01.2021. ar LGS e-pasta vēstuli atsūtītā informācija “Covid-19 ietekme uz VAS “Latvijas gaisa satiksme” un 26.01.2021. Valsts kontroles intervija ar LGS par ieguldījumu LGS pamatkapitālā, protokols
- ²⁷⁷ 19.01.2021. ar LGS e-pasta vēstuli atsūtītā informācija “Covid-19 ietekme uz VAS “Latvijas gaisa satiksme” un 26.01.2021. Valsts kontroles intervija ar LGS par ieguldījumu LGS pamatkapitālā, protokols
- ²⁷⁸ 19.01.2021. ar LGS e-pasta vēstuli atsūtītā informācija “Covid-19 ietekme uz VAS “Latvijas gaisa satiksme”
- ²⁷⁹ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁸⁰ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁸¹ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojums Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu”
- ²⁸² Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” 1.punkts
- ²⁸³ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” 2., 3. punkts
- ²⁸⁴ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” 8.punkts.
- ²⁸⁵ 25.01.2021. lidostas “Rīga” e-pasta vēstule “Par jautājumiem Lidostai Rīga SGP revīzijas ietvaros”
- ²⁸⁶ Eiropas Komisijas Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā
- ²⁸⁷ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁸⁸ Ministru kabineta 23.04.2020. rīkojuma Nr.219 “Par valsts akciju sabiedrības “Starptautiskā lidosta “Rīga” pamatkapitāla palielināšanu” anotācija
- ²⁸⁹ 25.01.2021. lidostas “Rīga” e-pasta vēstule “Par jautājumiem Lidostai Rīga SGP revīzijas ietvaros”